

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Marszałek Senatu

Druk nr 3434
Warszawa, 19 marca 2015 r.

Pan
Radosław Sikorski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Zgodnie z art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. mam zaszczyt przekazać Panu Marszałkowi podjętą przez Senat na 72 posiedzeniu w dniu 19 marca 2015 r. uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy

**- o zmianie ustawy - Prawo bankowe
oraz niektórych innych ustaw** wraz z
projektem tej ustawy.

Jednocześnie pragnę poinformować, że Senat upoważnił senatora Mieczysława Augustyna do reprezentowania Senatu w dalszych pracach nad tym projektem.

Z poważaniem

(-) Bogdan Borusewicz

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 19 marca 2015 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe
oraz niektórych innych ustaw**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw.

Jednocześnie upoważnia senatora Mieczysława Augustyna do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 r. poz. 128) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 56 dodaje się art. 56a w brzmieniu:

„Art. 56a. 1. Bank jest obowiązany przy zawieraniu umowy rachunku, o którym mowa w art. 56 ust. 1, poinformować w sposób zrozumiały dla posiadacza rachunku o możliwości wydania przez niego dyspozycji wkładem na wypadek śmierci oraz o treści art. 56.

2. W przypadku powzięcia przez bank informacji o śmierci posiadacza rachunku, który wydał dyspozycję wkładem na wypadek śmierci, bank jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić wskazane przez posiadacza rachunku osoby o możliwości wypłaty określonej kwoty.”;

2) art. 57 otrzymuje brzmienie:

„Art. 57. Przepisy art. 55 ust. 1, art. 56 ust. 1 i art. 56a nie dotyczą rachunku, o którym mowa w art. 51.”;

3) po art. 59 dodaje się art. 59a i art. 59b w brzmieniu:

„Art. 59a. 1. Umowa rachunku bankowego, którego posiadaczem jest osoba fizyczna, niezawarta w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej, ulega rozwiązaniu z:

- 1) dniem śmierci posiadacza rachunku albo
- 2) upływem dziesięciu lat od dnia wydania przez posiadacza rachunku ostatniej dyspozycji dotyczącej tego rachunku, a w przypadku gdy umowa przewiduje prowadzenie więcej niż jednego rachunku – tych rachunków, chyba że umowa rachunku oszczędnościowego lub terminowej lokaty oszczędnościowej była zawarta na czas oznaczony dłuższy niż dziesięć lat.

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, ustawę z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawę z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności.

2. Dyspozycją, o której mowa w ust. 1 pkt 2, nie jest postanowienie umowne przewidujące, w razie braku wypowiedzenia, odnowienie umowy rachunku bankowego zawartej na czas oznaczony nie dłuższy niż dziesięć lat. Jeżeli na skutek odnowienia umowa wiązałaby dłużej niż dziesięć lat od jej zawarcia, warunkiem odnowienia jest wydanie przez posiadacza rachunku takiej dyspozycji. Brak dyspozycji skutkuje wygaśnięciem umowy.

3. Umowa rachunku oszczędnościowego lub terminowej lokaty oszczędnościowej zawarta na czas oznaczony dłuższy niż dziesięć lat może zostać odnowiona, jeżeli posiadacz rachunku wyda taką dyspozycję. Dyspozycją nie jest postanowienie umowne przewidujące, w razie braku jej wypowiedzenia, odnowienie umowy. Brak dyspozycji skutkuje wygaśnięciem umowy.

4. Jeżeli umowa uległa rozwiązaniu na podstawie ust. 1, uważa się ją za wiążącą do chwili wypłaty przez bank środków pieniężnych osobie posiadającej do nich tytuł prawny albo przekazania środków pieniężnych do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego na podstawie art. 111c, chyba że stan środków pieniężnych na tym rachunku nie przekracza kwoty minimalnej określonej w umowie.

5. Z upływem pięciu lat od dnia wydania ostatniej dyspozycji dotyczącej rachunku prowadzonego na podstawie umowy, o której mowa w ust. 1, bank jest obowiązany wystąpić do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o udostępnienie danych z rejestru PESEL umożliwiających ustalenie czy posiadacz rachunku żyje. W przypadku gdy umowa przewiduje prowadzenie więcej niż jednego rachunku, termin, o którym mowa w zdaniu pierwszym, liczy się od dnia wydania ostatniej dyspozycji dotyczącej tych rachunków.

6. Na co najmniej 6 miesięcy przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, bank jest obowiązany poinformować posiadacza rachunku bankowego o skutkach upływu tego okresu.

7. Przepisy ust. 1-6 nie dotyczą rachunku, o którym mowa w art. 51.

Art. 59b. 1. Z upływem 3 miesięcy od dnia wygaśnięcia umowy rachunku bankowego, o której mowa w art. 59a, zawartej na czas oznaczony, w razie braku wcześniejszej dyspozycji wypłaty środków pieniężnych, bank jest obowiązany wystąpić do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o udostępnienie danych z rejestru PESEL umożliwiających ustalenie, czy posiadacz rachunku żyje.

2. Niezwłocznie po wygaśnięciu umowy rachunku bankowego, o której mowa w art. 59a, zawartej na czas oznaczony, w razie braku wcześniejszej dyspozycji wypłaty środków pieniężnych, bank jest obowiązany poinformować posiadacza rachunku bankowego o treści art. 111c ust. 2.”;

4) po art. 92b dodaje się art. 92ba–92bd w brzmieniu:

„Art. 92ba. 1. Posiadacz rachunku bankowego będący osobą fizyczną oraz osoba, która uzyskała tytuł prawny do spadku po posiadaczu rachunku, są uprawnieni do uzyskania w każdym banku albo każdej spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej zbiorczej informacji o:

- 1) rachunkach bankowych posiadacza, w tym rachunkach wspólnych – bez wskazania danych współposiadacza;
- 2) umowach rachunku bankowego posiadacza rozwiązanych z przyczyn, o których mowa w art. 59a ust. 1;
- 3) rachunkach posiadacza rachunku bankowego prowadzonych w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, w tym rachunkach wspólnych – bez wskazania danych współposiadacza;
- 4) umowach rachunku posiadacza rachunku bankowego prowadzonego w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej rozwiązanych z przyczyn, o których mowa w art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1450 oraz z 2015 r. poz. ...);
- 5) przekazaniu albo nieprzekazaniu do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego środków pieniężnych zgromadzonych na należących do posiadacza rachunkach bankowych lub jego rachunkach prowadzonych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych.

2. W zbiorczej informacji w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1–4, wskazuje się podmiot, który prowadzi albo prowadził rachunek, numery rachunków wynikające z umowy rachunku oraz informację, czy rachunki są nadal prowadzone, a w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 5 – w przypadku przekazania środków pieniężnych do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego – także numery rachunków, z których środki przekazano.

Art. 92bb. 1. Zbiorczą informację bank jest obowiązany pozyskać z centralnej informacji o rachunkach, zwanej dalej „Centralną informacją”, o której mowa w art. 41a

ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, niezwłocznie po otrzymaniu pisemnego żądania od osoby, o której mowa w art. 92ba ust. 1, i zweryfikowaniu jej tytułu prawnego. Zbiorcą informację bank jest obowiązany dostarczyć osobie, która wystąpiła z żądaniem, niezwłocznie po jej pozyskaniu z Centralnej informacji.

2. Zbiorcza informacja może być dostarczona odpłatnie, przy czym opłata nie może być wyższa niż koszt wygenerowania takiej informacji.

Art. 92bc. 1. Bank prowadzący rachunek bankowy jest obowiązany nieodpłatnie udzielić informacji, o których mowa w art. 92ba ust. 1, Centralnej informacji. Bank spółdzielczy może udzielić informacji za pośrednictwem zrzeczającego banku spółdzielczego.

2. Informacji, o których mowa w art. 92ba ust. 1, bank udziela niezwłocznie, ale nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania zapytania od Centralnej informacji.

Art. 92bd. 1. Centralną informację prowadzi Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

2. Bank jest obowiązany zawrzeć z Bankowym Funduszem Gwarancyjnym umowę umożliwiającą wymianę informacji w systemie teleinformatycznym Centralnej informacji.”;

5) w art. 105 w ust. 1 po pkt 1c dodaje się pkt 1d w brzmieniu:

„1d) innym bankom, spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym, Krajowej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej oraz Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu, w zakresie niezbędnym do udzielania informacji, o których mowa w art. 92ba ust. 1;”;

6) po art. 105a dodaje się art. 105b w brzmieniu:

„Art. 105b. Podmioty, o których mowa w art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. a–h, k–ł, p, s–t oraz v, w granicach uprawnień wynikających z tych przepisów, a także gmina, po uzyskaniu informacji, o której mowa w art. 111e ust. 4, z której wynika, że posiadacz rachunku zmarł, są uprawnieni do uzyskania zbiorczej informacji, o której mowa w art. 92ba ust. 1, w dowolnym banku.”;

7) po art. 111b dodaje się art. 111c–111e w brzmieniu:

„Art. 111c. 1. W przypadku rozwiązania umowy rachunku bankowego z przyczyn określonych w art. 59a ust. 1, bank przekazuje środki pieniężne zgromadzone na tym rachunku do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. Przekazanie środków następuje

w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania umowy rachunku bankowego, z tym że w przypadku rozwiązania umowy z powodu śmierci posiadacza rachunku bank przekazuje środki pieniężne w terminie 3 miesięcy od dnia powzięcia przez bank informacji o śmierci posiadacza rachunku.

2. W przypadku gdy umowa rachunku bankowego, o której mowa w art. 59a ust. 1 i 3, zawarta na czas oznaczony, wygasła, a środki pieniężne zgromadzone na rachunku nie zostały wypłacone posiadaczowi rachunku albo osobie, która uzyskała tytuł prawny do spadku po tym posiadaczu, po upływie 6 miesięcy od dnia wygaśnięcia umowy, bank przekazuje środki pieniężne zgromadzone na rachunku do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

3. Jeżeli w umowie rachunku bankowego wydano dyspozycję wkładem na wypadek śmierci, bank przekazuje środki pieniężne zgromadzone na rachunku do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, w terminie 5 miesięcy od dnia zawiadomienia, o którym mowa w art. 56a ust. 2.

4. Dokumentację związaną z przekazaniem środków pieniężnych do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego bank przechowuje przez okres 12 lat.

Art. 111d. W przypadku wypłaty środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku bankowym osobie wskazanej w dyspozycji na wypadek śmierci lub osobie, która uzyskała tytuł prawny do spadku po posiadaczu rachunku, bank przekazuje do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego środki pieniężne pomniejszone o kwotę dokonanych wypłat. Przekazywane środki pieniężne pomniejsza się również o kwoty wypłat, o których mowa w art. 55 ust. 1.

Art. 111e. 1. W przypadku nieprzekazania środków pieniężnych do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w terminie, bank jest obowiązany do dopisywania do nieprzekazanych środków pieniężnych odsetek ustawowych za każdy dzień zwłoki w przekazaniu środków.

2. Wypłacając środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym, którego umowa została rozwiązana z przyczyn określonych w art. 59a ust. 1, albo przekazując te środki do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, bank jest obowiązany pisemnie poinformować odpowiednio wypłacającego albo Bankowy Fundusz Gwarancyjny o:

1) dacie powzięcia przez bank informacji o śmierci posiadacza rachunku bankowego,

- 2) dacie wydania przez posiadacza rachunku ostatniej dyspozycji dotyczącej tego rachunku, a w przypadku gdy umowa przewiduje prowadzenie więcej niż jednego rachunku – tych rachunków,
- 3) kwotach i tytułach dokonanych pomniejszeń, o których mowa w art. 111d – wskazując źródło i podstawę ustaleń.

3. Wypłacając środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym, którego umowa, zawarta na czas oznaczony, wygasła albo przekazując te środki do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, bank jest obowiązany pisemnie poinformować wypłacającego albo Bankowy Fundusz Gwarancyjny o kwotach i tytułach dokonanych pomniejszeń, o których mowa w art. 111d, wskazując źródło i podstawę ustaleń.

4. Niezwłocznie po przekazaniu na podstawie art. 111c ust. 1 albo 2 środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku bankowym do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, bank jest obowiązany pisemnie poinformować gminę ostatniego miejsca zamieszkania posiadacza rachunku bankowego o tym przekazaniu, wskazując podstawę przekazania oraz informując gminę o możliwości nabycia przez nią prawa do tych środków zgodnie z art. 935 Kodeksu cywilnego.

5. Przepisów ust. 2 i 3 nie stosuje się w przypadku wypłaty środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku bankowym osobie wskazanej w dyspozycji na wypadek śmierci.”;

- 8) w art. 133 w ust. 2 w pkt 7 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu:
„8) badaniu wykonywania przez banki obowiązków, o których mowa w art. 56a, art. 59a, art. 59b, art. 92ba–92bc, art. 92bd ust. 2, art. 111c–111e.”;
- 9) w art. 138 w ust. 1 w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:
„7) przestrzeganie art. 92ba–92bc, art. 92bd ust. 2 oraz art. 111c–111e.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. z 2014 r. poz. 1866) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 i 8 w brzmieniu:
„7) zasady prowadzenia centralnej informacji o rachunkach;
8) zasady zarządzania funduszem środków nieodebranych oraz sposób wykorzystania środków tego funduszu.”;
- 2) w art. 2 w pkt 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„deponent – osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, o ile posiada ona zdolność prawną, oraz podmioty, o których mowa w art. 49 ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 r. poz. 128 i ...), zwanej dalej „ustawą – Prawo bankowe”, będące stroną umowy imiennego rachunku bankowego lub posiadające wynikającą z czynności bankowych wierzytelność do banku objętego obowiązkowym systemem gwarantowania oraz osobę fizyczną posiadającą powstałą w wyniku rozwiązania albo wygaśnięcia umowy rachunku bankowego wierzytelność do banku objętego obowiązkowym systemem gwarantowania, a także osoby, o których mowa w art. 55 ust. 1 oraz art. 56 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, z zastrzeżeniem art. 26q, o ile ich wierzytelność do banku stała się wymagalna przed dniem spełnienia warunku gwarancji, z wyłączeniem:”;

3) w art. 4 po ust. 1j dodaje się ust. 1k w brzmieniu:

„1k. Do zadań Funduszu w zakresie prowadzenia centralnej informacji o rachunkach oraz funduszu środków nieodebranych należy:

- 1) udostępnianie informacji o rachunkach bankowych i imiennych rachunkach członków kas;
- 2) przyjmowanie wpłat na fundusz środków nieodebranych oraz dokonywanie wypłat z tego funduszu;
- 3) zarządzanie środkami funduszu środków nieodebranych.”;

4) w art. 7 w ust. 2 po pkt 7e dodaje się pkt 7f w brzmieniu:

„7f) określanie zasad waloryzacji środków przekazanych na fundusz środków nieodebranych.”;

5) w art. 17 po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Odrębną część sprawozdania z działalności, o którym mowa w ust. 3, stanowi sprawozdanie o wysokości środków funduszu środków nieodebranych, w tym wysokości środków przekazanych na fundusz, wysokości środków wypłaconych z funduszu oraz przychodach z tytułu lokat środków tego funduszu.”;

6) w art. 38l pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) deponent – osobę fizyczną, organizację pozarządową w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118, 1138 i 1146), jednostkę organizacyjną kościoła lub związku wyznaniowego posiadającą osobowość

prawną, spółdzielnię niebędącą kasą ani Kasą Krajową, związek zawodowy oraz wspólnotę mieszkaniową, będącą stroną umowy imiennego rachunku lub posiadającą wynikającą z przeprowadzania przez kasę rozliczeń finansowych wierzytelność do kasy objętej obowiązkowym systemem gwarantowania oraz osobę fizyczną posiadającą powstałą w wyniku rozwiązania albo wygaśnięcia umowy imiennego rachunku wierzytelność do kasy objętej obowiązkowym systemem gwarantowania, a także osoby, o których mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, z zastrzeżeniem art. 38ze, o ile ich wierzytelność do kasy stała się wymagalna przed dniem spełnienia warunku gwarancji, z wyłączeniem członków zarządu i rady nadzorczej kasy oraz pracowników podlegających bezpośrednio członkom zarządu, osób pełniących funkcje kierowników lub dyrektorów oddziałów tej kasy i ich zastępców, w przypadku gdy osoby te pełniły swoje funkcje w dniu spełnienia warunku gwarancji, bądź w okresie bieżącego roku obrotowego lub poprzedzającego dzień spełnienia warunku gwarancji;”;

7) po art. 41 dodaje się rozdział 5a w brzmieniu:

„Rozdział 5a

Centralna informacja o rachunkach oraz fundusz środków nieodebranych

Art. 41a. 1. Tworzy się centralną informację o rachunkach, zwaną dalej „Centralną informacją”.

2. Za pośrednictwem Centralnej informacji udziela się informacji, o których mowa w art. 92ba ust. 1 ustawy – Prawo bankowe oraz w art. 13d ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, bankom, spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym oraz Kasie Krajowej.

3. Centralną informację prowadzi się w systemie teleinformatycznym.

4. W ramach prowadzenia Centralnej informacji Fundusz:

- 1) udostępnia zbiorczą informację, o której mowa w art. 92ba ust. 1 ustawy – Prawo bankowe oraz w art. 13d ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, bankom, spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym oraz Kasie Krajowej;
- 2) może krótkotrwale przechowywać i przetwarzać informacje, o których mowa w art. 92ba ust. 1 ustawy – Prawo bankowe oraz w art. 13d ust. 1 ustawy z dnia

5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w zakresie, w jakim jest to niezbędne do wygenerowania i udostępnienia zbiorczej informacji, o której mowa w tych przepisach.

5. Zbiorcza Informacja, o której mowa w ust. 4 pkt 1, udostępniana jest odpłatnie.

6. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób prowadzenia Centralnej informacji,
- 2) sposób współdziałania podmiotów, które przekazują informacje do Centralnej informacji, a także sposób przekazywania tych informacji,
- 3) rodzaj lub zakres informacji przekazywanych do Centralnej informacji,
- 4) sposób i zakres przetwarzania informacji przekazanych do Centralnej informacji,
- 5) wysokość opłaty za udostępnienie zbiorczej informacji, o której mowa w ust. 4 pkt 1, oraz sposób jej wnoszenia

– uwzględniając konieczność zapewnienia bezpieczeństwa informacji przetwarzanych w ramach Centralnej informacji, w tym ochrony przed nieuprawnionym dostępem do tych informacji oraz przed ich nieuprawnionym ujawnieniem, a także mając na uwadze, że wysokość opłaty za udostępnienie zbiorczej informacji nie może być wyższa niż koszt jej wygenerowania.

Art. 41b. 1. Tworzy się fundusz środków nieodebranych.

2. Funduszem środków nieodebranych zarządza Fundusz, za wynagrodzeniem.

3. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania wysokości wynagrodzenia Funduszu z tytułu zarządzania funduszem środków nieodebranych, mając na uwadze wysokość środków funduszu środków nieodebranych oraz konieczność zapewnienia możliwości wykonywania zadań związanych z zarządzaniem funduszem środków nieodebranych.

Art. 41c. 1. Przychodami funduszu środków nieodebranych są:

- 1) środki przekazane przez banki na podstawie art. 111c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe oraz przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe na podstawie art. 13b ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych;
- 2) przychody z lokat środków funduszu środków nieodebranych, o których mowa w art. 41f.

2. Środki funduszu środków nieodebranych przeznacza się na wypłaty z tytułu roszczeń podmiotów, które udokumentują swój tytuł prawny do tych środków, w tym na podstawie art. 55 ust. 1 i art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe oraz art. 14 ust. 1 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. Przepisy art. 55 ust. 3 i 4 i art. 56 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe oraz art. 14 ust. 2–4 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych stosuje się odpowiednio.

Art. 41d. Przychody, o których mowa w art. 41c ust. 1 pkt 2 przeznacza się na:

- 1) waloryzację środków przekazanych na fundusz środków nieodebranych;
- 2) pokrycie wydatków Funduszu związanych z wykonywaniem zadań związanych z zarządzaniem funduszem środków nieodebranych.

Art. 41e. 1. Wypłaty środków z funduszu środków nieodebranych dokonuje się niezwłocznie po otrzymaniu przez Fundusz pisemnego wniosku osoby posiadającej tytuł prawny do tych środków i zweryfikowaniu jej tytułu prawnego.

2. Roszczenia o wypłatę środków z funduszu środków nieodebranych nie przedawniają się.

Art. 41f. Środki funduszu środków nieodebranych mogą być lokowane w:

- 1) skarbowych papierach wartościowych;
- 2) bonach pieniężnych Narodowego Banku Polskiego i obligacjach emitowanych przez Narodowy Bank Polski – o ile mogą być one przedmiotem obrotu;
- 3) jednostkach uczestnictwa funduszy rynku pieniężnego.

Art. 41g. Środki funduszu środków nieodebranych są gromadzone na wyodrębnionych rachunkach bieżących, oraz rachunkach lokat jednodniowych i innych lokat terminowych w Narodowym Banku Polskim lub w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych S.A. w sposób umożliwiający ich identyfikację w celu, o którym mowa w art. 41c ust. 2 oraz w art. 41d pkt 1.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1450) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 9f w ust. 1 po pkt 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:
„5a) innym kasom, Krajowej Kasie, bankom oraz Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu, w zakresie niezbędnym do udzielania informacji, o których mowa w art. 13d ust. 1;”;
- 2) po art. 9f dodaje się art. 9fa w brzmieniu:

„Art. 9fa. Podmioty, o których mowa w art. 9f ust. 1 pkt 4, 12–16 oraz 20–23, w granicach uprawnień wynikających z tych przepisów, a także gmina po uzyskaniu informacji, o której mowa w art. 13c ust. 5, z której wynika, że członek kasy zmarł, są uprawnione do uzyskania zbiorczej informacji, o której mowa w art. 13d ust. 1.”;

3) po art. 13 dodaje się art. 13a–13g w brzmieniu:

„Art. 13a. 1. Umowa imiennego rachunku członka kasy, o którym mowa w art. 28, ulega rozwiązaniu z:

- 1) dniem powzięcia przez kasę informacji o śmierci członka kasy albo
- 2) upływem dziesięciu lat od dnia wydania przez członka kasy ostatniej dyspozycji dotyczącej tego rachunku, chyba że umowa lokaty była zawarta na czas oznaczony dłuższy niż dziesięć lat.

2. Dyspozycją, o której mowa w ust. 1 pkt 2, nie jest postanowienie umowne przewidujące, w razie braku wypowiedzenia, odnowienie umowy imiennego rachunku członka kasy, o której mowa w ust. 1, zawartej na czas oznaczony nie dłuższy niż dziesięć lat. Jeżeli na skutek odnowienia umowa wiązałaby dłużej niż dziesięć lat od jej zawarcia, warunkiem odnowienia jest wydanie przez członka kasy takiej dyspozycji. Brak dyspozycji skutkuje wygaśnięciem umowy.

3. Umowa lokaty zawarta na czas oznaczony dłuższy niż dziesięć lat może zostać odnowiona, jeżeli członek kasy wyda taką dyspozycję. Dyspozycją taką nie jest postanowienie umowne przewidujące, w razie braku jej wypowiedzenia, odnowienie umowy. Brak dyspozycji skutkuje wygaśnięciem umowy.

4. Jeżeli umowa imiennego rachunku członka kasy uległa rozwiązaniu na podstawie ust. 1, umowę uważa się za istniejącą do chwili wypłaty przez kasę środków pieniężnych osobie posiadającej tytuł prawny albo przekazania środków pieniężnych do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego na podstawie art. 13c, chyba że stan środków pieniężnych na tym rachunku nie przekracza kwoty minimalnej określonej w umowie.

5. Z upływem pięciu lat od dnia wydania przez członka kasy ostatniej dyspozycji dotyczącej rachunku, kasa jest obowiązana wystąpić do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o udostępnienie danych z rejestru PESEL umożliwiających ustalenie czy posiadacz rachunku żyje.

6. Na co najmniej 6 miesięcy przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, kasa jest obowiązana poinformować członka kasy o skutkach upływu tego okresu.

7. Przepisy ust. 1–6 nie dotyczą rachunku wspólnego.

Art. 13b. 1. Z upływem 3 miesięcy od wygaśnięcia umowy imiennego rachunku członka kasy, o którym mowa w ust. 1, zawartej na czas oznaczony, w razie braku wcześniejszej dyspozycji wypłaty środków pieniężnych, kasa jest obowiązana wystąpić do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o udostępnienie danych z rejestru PESEL umożliwiających ustalenie czy posiadacz rachunku żyje.

2. Niezwłocznie po wygaśnięciu umowy imiennego rachunku członka kasy, o którym mowa w ust. 1, zawartej na czas oznaczony, w razie braku wcześniejszej dyspozycji wypłaty środków pieniężnych, kasa jest obowiązana poinformować członka kasy o treści art. 13c ust. 2.

Art. 13c. 1. W przypadku rozwiązania umowy imiennego rachunku członka kasy z przyczyn określonych w art. 13a ust. 1, kasa przekazuje zapisane na tym rachunku oszczędności do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

2. W przypadku gdy umowa imiennego rachunku członka kasy, o której mowa w art. 13a ust. 1 i 3, zawarta na czas oznaczony, wygasła, a oszczędności zapisane na rachunku nie zostały wypłacone członkowi kasy albo osobie, która uzyskała tytuł prawny do spadku po tym członku, kasa przekazuje oszczędności zapisane na rachunku do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

3. Do przekazywania do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego oszczędności zapisanych na imiennym rachunku członka kasy oraz skutków nieprzekazania oszczędności w terminie stosuje się odpowiednio art. 111c, art. 111d i art. 111e ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

4. Kasa jest obowiązana do udzielania pisemnych informacji, o których mowa w art. 111e ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe. Przepisy art. 111e ust. 2, 3 i 5 tej ustawy stosuje się odpowiednio.

5. Niezwłocznie po przekazaniu na podstawie ust. 1 albo 2 oszczędności zapisanych na imiennym rachunku członka kasy do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, kasa jest obowiązana pisemnie poinformować gminę ostatniego miejsca zamieszkania członka kasy o tym przekazaniu, wskazując podstawę przekazania oraz informując gminę o możliwości nabycia przez nią prawa do tych oszczędności zgodnie z art. 935 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r. poz. 1502).

6. Dokumentację związaną z przekazaniem oszczędności do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego kasa przechowuje przez okres 12 lat.

Art. 13d. 1. Członek kasy albo osoba, która uzyskała tytuł prawny do spadku po członku kasy, są uprawnieni do uzyskania w każdej kasie albo każdym banku zbiorczej informacji o:

- 1) imiennych rachunkach członka kasy, w tym rachunkach wspólnych – bez wskazania danych współposiadacza;
- 2) umowach imiennego rachunku członka kasy rozwiązanych z przyczyn, o których mowa w art. 13a ust. 1;
- 3) rachunkach bankowych członka kasy, o których mowa w art. 59a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, w tym rachunkach wspólnych – bez wskazania danych współposiadacza;
- 4) umowach rachunku bankowego członka kasy rozwiązanych z przyczyn, o których mowa w art. 59a ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe;
- 5) przekazaniu albo nieprzekazaniu na Fundusz Obywatelski:
  - a) oszczędności zgromadzonych na należących do członka kasy imiennych rachunkach członka kasy,
  - b) środków pieniężnych zgromadzonych na należących do członka kasy rachunkach bankowych.

2. Do zbiorczej informacji stosuje się art. 92ba ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

Art. 13e. 1. Zbiorczą informację kasa jest obowiązana pozyskać z centralnej informacji o rachunkach, zwanej dalej „Centralną informacją”, o której mowa w art. 92bb ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, niezwłocznie po otrzymaniu pisemnego żądania od osoby, o której mowa w art. 13d ust. 1 i zweryfikowaniu jej tytułu prawnego. Zbiorczą informację kasa jest obowiązana dostarczyć osobie, która wystąpiła z żądaniem, niezwłocznie po jej pozyskaniu.

2. Zbiorcza informacja może być dostarczona odpłatnie, przy czym opłata nie może być wyższa niż koszt wygenerowania takiej informacji.

Art. 13f. 1. Kasa prowadząca imienny rachunek członka kasy jest obowiązana nieodpłatnie udzielić informacji, o których mowa w art. 13d ust. 1, Centralnej informacji. Obowiązek udzielenia informacji może być realizowany za pośrednictwem Kasy Krajowej.

2. Informacji, o których mowa w art. 13d ust. 1, kasa lub Kasa Krajowa udziela niezwłocznie, ale nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania zapytania od Centralnej informacji.

Art.13g. Kasa, a w przypadku gdy obowiązek udzielania informacji będzie realizowany za pośrednictwem Kasy Krajowej – Kasa Krajowa, jest obowiązana zawrzeć umowę umożliwiającą wymianę informacji w systemie teleinformatycznym Centralnej informacji.”;

4) w art. 14 po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. Kasa jest obowiązana przy zawieraniu umowy imiennego rachunku członka kasy poinformować, w sposób zrozumiały, o możliwości pisemnego wskazania osób, na rzecz których ma nastąpić wypłata kwoty, o której mowa w ust. 1 pkt 2, oraz o treści ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2. Przepisu nie stosuje się do rachunku wspólnego.

2b. W przypadku powzięcia przez kasę informacji o śmierci członka kasy, który dokonał wskazania, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, kasa jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić wskazane przez członka kasy osoby o możliwości wypłaty określonej kwoty.”;

5) w art. 67 w pkt 7 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu:

„8) badaniu wykonywania przez kasę obowiązków, o których mowa w art. 13a–13g oraz art. 14 ust. 2a i 2b.”;

6) w art. 71 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) przestrzeganie art. 13c–13g.”;

7) art. 74r otrzymuje brzmienie:

„Art. 74r. W sprawach nieuregulowanych w art. 74m–74q do zaskarżenia czynności prawnych kasy przejmowanej lub kasy w likwidacji dokonanych z pokrzywdzeniem wierzycieli, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny o ochronie wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. Nr 217, poz. 1427, z późn. zm.²⁾) w art. 49 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

---

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. Nr 239, poz. 1593, z 2011 r. Nr 133, poz. 768, Nr 204, poz. 1195 oraz Nr 288, poz. 1689, z 2012 r. poz. 921 i 1407, z 2013 r. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 301.

„2a. Podmiotom, o których mowa w art. 46 ust. 2 pkt 1, udostępnia się dane potwierdzające zgon, w sposób i na warunkach określonych w ust. 1.”.

Art. 5. 1. Bank jest obowiązany w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, poinformować posiadaczy rachunków bankowych, o których mowa w art. 56 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, otwartych przed dniem wejścia w życie ustawy, w sposób przewidziany w umowie dla informowania o innych zdarzeniach, o możliwości wydania przez posiadaczy dyspozycji wkładem na wypadek śmierci oraz o treści art. 56 ustawy zmienianej w art. 1, chyba że dyspozycja taka została wydana albo posiadacz rachunku zmarł. Przepisu zdania pierwszego nie stosuje się do rachunku, o którym mowa w art. 51 ustawy zmienianej w art. 1.

2. Do spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, zwanej dalej „kasą”, ust. 1 stosuje się odpowiednio, z tym że kasa informuje o treści art. 14 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 2 ustawy zmienianej w art. 3.

Art. 6. 1. Przepisy art. 59a ustawy zmienianej w art. 1 oraz art. 13a ustawy zmienianej w art. 3 stosuje się do zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy odpowiednio umów rachunku bankowego, o których mowa w art. 59a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, oraz umów imiennego rachunku członka spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, zwanych dalej „umową rachunku”, z tym że:

- 1) w przypadku posiadania przez bank albo kasę informacji o śmierci odpowiednio posiadacza rachunku albo członka kasy przed dniem wejścia w życie ustawy, umowa rachunku ulega rozwiązaniu z dniem wejścia w życie ustawy;
- 2) jeżeli wydanie przez posiadacza rachunku albo członka kasy ostatniej dyspozycji dotyczącej rachunku nastąpiło wcześniej niż dziesięć lat przed dniem wejścia w życie ustawy, umowa rachunku ulega rozwiązaniu z upływem 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, chyba że w tym terminie posiadacz albo członek kasy wyda jakąkolwiek dyspozycję dotyczącą tego rachunku;
- 3) jeżeli wydanie przez posiadacza rachunku albo członka kasy ostatniej dyspozycji dotyczącej rachunku nastąpiło wcześniej niż pięć lat, ale nie wcześniej niż dziesięć lat przed dniem wejścia w życie ustawy, odpowiednio bank albo kasa są obowiązane wystąpić do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o udostępnienie danych z rejestru PESEL umożliwiających ustalenie czy posiadacz rachunku żyje; bank albo kasa nie mają obowiązku wystąpienia o udostępnienie danych, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy do upływu okresu, o którym mowa w art. 59a ust. 1 pkt 2 ustawy

zmienianej w art. 1 albo w art. 13a ust. 1 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 3, pozostało mniej niż 6 miesięcy.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, bank albo kasa są obowiązane, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, poinformować odpowiednio posiadacza rachunku albo członka kasy o skutkach niewydania dyspozycji dotyczącej tego rachunku.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, umowa rachunku ulega rozwiązaniu z dniem:

- 1) powzięcia przez bank albo kasę informacji o śmierci odpowiednio posiadacza rachunku albo członka kasy;
- 2) upływu okresu, o którym mowa odpowiednio w art. 59a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 oraz w art. 13a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 3, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy do upływu tego okresu pozostało więcej niż 6 miesięcy; przepisy art. 59a ust. 6 ustawy zmienianej w art. 1 i art. 13a ust. 6 ustawy zmienianej w art. 3 stosuje się;
- 3) upływu 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, chyba że w terminie tym posiadacz albo członek kasy wyda jakąkolwiek dyspozycję dotyczącą tego rachunku, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy do upływu okresu, o którym mowa odpowiednio w art. 59a ust. 1 pkt 2 ustawy zmienianej w ust. 1 oraz w art. 13a ust. 1 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 3, pozostało mniej niż 6 miesięcy; przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 7. 1. W przypadku gdy umowa rachunku zawarta na czas oznaczony wygasła przed dniem wejścia w życie ustawy i nie wydano wcześniej dyspozycji wypłaty środków, bank albo kasa niezwłocznie informują odpowiednio posiadacza rachunku o treści art. 111c ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 oraz członka kasy o treści art. 13c ust. 2 ustawy zmienianej w art. 3.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, jeżeli w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy środki pieniężne zgromadzone na rachunku nie zostały wypłacone posiadaczowi rachunku, członkowi kasy albo osobie posiadającej tytuł prawny do spadku po posiadaczu rachunku albo członku kasy, bank albo kasa są obowiązane wystąpić do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o udostępnienie danych z rejestru PESEL umożliwiających ustalenie czy posiadacz rachunku albo członek kasy żyje.

3. Bank albo kasa przekazują środki pieniężne zgromadzone na tym rachunku do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w terminie:

- 1) 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, jeżeli posiadacz rachunku albo członek kasy nie żyje;
- 2) 9 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, jeżeli posiadacz rachunku albo członek kasy żyje.

Art. 8. W przypadku rozwiązania umowy rachunku na podstawie art. 6, z przyczyn określonych w art. 59a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 albo w art. 13a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 3, do przekazywania środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego oraz skutków nieprzekazania tych środków, stosuje się odpowiednio art. 111c, art. 111d i art. 111e ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1.

Art. 9. Do umów rachunku zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy, w przypadkach, o których mowa w art. 59a ust. 2 i 3 ustawy zmienianej w art. 1 oraz art. 13a ust. 2 i 3 ustawy zmienianej w art. 3, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 10. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, po upływie 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, przedstawi Sejmowi i Senatowi ocenę jej funkcjonowania, w szczególności w zakresie zasadności i skuteczności rozwiązań w niej przewidzianych.

Art. 11. Ustawa wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel wydania ustawy

Podstawowym celem ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw jest uregulowanie problematyki rachunków nieaktywnych – tzw. „rachunków uśpionych”, określenie wpływu śmierci posiadacza rachunku na zawartą umowę rachunku, ułatwienie dostępu do informacji o rachunkach spadkobiercom i zapisobiercom ich posiadacza, a w konsekwencji ograniczenie problemów następców prawnych z wypłatą należnych im z tytułu spadkobrania środków pieniężnych, a także wprowadzenie stosownych narzędzi prawnych w tym zakresie. W projekcie proponuje się również uregulowanie problematyki zarządzania środkami pieniężnymi po zmarłych klientach banków oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (SKOK).

Projektowana ustawa nowelizuje: ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, ustawę z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, ustawę z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawę z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności.

Projekt ustawy przewiduje utworzenie Centralnej informacji o rachunkach, zwanej dalej „Centralną informacją”, za pośrednictwem której osoba posiadająca tytuł prawny do środków zdeponowanych na rachunku będzie mogła uzyskać w dowolnym banku oraz SKOK informację dotyczącą wszystkich rachunków (posiadacza lub spadkodawcy) prowadzonych w bankach lub SKOK.

W związku z podobnym charakterem rachunku bankowego i rachunku w SKOK analogiczne zmiany proponuje się zarówno w ustawie – Prawo bankowe, jak i ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. Zmiany w ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności są konsekwencją przyjętej, w odniesieniu do banków oraz SKOK, koncepcji pozyskiwania przez te instytucje informacji o śmierci posiadacza rachunku. Zmiany w ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym wynikają z przyjętej koncepcji powierzenia Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu, zwanemu dalej „Funduszem”, prowadzenia Centralnej informacji oraz zarządzania funduszem środków nieodebranych.

W projekcie proponuje się ustawowe uregulowanie m.in. takich kwestii jak:

- 1) uznanie rachunku za „rachunek uśpiony” i skutki prawne tego faktu;
- 2) wpływ śmierci posiadacza rachunku oraz braku aktywności posiadacza rachunku względem rachunku na umowę rachunku;
- 3) dostęp instytucji prowadzącej rachunek do informacji o śmierci posiadacza rachunku;
- 4) dyspozycja na wypadek śmierci;
- 5) dostęp osób fizycznych do informacji o wszystkich rachunkach, w tym zdefiniowanie uprawnionego do informacji o rachunkach;
- 6) zwolnienie banków i SKOK z odpowiednio tajemnicy bankowej i tajemnicy zawodowej w związku z udzielaniem informacji o rachunkach;
- 7) zarządzanie środkami pieniężnymi zgromadzonymi na „rachunkach uśpionych” i utworzenie funduszu środków nieodebranych.

Asumptem do przygotowania projektu nowelizacji były docierające do projektodawców głosy obywateli, którym – pomimo posiadania przez nich tytułu prawnego do spadku po posiadaczu rachunku – instytucje prowadzące rachunki odmawiały udzielenia szczegółowych informacji o prowadzonych u nich rachunkach spadkodawcy, w tym np. co do powodu zamknięcia rachunku. Wobec braku stosownych regulacji ustawowych, polityka poszczególnych instytucji rynku depozytowego utrudnia, a niekiedy wręcz uniemożliwia uzyskanie przez spadkobiercę lub zapisobiercę środków pieniężnych zgromadzonych przez spadkodawcę na rachunku bankowym lub rachunku w SKOK. Ponadto banki i SKOK nie mają narzędzia pozwalającego proaktywnie uzyskać informację o śmierci posiadacza, co w połączeniu z faktem, że spadkobiercy mogą nie wiedzieć o istnieniu rachunków – skutkuje powstaniem grupy rachunków, z których środki nie znajdują się w dyspozycji uprawnionych, ale wyłącznie banków lub SKOK.

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana i różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Przygotowanie projektu poprzedzone było analizą rzeczywistego stanu rzeczy w dziedzinie, której dotyczy nowelizacja. Na szczególną uwagę zasługują dotyczące regulowanej problematyki opracowania przygotowane przez senackie Biuro Analiz i Dokumentacji.

W pierwszym z nich pt. „Gwarancje odzyskania przez rodzinę (spadkobierców) środków finansowych ulokowanych w instytucjach finansowych przez klientów, którzy

następnie zmarli” (OE – 206, czerwiec 2013), autor – dr hab. Andrzej Gorgol – dokonał wnikliwej analizy m.in. stanu prawnego w zakresie prywatnoprawnych gwarancji dostępu członków rodziny do środków pieniężnych zmarłego klienta instytucji finansowej oraz doświadczeń wybranych państw europejskich w uregulowaniu gwarancji odzyskania przez rodzinę (spadkobierców) środków finansowych ulokowanych w bankach i innych instytucjach finansowych po śmierci ich klientów oraz zaproponował dotyczące tej problematyki zmiany legislacyjne.

W drugim opracowaniu pt. „Sposób dysponowania przez instytucje finansowe środkami pieniężnymi pozostałymi po zmarłych klientach” (OT – 623, wrzesień 2013) dokonano przeglądu rozwiązań 25 państw w zakresie problematyki dysponowania przez instytucje finansowe środkami pieniężnymi pozostałymi po zmarłych klientach (materiał opracowano na podstawie odpowiedzi korespondentów Europejskiego Centrum Badań Parlamentarnych i Dokumentacji).

Oba opracowania dostępne są na stronie internetowej Senatu.

Na etapie przygotowywania założeń projektu ustawy zasięgnięto opinii Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (GIODO) oraz Związku Banków Polskich (ZBP). W zakresie, o jaki została o to poproszona przez projektodawców, pomocy udzieliła również Komisja Nadzoru Finansowego (KNF).

Zgodnie z art. 60 ustawy – Prawo bankowe, jeżeli umowa rachunku bankowego nie stanowi inaczej, ulega ona rozwiązaniu, jeżeli w ciągu dwóch lat nie dokonano na rachunku żadnych obrotów, poza dopisywaniem odsetek, a stan środków pieniężnych na tym rachunku nie przekracza kwoty minimalnej określonej w tej umowie. Rozwiązanie to nie daje odpowiedzi na pytanie, co się dzieje z rachunkami, w przypadku śmierci posiadacza rachunku albo braku aktywności posiadacza w odniesieniu do swego rachunku, w przypadku niemożliwości zastosowania dyspozycji art. 60, a więc gdy stan środków jest wyższy od kwoty minimalnej określonej w umowie.

Projektodawcy uznali, że umowa rachunku bankowego, którego posiadaczem jest osoba fizyczna (chyba że jest to umowa zawarta w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej) powinna ulegać rozwiązaniu z chwilą śmierci posiadacza rachunku albo z dniem uznania rachunku za „uśpiony”.

W dodawanym do ustawy – Prawo bankowe art. 59a ust. 1 przyjęto, iż „rachunek uśpiony” to rachunek, w odniesieniu do którego posiadacz w okresie 10 lat nie wykazał żadnej aktywności (niezłożenie przez posiadacza jakiegokolwiek dyspozycji dotyczącej rachunku, w szczególności nieskierowanie do banku polecenia wypłaty środków pieniężnych z tego rachunku, czy też nieskorzystanie z karty płatniczej np. w celu wypłaty gotówki lub sprawdzenia salda na rachunku). Termin ten miałby być liczony od dnia następującego po dniu ostatniej aktywności. Przepis art. 59a ust. 1 pkt 2 nie odnosiłby się do rachunku oszczędnościowego lub terminowej lokaty oszczędnościowej zawartej na czas oznaczony dłuższy niż 10 lat. W projektowanych art. 59a w ust. 2 i 3 przesądzono, iż za dyspozycję, o której mowa w art. 59a ust. 1 pkt 2, nie będzie uznawane postanowienie umowne przewidujące, w razie braku wypowiedzenia, odnowienie umowy rachunku bankowego zawartej na czas oznaczony. Przy czym wolą projektodawców nie jest wyeliminowanie z systemu umów odnawialnych wiążących dłużej niż 10 lat (zawartych na okres oznaczony dłuższy niż 10 lat lub które na skutek „automatycznego” odnawiania wiążą dłużej niż 10 lat), ale uzależnienie możliwości odnowienia umowy od wydania przez posiadacza rachunku stosownej dyspozycji, a w następstwie zagwarantowanie, iż posiadacz będzie świadomy, iż umowa nadal go wiąże.

Dodawany art. 59a ust. 1 przewiduje odrębne przesłanki rozwiązania umowy rachunku bankowego, od tej wskazanej w art. 60 ustawy – Prawo bankowe i dotyczy wyłącznie umów, których posiadaczem jest osoba fizyczna, niezawartych w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej. Z dodawanym przepisem wiąże się nakładany na bank obowiązek informacyjny. Bank będzie obowiązany, na co najmniej 6 miesięcy przed upływem dziesięcioletniego okresu nieaktywności, poinformować posiadacza rachunku bankowego o skutkach upływu tego okresu (dodawany art. 59a ust. 6).

Analogiczne regulacje przewidziano dla imiennych rachunków członków SKOK, prowadzonych przez SKOK w proponowanym art. 13a ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych.

Przyjęto, iż w przypadku gdy umowa rachunku ulegnie rozwiązaniu na podstawie dodawanego art. 59a ust. 1 ustawy – Prawo bankowe albo dodawanego art. 13a ust. 1 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, uważać się ją będzie za wiążącą do chwili wypłaty środków pieniężnych osobie posiadającej do nich tytuł prawny albo przekazania środków pieniężnych na fundusz środków nieodebranych, chyba że stan środków

pieniężnych na tym rachunku nie przekracza kwoty minimalnej określonej w umowie. Pozwoli to bankom oraz SKOK zarządzać na dotychczasowych zasadach środkami pieniężnymi, które były zdeponowane na rachunkach, których umowy uległy rozwiązaniu, aż do chwili przekazania tych środków na fundusz środków nieodebranych albo ich wypłaty uprawnionemu. Rozwiązanie to będzie korzystne zarówno dla instytucji prowadzącej rachunek, jak i uprawnionych do środków. Konstrukcję rozwiązania zaczerpnięto z art. 749 Kodeksu cywilnego.

Skuteczność art. 59a ustawy – Prawo bankowe i art. 13a ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych będzie można zapewnić jedynie wówczas, jeżeli banki i SKOK zostaną obowiązane do „ustalania” przyczyn braku aktywności na rachunku, a przede wszystkim tego, czy ich klient żyje.

Dotychczas w systemie prawnym brak jest takiego obowiązku (w następstwie brak jest również procedury uzyskiwania takich informacji). Oznacza to *de facto*, iż dla banków i SKOK źródłem informacji o tym, czy klient żyje, czy też nie, są najczęściej spadkobiercy albo ZUS.

Mając powyższe na uwadze, zaproponowano rozwiązanie przewidujące, iż z upływem pięciu lat od dnia wydania ostatniej dyspozycji dotyczącej rachunku, bank albo SKOK będą obowiązane wystąpić do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o udostępnienie danych z rejestru PESEL umożliwiających ustalenie czy posiadacz rachunku żyje.

Przedstawiciel GIODO uznał takie rozwiązanie za dopuszczalne pod warunkiem, że zakres odpowiedzi administratora rejestru PESEL będzie ograniczony do potwierdzenia faktu zgonu osoby, której dotyczy zapytanie oraz będzie zawierał wyłącznie dane osoby zmarłej (w przypadku ustalenia, że osoba objęta zapytaniem żyje – odpowiedź do pytającego powinna być ograniczona wyłącznie do tej informacji). Konsekwencją tego rozwiązania jest modyfikacja przepisów ustawy o ewidencji ludności. Zmieniając tę ustawę przyjęto, iż udostępnianie danych jednostkowych będzie odbywało się w trybie art. 49 ustawy o ewidencji ludności, tj. udostępniania za pomocą urządzeń teletransmisji danych, w drodze weryfikacji. Nowelizacja art. 49 ustawy – w wersji zaproponowanej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych – uniemożliwia uznanie, iż uprawnienie do korzystania z usługi weryfikacji zgonu przysługiwać będzie bankom oraz SKOK z mocy prawa, w związku z czym uznać należy, iż podstawą dostępu ww. podmiotów do rejestru PESEL będzie stosowna decyzja Ministra Spraw Wewnętrznych. W celu uniknięcia multiplikacji czynności

związanych z wydawaniem odrębnych decyzji administracyjnych względem każdego podmiotu, który zostanie obowiązany do potwierdzenia zgonu, w oparciu o praktykę przyjętą w podobnych sprawach, możliwe będzie wydanie jednej decyzji administracyjnej, której stroną będzie organizacja reprezentująca daną kategorię podmiotów (w stosunku do banków mógłby to być np. Związek Banków Polskich). W ocenie projektodawców usługa weryfikacji zgonu powinna być przygotowana w ramach realizowanego obecnie projektu pl.ID (taką możliwość zasugerowało w trakcie opracowywania projektu Ministerstwo Spraw Wewnętrznych). Pozwoliłoby to uniknąć wydatków po stronie budżetu państwa związanych z wprowadzeniem nowej usługi.

Projekt przewiduje również, iż niezwłocznie po wygaśnięciu umowy rachunku bankowego, o której mowa w projektowanym art. 59a, zawartej na czas oznaczony, w razie braku wcześniejszej dyspozycji wypłaty środków pieniężnych, bank będzie obowiązany poinformować posiadacza rachunku bankowego o treści projektowanego art. 111c ust. 2 (tj. o tym, iż w razie braku stosownej dyspozycji środki zdeponowane na rachunku zostaną przekazane na fundusz środków nieodebranych). Ponadto z upływem 3 miesięcy od dnia wygaśnięcia takiej umowy bank będzie obowiązany wystąpić do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o udostępnienie danych z rejestru PESEL umożliwiających ustalenie czy posiadacz rachunku żyje.

Przepis art. 56 ustawy – Prawo bankowe przewiduje instytucję dyspozycji wkładem na wypadek śmierci, która umożliwia posiadaczowi rachunku oszczędnościowego, rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego lub rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej złożenie dyspozycji dokonania – po jego śmierci – wypłaty z rachunku określonej kwoty pieniężnej wskazanym przez posiadacza osobom (małżonkowi, wstępnym, zstępnym lub rodzeństwu). Zbliżoną konstrukcję przewiduje także art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych.

Przepisy dotyczące dyspozycji wkładem na wypadek śmierci będą efektywne jedynie w przypadku, jeżeli klient banku albo SKOK będzie miał świadomość możliwości wydania dyspozycji, a instytucja rynku finansowego – powziąwszy informację o śmierci posiadacza, który takiej dyspozycji dokonał – zawiadomi uprawnionych o prawie do wypłaty określonych środków.

Obowiązujące przepisy nie obligują banku ani SKOK do informowania klientów o możliwości złożenia dyspozycji, ani do zawiadamiania uprawnionych z tytułu dyspozycji.

Mając to na uwadze, projektodawcy proponują dodanie do ustawy – Prawo bankowe art. 56a. Przepis ust. 1 tego artykułu będzie nakładał na bank obowiązek informowania posiadacza rachunku o możliwości złożenia przez niego dyspozycji wkładem na wypadek śmierci oraz o skutkach jej złożenia (informacja będzie musiała być zrozumiała dla klienta). Rozwiązanie to jest podobne do rozwiązania przewidzianego w art. 82 ust. 5 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Ponadto w art. 56a ust. 2 zaproponowano, aby banki były obowiązane, niezwłocznie po uzyskaniu informacji o śmierci posiadacza rachunku, zawiadomić wskazane przez posiadacza rachunku osoby o możliwości wypłaty określonej kwoty. Oczywiście wiązać się to będzie z koniecznością udostępnienia przez posiadacza rachunku danych niezbędnych do realizacji przez bank tego obowiązku. W interesie posiadacza będzie również zapewnienie aktualności danych umożliwiających kontakt z osobami wskazanymi w dyspozycji. Bank będzie bowiem dostarczał zawiadomienie na adres wskazany przez posiadacza rachunku bankowego.

Analogiczne przepisy przewidziano w odniesieniu do SKOK w dodawanych do art. 14 ust. 2a i 2b.

Projektodawca uznaje za jedną z najistotniejszych przeszkód, na które natrafiają osoby posiadające tytuł prawny do spadku, chcące skorzystać ze swego prawa do środków finansowych zgromadzonych na rachunku zmarłego klienta – brak informacji na temat tego, jaki bank lub SKOK prowadzi albo prowadziły rachunek. Uzyskanie tego typu informacji utrudnione jest z jednej strony wskutek braku podmiotu (instytucji), który mógłby udzielić zbiorczej informacji na ten temat (uprawnieni zmuszeni są do zasięgania informacji w każdej z instytucji, która potencjalnie prowadzi rachunek, z osobna), z drugiej zaś praktyką powoływania się przez instytucje rynku finansowego odpowiednio na tajemnicę bankową lub zawodową i w następstwie odmowami udzielenia takiej informacji.

Dążąc do należytej ochrony praw podmiotów mających prawo do środków zgromadzonych na rachunkach oraz wyeliminowania zidentyfikowanych barier, które uniemożliwiają lub utrudniają korzystanie z tych praw, proponuje się dodanie do systemu prawnego przepisów statuujących prawo do informacji o rachunkach oraz określających precyzyjny mechanizm udzielania takich informacji i ich ścisły, niepodlegający interpretacji

zakres. Zaproponowane narzędzie musi być możliwie proste i efektywne, biorąc w szczególności pod uwagę, że spadkobiercami najczęściej bywa rodzina, w tym osoby małoletnie, a po drugiej stronie relacji występują profesjonalne podmioty – duże instytucje rynku finansowego.

W myśl projektowanego art. 92ba ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, posiadaczowi rachunku bankowego będącego osobą fizyczną oraz osobie, która uzyska tytuł prawny do spadku po posiadaczu rachunku, będzie przysługiwało prawo do uzyskania w dowolnym banku albo SKOK zbiorczej informacji o:

- 1) rachunkach bankowych posiadacza, w tym rachunkach wspólnych – bez wskazania danych współposiadacza;
- 2) umowach rachunku bankowego posiadacza rozwiązanych z przyczyn, o których mowa w projektowanym art. 59a ust. 1;
- 3) rachunkach posiadacza rachunku bankowego prowadzonych w SKOK, w tym rachunkach wspólnych – bez wskazania danych współposiadacza;
- 4) umowach rachunku posiadacza rachunku bankowego prowadzonego w SKOK rozwiązanych z przyczyn, o których mowa w projektowanym art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych;
- 5) przekazaniu albo nieprzekazaniu na fundusz środków nieodebranych środków pieniężnych zgromadzonych na należących do posiadacza rachunkach bankowych lub jego rachunkach prowadzonych w SKOK.

Analogiczną regulację proponuje się dodać do ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (dodawany art. 13d ust. 1).

W dodawanym do ustawy – Prawo bankowe art. 92ba ust. 2 i w analogicznym art. 13c ust. 2 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych określono treść zbiorczej informacji. Przyjęto, iż zbiorcza informacja nie będzie zawierała informacji o saldzie na rachunku (informacji w tym zakresie będzie udzielał bank lub SKOK, do którego zgłosi się osoba uprawniona do środków pieniężnych).

W ocenie projektodawców umożliwienie uprawnionemu uzyskania zbiorczej informacji w dowolnym banku lub SKOK stanowić będzie rzeczywiste ułatwienie dostępu do informacji. Uprawniony nie będzie musiał zastanawiać się nad tym, gdzie powinien się udać w celu uzyskania informacji i czy informacja zostanie mu udzielona. Co więcej, rozwiązanie takie będzie minimalizowało koszty uprawnionego. Nie tylko oszczędzi on pieniądze, ale

również czas. Rolą ustawodawcy jest tworzenie prawa przyjaznego dla obywatela, biorąc także pod uwagę zapewnienie ochrony interesów uprawnionego w relacjach z profesjonalną instytucją rynku finansowego.

Projekt przewiduje utworzenie Centralnej informacji, która będzie wspólnym dla banków i SKOK mechanizmem generowania zbiorczej informacji o rachunkach. Centralną informację będzie prowadził Fundusz w systemie teleinformatycznym. Banki i SKOK będą obowiązane zawrzeć z Funduszem umowę umożliwiającą wymianę informacji w systemie teleinformatycznym Centralnej informacji.

Podmiot, do którego uprawniony wystąpi z żądaniem udzielenia zbiorczej informacji, będzie obowiązany pozyskać tę informację z Centralnej informacji niezwłocznie po otrzymaniu takiego żądania. Natomiast podmiot, do którego Centralna informacja (w związku z generowaniem przez nią zbiorczej informacji) wystąpi z zapytaniem, będzie obowiązany niezwłocznie (nie później niż w terminie 3 dni roboczych) udzielić informacji w zakresie określonym w art. 92ba (bank spółdzielczy będzie mógł udzielić informacji za pośrednictwem zrzeszającego banku spółdzielczego).

Po otrzymaniu zbiorczej informacji z Centralnej informacji podmiot, do którego wystąpiono z żądaniem udzielenia zbiorczej informacji, będzie obowiązany dostarczyć tę informację osobie, która wystąpiła z żądaniem.

Zbiorcza informacja będzie mogła być dostarczona odpłatnie, przy czym opłata nie będzie mogła być wyższa niż koszt wygenerowania informacji. W związku z tym, że generowanie zbiorczej informacji będzie następowało w systemie teleinformatycznym, rzeczywisty koszt dostarczenia informacji nie powinien być duży. Ograniczenie wysokości opłaty ma na celu wyeliminowanie dowolności podmiotów dostarczających zbiorczą informację w zakresie ustalania wysokości opłaty oraz zagwarantowanie uprawnionemu, iż jego prawo do informacji nie będzie limitowane zbyt wysoką opłatą. Można bowiem wyobrazić sobie sytuację, w której wysokość opłaty zostałaby oszacowana na takim poziomie, iż uzyskanie informacji *de facto* nie byłoby opłacalne albo zainteresowanego nie byłoby stać na jej poniesienie. Zdaniem projektodawców podmiot dostarczający informacji nie może zarabiać na realizacji tego obowiązku, niemniej należy mu się zwrot poniesionych kosztów. Opłata będzie uiszczana instytucji, do której obywatel wystąpił z żądaniem.

Projekt przewiduje delegację ustawową dla ministra właściwego do spraw instytucji finansowych do określenia, w drodze rozporządzenia, sposobu prowadzenia Centralnej

informacji, warunków i sposobu współdziałania podmiotów, które przekazują informacje do Centralnej informacji, rodzaju lub zakresu informacji przekazywanych do Centralnej informacji, sposobu i zakresu przetwarzania informacji przekazanych do Centralnej informacji oraz wysokości opłaty za udostępnienie zbiorczej informacji i sposobu jej wnoszenia (wysokość opłaty za dostarczenie zbiorczej informacji określała będzie instytucja dostarczająca tę informację, a więc bank albo SKOK).

Prawo skorzystania z mechanizmu Centralnej informacji będzie przysługiwało również podmiotom, o których mowa w art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. a–h, k–l, p, s–t oraz v ustawy – Prawo bankowe (dodawany art. 105b) i analogicznie w art. 9f ust. 1 pkt 4, 12–16 oraz 20–23 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (dodawany art. 9h). Niemniej podmioty te będą mogły korzystać z dobrodziejstwa Centralnej informacji wyłącznie w granicach swoich uprawnień wynikających z wyżej wymienionych przepisów. W przypadku, jeżeli z informacji przekazanej gminie przez bank albo SKOK będzie wynikało, że posiadacz rachunku zmarł, prawo uzyskania zbiorczej informacji będzie przysługiwało również gminie (potencjalnemu spadkobiercy). Zdaniem projektodawców, uzyskanie określonych danych za pośrednictwem Centralnej informacji przyspieszy postępowania, w związku z którymi podmioty występują o informację o rachunku, oraz obniży koszt ich prowadzenia.

Aktualnie podmioty te, chcąc uzyskać informację, w jakim banku lub SKOK określona osoba ma rachunek, muszą zwracać się w tej sprawie do każdej instytucji z osobna. Jest to mało efektywne, czasochłonne i kosztowne.

Dodanie do ustawy – Prawo bankowe i ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych przepisów o Centralnej informacji wiąże się z koniecznością dokonania zmiany przepisów dotyczących tajemnicy bankowej i zawodowej. W ocenie projektodawców banki powinny być zwolnione z tajemnicy bankowej w zakresie niezbędnym do realizacji prawa do informacji (należy wyeliminować sytuację, w której bank odmawia przekazania danych niezbędnych do wygenerowania przez Centralną informację zbiorczej informacji, powołując się przy tym na tajemnicę bankową). Analogiczne wyłączenie tajemnicy zawodowej przewidziano w odniesieniu do SKOK. Jednocześnie konieczne jest dodanie do ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym przepisu, który umożliwi Funduszowi przetwarzanie, krótkotrwale przechowywanie i udostępnianie informacji,

w zakresie, w jakim będzie to niezbędne do wygenerowania zbiorczej informacji w celu jej przekazania osobie uprawnionej.

Kolejnym problemem wymagającym podjęcia działań legislacyjnych jest określenie zasad postępowania banków i SKOK ze środkami finansowymi zgromadzonymi na rachunkach należących do zmarłych posiadaczy oraz rachunkach, które rozwiązano w następstwie uznania ich za „uśpione”.

Z uzyskanych od KNF informacji wynika, iż praktyka banków w związku ze śmiercią posiadacza rachunku bankowego nie jest jednolita. Z informacji tych wynika, iż około połowa z ankietowanych przez KNF banków w przypadku pozyskania informacji o śmierci posiadacza, zaprzestawała naliczania oprocentowania umownego określonego w umowie o prowadzenie rachunku bankowego i przenosiła zgromadzone środki pieniężne na nieoprocentowany rachunek (środki te stają się w takim przypadku nieoprocentowanym depozytem – depozytem nieprawidłowym). KNF nie analizowała natomiast problematyki „rachunków uśpionych” z powodu braku aktywności posiadacza. Niemniej z informacji posiadanych przez projektodawców z innych źródeł wynika, iż w przypadku takich rachunków praktyka banków jest podobna.

W ocenie projektodawców, brak jednolitości i przejrzystości praktyki bankowej w odniesieniu do tego rodzaju rachunków, uzasadniają konieczność ingerencji ustawodawcy w tym zakresie. Należy przede wszystkim doprecyzować procedurę postępowania przez banki z nieaktywnymi rachunkami poprzez wprowadzenie do systemu prawnego przejrzystych reguł odpowiedzialności za zwrot środków pieniężnych zdeponowanych na tych rachunkach. Pozwoli to na wykształcenie jednolitej praktyki postępowania instytucji rynku finansowego ze środkami po zmarłych posiadaczach rachunków.

W projekcie proponuje się, aby środki pieniężne zgromadzone na rachunkach osób zmarłych oraz „rachunkach uśpionych” w związku z brakiem aktywności po stronie posiadacza rachunku, były przekazywane przez banki na fundusz środków nieodebranych utworzony w Funduszu, który zarządzałby nimi do czasu wypłacenia ich spadkobiercom, zapisobiercom, posiadaczom rachunków, czy też innym podmiotom mającym tytuł prawny do tych środków. Na Fundusz miałyby być przekazywane również niepodjęte przez uprawnionych środki pieniężne, które zdeponowane były na rachunkach bankowych, których umowy wygasły w związku z upływem czasu, na który umowa została zawarta.

Projektodawcy zakładają, iż z chwilą przekazania przez bank środków pieniężnych na fundusz środków nieodebranych Fundusz przejmie zobowiązania banku albo SKOK do wypłaty tych środków. Innymi słowy od dnia przekazania środków na fundusz środków nieodebranych to Fundusz będzie odpowiedzialny za te środki i będzie gwarantował ich wypłatę. W związku z tym, nie można mówić o „wyłączeniu” posiadacza rachunku lub innego uprawnionego z jego praw do środków pieniężnych zdeponowanych na rachunku. W przypadku przekazania środków na fundusz środków nieodebranych zmieni się jedynie podmiot zarządzający środkami, natomiast uprawnionemu nadal będzie przysługiwało roszczenie o wypłatę środków, z tym że kierować się będzie je nie do banku albo SKOK, ale do Funduszu. Przyjęto również, że roszczenia takie nie będą się przedawniały. Ma to na celu zagwarantowanie, iż upływ okresu przedawnienia nie będzie przeszkodą prawną w uzyskaniu przez spadkobierców należnych im środków.

Instytucja funduszu środków nieodebranych regulowana będzie ustawą o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (art. 2 pkt 7 nowelizacji; dodawany rozdział 5a).

Powierzenie prowadzenia funduszu środków nieodebranych Funduszowi jest spójne z zakresem zadań wykonywanych przez Fundusz, związanych z gwarantowaniem depozytów w bankach i SKOK.

Przekazując środki na fundusz środków nieodebranych bank oraz SKOK będą obowiązane do poinformowania gminy ostatniego miejsca zamieszkania posiadacza rachunku o tym fakcie oraz przekazania informacji, że gmina nabędzie prawo do tych środków w przypadku zmaterializowania się przesłanek określonych w art. 935 Kodeksu cywilnego. Zgodnie z ww. przepisem w przypadku braku spadkobierców spadek przechodzi na gminę ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy. Aktualnie gminy najczęściej nie posiadają informacji o możliwości podjęcia środków po osobach zmarłych. Obowiązek przekazywania gminom takich informacji może doprowadzić do szerszego korzystania przez gminy z możliwości objęcia spadku. Uzyskane przez gminy w drodze spadkobrania środki pieniężne będą mogły być wykorzystane np. na rozwiązywanie problemów społecznych.

Przychodami funduszu środków nieodebranych będą środki finansowe przekazane przez banki i SKOK oraz przychody z lokowania tych środków w skarbowe papiery wartościowe, bony pieniężne Narodowego Banku Polskiego oraz jednostki uczestnictwa funduszy rynku pieniężnego. Środki funduszu będą mogły być lokowane wyłącznie w bezpiecznych instrumentach finansowych o wysokiej płynności tak, aby możliwe było dokonywania

wypłaty środków w każdym momencie, na wniosek osób posiadających tytuł prawny do środków.

Środki Funduszu będą przeznaczone na:

- 1) wypłaty z tytułu roszczeń podmiotów mających tytuł prawny do środków przekazanych na fundusz środków nieodebranych przez banki i SKOK;
- 2) waloryzację środków przekazanych na fundusz środków nieodebranych, zgodnie z zasadami określonymi przez radę nadzorczą Funduszu;
- 3) wynagrodzenie dla Funduszu z tytułu zarządzania funduszem środków nieodebranych i wykonywanych zadań, określone zgodnie z zasadami przewidzianymi w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw instytucji finansowych.

Wydatki na waloryzację i wynagrodzenie będą finansowane z przychodów uzyskanych z lokowania środków funduszu środków nieodebranych w instrumentach finansowych.

Wyżej wskazana koncepcja znalazła swój wyraz w dodawanych do ustawy – Prawo bankowe art. 111c–111e, w analogicznym art. 13c dodawanym do ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz w art. 41b–41g dodawanych do ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym.

W dodawanym art. 111c ust. 1 proponuje się nałożenie na bank, który prowadził rachunek, którego umowę rozwiązano na podstawie projektowanego art. 59a, obowiązku przekazania do Funduszu środków pieniężnych zgromadzonych na tym rachunku. Przekazanie środków będzie musiało nastąpić najpóźniej w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania umowy rachunku bankowego (z tym, że w przypadku rozwiązania umowy z powodu śmierci posiadacza – w terminie 3 miesięcy od dnia powzięcia przez bank informacji o śmierci posiadacza) albo, gdy w umowie rachunku bankowego dokonano dyspozycji wkładem na wypadek śmierci – w terminie 5 miesięcy od dnia zawiadomienia, o którym mowa w dodawanym art. 56a ust. 2. W przypadku gdy umowa rachunku bankowego zawarta na czas oznaczony wygasła, a środki pieniężne zgromadzone na rachunku nie zostały wypłacone posiadaczowi rachunku albo osobie, która uzyskała tytuł prawny do spadku po tym posiadaczu, bank będzie obowiązany przekazać środki pieniężne zgromadzone na rachunku na fundusz środków nieodebranych po upływie 6 miesięcy od dnia wygaśnięcia umowy. W dodawanym art. 111d wskazano, o jakie wypłaty pomniejszana będzie kwota przekazywanych środków.

W przypadku przekazania środków na fundusz środków nieodebranych, Fundusz będzie wypłacał środki pieniężne podmiotom, które udokumentują, że mają prawo do tych środków (dodawany do ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym art. 41c ust. 2). Jednocześnie w trosce o zachowanie siły nabywczej środków pieniężnych przekazanych na fundusz środków nieodebranych, przewiduje się, iż środki te w przypadku inflacji będą waloryzowane. Na waloryzację środków funduszu środków nieodebranych będą przeznaczane przychody z inwestycji, pomniejszone o kwotę wynagrodzenia Funduszu z tytułu zarządzania funduszem.

Dążąc do zagwarantowania skuteczności regulacji ustawowej oraz mając na uwadze, iż niezrealizowanie przez bank obowiązku przekazania środków pieniężnych na fundusz środków nieodebranych nie może oznaczać korzyści dla tej instytucji, zaproponowano rozwiązanie, zgodnie z którym w przypadku wystąpienia opóźnienia w przekazywaniu środków na Fundusz, bank będzie obowiązany do dopisywania do nieprzekazanych środków pieniężnych – za każdy dzień zwłoki w przekazaniu środków – odsetek ustawowych (art. 111e ust. 1 ustawy – Prawo bankowe stosowany będzie odpowiednio do SKOK).

W następstwie konieczne stało się stworzenie mechanizmu informacyjnego, który umożliwi dochodzenie odsetek ustawowych. Wypłacając środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym, którego umowa została rozwiązana z przyczyn określonych w dodawanym art. 59a ust. 1 albo przekazując te środki na fundusz środków nieodebranych, bank będzie obowiązany poinformować odpowiednio wypłacającego albo Fundusz o dacie – w zależności od powodu rozwiązania umowy – powzięcia przez bank informacji o śmierci posiadacza rachunku bankowego albo wydania przez posiadacza rachunku ostatniej dyspozycji dotyczącej tego rachunku oraz o kwotach i tytułach dokonanych pomniejszeń. Bank będzie obowiązany wskazać źródło i podstawę ustaleń. Na mocy projektowanego art. 13c ust. 4 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych rozwiązanie to będzie stosowane odpowiednio do SKOK.

W celu zapewnienia, iż banki będą wywiązywały się z obowiązków określonych w projektowanych art. 56a, art. 59a, art. 59b, art. 92ba–92bc, art. 92bd ust. 2 oraz w art. 111c–111e, projektodawca proponuje rozszerzenie katalogu czynności podejmowanych w ramach nadzoru bankowego, poprzez dodanie do art. 133 ust. 2 ustawy – Prawo bankowe pkt 8, który umożliwi KNF badanie wykonywania przez banki ww. obowiązków. Analogiczne rozwiązanie w tym zakresie przewiduje pkt 8 dodawany do art. 67 ustawy

o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. W następstwie nowelizacji KNF uzyska również prawo do występowania do banków i SKOK z zaleceniami dotyczącymi przestrzegania przepisów o Centralnej informacji oraz przepisów o przekazywaniu środków na fundusz środków nieodebranych.

W trakcie prac nad projektem nie budziło wątpliwości, iż analogiczne rozwiązania do tych, które są dodawane do ustawy – Prawo bankowe, powinny odnosić się również do rachunków prowadzonych przez SKOK (umów imiennego rachunku członka kasy) oraz oszczędności członków kasy zdeponowanych na tych rachunkach. Dotyczy to również informacji o tych rachunkach. W dotychczasowej praktyce legislacyjnej ustawodawca traktuje bowiem rachunki bankowe i rachunki prowadzone przez SKOK analogicznie, na co wskazuje również Kodeks cywilny. Status prawny i struktura organizacyjna jednostki prowadzącej rachunek, na którym gromadzone są oszczędności, nie powinny prowadzić do różnicowania sytuacji spadkobierców, zapisobierców oraz innych podmiotów mających tytuł prawny do środków po zmarłym posiadaczu rachunku. Należy wyraźnie wskazać, iż projektowane regulacje nie odnoszą się do wkładów członkowskich.

W przepisach przejściowych określono wpływ ustawy na umowy rachunków bankowych i umowy imiennego rachunku członka kasy zawarte przed dniem wejścia w życie nowelizacji.

W art. 5 ust. 1 przyjęto, iż w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizacji, bank będzie obowiązany poinformować posiadaczy rachunków bankowych otwartych przed dniem wejścia w życie zmian, o możliwości wydania przez nich dyspozycji wkładem na wypadek śmierci oraz o skutkach wydania takiej dyspozycji. Istotą tego przepisu jest uświadomienie posiadaczy rachunków o możliwości skorzystania przez nich z instytucji dyspozycji na wypadek śmierci, a w konsekwencji zagwarantowania osobom wskazanym w takiej dyspozycji wypłaty środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku, po śmierci posiadacza, bez konieczności przeprowadzania długotrwałego postępowania spadkowego. Rozwiązanie to stosowane będzie również do SKOK (art. 5 ust. 2).

Zdaniem projektodawcy przesłanki rozwiązania umowy rachunku określone w dodawanych art. 59a ustawy – Prawo bankowe oraz art. 13a ustawy o spółdzielczych

kasach oszczędnościowo-kredytowych powinny znaleźć zastosowanie również do umów rachunku bankowego oraz umów imiennego rachunku członka SKOK, zawartych przed dniem wejścia w życie nowelizacji. Oczywiście nie jest możliwe, aby do takich rachunków wskazane przepisy zastosować wprost. W art. 6 określono zasady stosowania nowych przesłanek rozwiązania umowy rachunku do rachunków otwartych przed dniem wejścia w życie nowelizacji, w zależności od okoliczności dotyczących tego rachunku. Zidentyfikowano następujące okoliczności dotyczące rachunku:

- 1) posiadanie przez bank albo SKOK informacji o śmierci odpowiednio posiadacza rachunku albo członka kasy przed dniem wejścia w życie ustawy;
- 2) wydanie ostatniej dyspozycji odpowiednio posiadacza rachunku albo członka kasy dotyczącej rachunku wcześniej niż dziesięć lat przed dniem wejścia w życie nowelizacji;
- 3) wydanie ostatniej dyspozycji odpowiednio posiadacza rachunku albo członka kasy dotyczącej rachunku wcześniej niż pięć lat, ale nie wcześniej niż dziesięć lat przed dniem wejścia w życie nowelizacji.

W art. 7 określono sposób postępowania w przypadku umów rachunku zawartych na czas oznaczony, które wygasły przed dniem wejścia w życie nowelizacji, w odniesieniu do których nie wydano dyspozycji wypłaty środków.

Natomiast w art. 8 wskazano, na jakich zasadach przekazywane będą do Funduszu środki pieniężne zgromadzone na rachunkach, których umowy zostaną rozwiązane na podstawie art. 6 projektowanej ustawy.

Ponadto w art. 9 proponuje się, aby nowe zasady odnawiania umów zawartych na czas oznaczony proponowane w dodawanych art. 59a ust. 2 i 3 – Prawo bankowe oraz w art. 13a ust. 2 i 3 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych stosowane były do umów zawartych od dnia wejścia w życie ustawy.

Mając na względzie, że proponowane rozwiązania mają charakter nowatorski oraz, że ocena skuteczności i funkcjonalności proponowanego systemu będzie możliwa dopiero po upływie kilkudziesięciu miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizacji, projektodawcy proponują, nałożenie na ministra właściwego do spraw instytucji finansowych obowiązku przedstawienia Sejmowi i Senatowi oceny funkcjonowania nowych rozwiązań, w szczególności w zakresie ich zasadności i skuteczności. Stosowną informację minister byłby obowiązany przedstawić po upływie 3 lat od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy (art. 10 nowelizacji). W ocenie projektodawców zapoznanie się przez Parlament

z wynikami oceny *ex post* proponowanych rozwiązań jest warunkiem odpowiedzialnego tworzenia prawa. Niewykluczone, że przedstawiona ocena mogłaby się stać przyczynkiem do modyfikacji rozwiązań, np. rozszerzenia ich na inne instytucje rynku finansowego i oferowane przez nie produkty finansowe.

3. Założenia podstawowych aktów wykonawczych

Dodawany do ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym art. 41a ust. 6 formułuje delegację dla ministra właściwego do spraw instytucji finansowych do określenia, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposobu prowadzenia Centralnej informacji,
- 2) sposobu współdziałania podmiotów, które przekazują informacje do Centralnej informacji, a także sposobu przekazywania tych informacji,
- 3) rodzaju lub zakresu informacji przekazywanych do Centralnej informacji,
- 4) sposobu i zakresu przetwarzania informacji przekazanych do Centralnej informacji,
- 5) wysokości opłaty za udostępnienie zbiorczej informacji oraz sposobu jej wnoszenia.

Celem rozporządzania będzie przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa informacji przetwarzanych w ramach Centralnej informacji (w szczególności ochrona przed nieuprawnionym dostępem do tych informacji oraz przed ich nieuprawnionym ujawnieniem) oraz zagwarantowanie, że opłata za udostępnienie zbiorczej informacji odzwierciedlała będzie rzeczywisty koszt jej wygenerowania.

Rozporządzenie będzie uwzględniać prowadzenie Centralnej informacji w systemie teleinformatycznym. Informacje będą przekazywane przez banki i SKOK do Centralnej informacji oraz przekazywane z Centralnej informacji do banków, SKOK lub Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej, zwanej dalej „Kasą Krajową”, w postaci elektronicznej, za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, na warunkach określonych pomiędzy Funduszem oraz odpowiednio bankiem, spółdzielczą kasą oszczędnościowo-kredytową oraz Kasą Krajową. Rozporządzenie będzie obligować Fundusz do udostępnienia w sieci Internet aplikacji, umożliwiającej przesyłanie plików kanałem wykorzystującym protokół SSL. Informacje, o których mowa w art. 92ba ust. 1 ustawy – Prawo bankowe oraz w art. 13d ust. 1 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych będą przekazywane do Funduszu w dokumentach elektronicznych w formacie XML zgodnych ze schematem XSD. Rozporządzenie określi szczegółowe uwarunkowania

organizacyjno-techniczne, które powinny być spełnione przy przekazywaniu informacji do i z Centralnej informacji.

Rozporządzenie określi ponadto szczegółowy zakres i strukturę informacji przekazywanych do i z Centralnej informacji, a także zakres i sposób przetwarzania danych przez Centralną informację. Zakłada się, że Centralna informacja nie będzie w sposób trwały gromadzić informacji przekazywanych do niej przez banki, SKOK oraz Kasę Krajową. Centralna informacja będzie uprawniona do gromadzenia danych wyłącznie na potrzeby wygenerowania zbiorczej informacji, a następnie będzie zobligowana do usunięcia informacji ze swoich zasobów.

Mając na uwadze, że w projekcie ustawy przewidziano odpłatność zarówno za dostarczenie, jak i udostępnienie zbiorczej informacji, rozporządzenie będzie określało maksymalną wysokość opłaty za udostępnienie zbiorczej informacji. Opłata z tego tytułu nie będzie mogła być wyższa niż koszt wygenerowania informacji. Wysokość opłaty za dostarczenie zbiorczej informacji będą określały banki i SKOK, przy czym w tę opłatę banki i SKOK będą wkalkulowały opłatę za udostępnienie zbiorczej informacji, którą uiszczać będą na rzecz Funduszu. W założeniu projektodawców opłata za dostarczenie informacji będzie *de facto* dzielona pomiędzy bank, SKOK lub Kasę Krajową, które wystąpią do Centralnej informacji o wygenerowanie zbiorczej informacji, a Fundusz prowadzący Centralną informację. Zakłada się, że opłata za udostępnienie zbiorczej informacji stanowiła będzie 70% opłaty za dostarczenie informacji. Trzeba przy tym pamiętać, że to Fundusz prowadzący Centralną informację będzie wykonywał większość czynności związanych z wygenerowaniem zbiorczej informacji, tj. występował z zapytaniami do banków oraz SKOK, zbierał informacje, zestawiał je w dokument zbiorczy oraz przekazywał zbiorczą informację do właściwej instytucji w celu jej dostarczenia uprawnionemu. Zakłada się, iż opłata za udostępnianie zbiorczej informacji będzie wnoszona na wskazany w umowie między Funduszem, a instytucją finansową rachunek bankowy Funduszu w terminach wynikających z tej umowy. Projekt rozporządzenia zostanie skonsultowany w ramach konsultacji publicznych z Funduszem, Związkiem Banków Polskich oraz Kasą Krajową.

Dodawany do ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym art. 41b ust. 3 formułuje delegację dla ministra właściwego do spraw instytucji finansowych do określenia, w drodze rozporządzenia, sposobu ustalania wysokości wynagrodzenia Funduszu z tytułu zarządzania funduszem środków nieodebranych. Wysokość wynagrodzenia Funduszu będzie uzależniona

od wartości środków nieodebranych z funduszu w roku, za który ustalane jest wynagrodzenie. Zakłada się, iż wynagrodzenie Funduszu, ustalane w stosunku rocznym, na koniec danego roku kalendarzowego, będzie wynosiło nie więcej niż 1% środków nieodebranych w tym roku. Niemniej nie można wykluczyć, iż ten procent będzie większy. Przyjęcie takiej koncepcji umożliwi dostosowanie wysokości wynagrodzenia do rzeczywistych kosztów ponoszonych przez Fundusz. Można bowiem założyć, że im większa będzie pula środków zdeponowanych w funduszu środków nieodebranych tym większe będą koszty zarządzania funduszem. Określenie mechanizmu ustalenia wysokości wynagrodzenia Funduszu w rozporządzeniu, pozwoli dostosować wynagrodzenie Funduszu do zmieniającego się stanu faktycznego, a tym samym uniknąć sytuacji, w której wynagrodzenie ukształtowane byłoby na zbyt niskim lub zbyt wysokim poziomie. Ustalając wysokość wynagrodzenia Funduszu minister właściwy do spraw instytucji finansowych będzie uwzględniał rzeczywiste koszty związane z zarządzaniem funduszem środków nieodebranych. Trzeba mieć na względzie, że Fundusz nie powinien zarabiać na prowadzeniu funduszu środków nieodebranych. W celu zapewnienia Radzie Ministrów (a tym samym ministrowi właściwemu do spraw instytucji finansowych) pełnej wiedzy o wysokości środków funduszu środków nieodebranych na Fundusz zostanie nałożony obowiązek sprawozdawczy. Do art. 17 ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym dodany zostanie ust. 3a przewidujący, iż odrębną część sprawozdania z działalności Funduszu stanowić będzie sprawozdanie o wysokości środków funduszu środków nieodebranych, w tym wysokości środków przekazanych na fundusz, wysokości środków wypłaconych z funduszu oraz przychodach z tytułu lokat środków tego funduszu. Projekt rozporządzenia zostanie skonsultowany w ramach konsultacji publicznych z Funduszem.

Rozporządzenia muszą wejść w życie z dniem wejścia w życie przepisów upoważniających.

Powyższe założenia zostały skonsultowane z Ministrem Finansów.

4. Konsultacje

Na etapie analizy potrzeby wprowadzenia regulacji, a także powstawania koncepcji regulacji i jej założeń przeprowadzono wstępne konsultacje ze środowiskiem naukowym, bankowym (Związek Banków Polskich), KNF, GIODO, resortem finansów oraz resortem sprawiedliwości.

W trakcie prac nad projektem o wyrażenie opinii zostali poproszeni:

- 1) Minister Sprawiedliwości;
- 2) Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego;
- 3) Minister Finansów;
- 4) Minister Spraw Wewnętrznych;
- 5) Krajowa Rada Sądownictwa;
- 6) Sąd Najwyższy;
- 7) Naczelna Rada Adwokacka;
- 8) Krajowa Rada Radców Prawnych;
- 9) Krajowa Rada Notarialna;
- 10) Helsińska Fundacja Praw Człowieka;
- 11) Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa;
- 12) Minister Skarbu Państwa;
- 13) Stowarzyszenie Sędziów Polskich IUSTITIA;
- 14) Komisja Nadzoru Finansowego;
- 15) Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych;
- 16) Związek Banków Polskich;
- 17) Bank Gospodarstwa Krajowego;
- 18) Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- 19) Federacja Konsumentów;
- 20) Bankowy Fundusz Gwarancyjny;
- 21) Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa;
- 22) Krajowa Izba Rozliczeniowa;
- 23) Stowarzyszenie Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce.

Opinie przedstawili:

- 1) Sąd Najwyższy (nie uznał za celowe opiniowania projektu);
- 2) Krajowa Rada Sądownictwa (uwzględniono uwagi);
- 3) Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa (uwzględniono uwagi);
- 4) Krajowa Izba Rozliczeniowa (część uwag uwzględniono);
- 5) Krajowa Rada Notarialna;
- 6) Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (poparł cel projektu; część uwag uwzględniono);
- 7) Bank Gospodarstwa Krajowego (część uwag uwzględniono);

- 8) Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa;
- 9) Związek Banków Polskich (część uwag uwzględniono);
- 10) Komisja Nadzoru Finansowego (część uwag uwzględniono);
- 11) Minister Sprawiedliwości (pozytywnie ocenił inicjatywę Senatorów);
- 12) Minister Finansów (pozytywnie ocenił inicjatywę Senatorów);
- 13) Bankowy Fundusz Gwarancyjny (wyraził pozytywną ocenę w odniesieniu do projektu; uwzględniono uwagę);
- 14) Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego (część uwag uwzględniono);
- 15) Minister Spraw Wewnętrznych (uwzględniono uwagi związane z dostępem do rejestru PESEL);
- 16) Główny Inspektor Ochrony Danych Osobowych (nie zgłosił zastrzeżeń);
- 17) Minister Skarbu Państwa (nie zgłosił uwag do projektu);
- 18) Helsińska Fundacja Praw Człowieka (nie zgłosiła uwag do projektu).

Dodatkowo w trakcie I czytania projektu ustawy pozytywne opinie w odniesieniu do projektu wyrazili Minister Pracy i Polityki Społecznej oraz Stowarzyszenie Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce.

W opiniach (KNF, Krajowej Izby Rozliczeniowej i Ministra Spraw Wewnętrznych) sugerowano objęcie zakresem regulacji również rachunków i produktów rynku finansowego, innych niż rachunki bankowe osób fizycznych niezwiązane z prowadzoną działalnością gospodarczą i imienne rachunki członków SKOK. Projektodawcy zdecydowali się ograniczyć zakres regulacji wyłącznie do rachunków osób fizycznych, ponieważ w przypadku innych produktów rynku finansowego problemu dostępu do środków po spadkobiercy nie zidentyfikowano. Ingerencja w porządek prawny powinna być ograniczona wyłącznie do sfery wymagającej interwencji prawodawcy.

Celem projektodawców nie było dublowanie prac powołanego przez Ministra Spraw Wewnętrznych Zespołu Ekspertckiego do spraw opracowania propozycji mechanizmów efektywnego odzyskiwania, ewidencjonowania oraz zarządzania zabezpieczonym mieniem pochodzącym z przestępstwa, który opracował propozycję regulacji określającej m.in. zasady gromadzenia i dostępu do informacji o rachunkach bankowych. Wolą projektodawców nie jest bowiem stworzenie bazy danych o rachunkach, ale systemu teleinformatycznego służącego szybkiej wymianie informacji pomiędzy instytucjami rynku finansowego w celu

udzielenia zbiorczej informacji o rachunkach. Proponowane regulacje nie będą się wykluczały, ale uzupełniały.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów proponował objęcie regulacjami dodatkowo rachunku wspólnego i rachunku kredytowego. Nie uwzględniono tej propozycji uznając, iż w przypadku rachunku wspólnego śmierć jednego ze współposiadaczy nie skutkuje rozwiązaniem umowy (od momentu śmierci jednego z dwóch współposiadaczy nie mamy już do czynienia z rachunkiem wspólnym, tylko rachunkiem osoby fizycznej). Natomiast w odniesieniu do rachunku kredytowego zwraca się uwagę na jego inny charakter niż klasycznych rachunków bankowych. Po zaciągnięciu kredytu na rachunku kredytowym pojawia się saldo ujemne, które zmniejsza się przy każdorazowej spłacie raty kredytowej. Propozycja zmiany dotycząca bankowego tytułu egzekucyjnego wykraczała poza zakres projektu.

Kasa Krajowa wnioskowała o wyłączenie rachunków imiennych w SKOK z zakresu projektowanej regulacji wskazując na spółdzielczy charakter kas i fakt, że SKOK może prowadzić działalność wyłącznie na rzecz swoich członków, a także podkreślając, iż warunkiem przystąpienia do kasy jest uprzednie istnienie więzi członkowskiej. Projekt uwzględnia szczególnie charakter więzi członkowskiej ograniczając regulację wyłącznie do oszczędności zdeponowanych na rachunku imiennym. Jak już wskazano, ustawodawca w kolejnych nowelizacjach konsekwentnie zrównuje, w zakresie treści stosunku prawnego i jego skutków, rachunki imienne w SKOK z rachunkami bankowymi. Zaproponowana regulacja pozostanie bez wpływu na wkłady członkowskie i udziały. Projekt w wielu proponowanych przepisach odwołuje się do wyraźnych oświadczeń woli stron umowy rachunku, nie ingerując w ten sposób w zasadę swobody umów. Proponowane regulacje, w ocenie projektodawców, nie naruszają praw nabytych i własności. Należy zwrócić uwagę, iż proponowane rozwiązania nie pozbawiają uprawnionego roszczeń o wypłatę środków zdeponowanych na rachunku. Zmieniają one wyłącznie zarządzającego tymi środkami.

Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego zakwestionowała pomysł, aby to Bank Gospodarstwa Krajowego wypłacał środki pieniężne osobom, które udokumentują swój tytuł prawny, wskazując m.in. że powierzenie zadania wypłaty jednemu podmiotowi sprawi, że system wypłat stanie się niewydolny oraz, że zabieg ten nie ma nic wspólnego z problematyką „rachunków uśpionych”. W ocenie projektodawców dla realizacji celu ustawy, a więc zagwarantowania bezpieczeństwa środków zdeponowanych na rachunkach

zmarłych klientach oraz na „rachunkach uśpionych”, jak i zwiększenia dostępności do tych środków przez podmioty mające do nich tytuł prawny, konieczne jest utworzenie specjalnego funduszu depozytowego (prowadzonego przez Fundusz, a nie jak pierwotnie zakładano Bank Gospodarstwa Krajowego), który do czasu wypłaty środków uprawnionym będzie zarządzał takimi środkami. Skutkuje to koniecznością zmiany zarządzającego środkami, a w następstwie wypłacającego środki. Wobec faktu, iż środki przekazywane będą na fundusz środków nieodebranych, proponowane rozwiązanie realizuje postulat przeniesienia środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach zmarłych klientów oraz na „rachunkach uśpionych” z komercyjnego sektora bankowego do funduszu o charakterze publicznym. Ważne jest również zagwarantowanie nieprzedawnialności roszczeń do środków przekazanych do Funduszu. Tego rodzaju rozwiązanie byłoby wątpliwe w przypadku pozostawienia środków w komercyjnym systemie bankowym. W ocenie projektodawców Fundusz jest technicznie i wewnątrzorganizacyjnie przygotowany do zarządzania funduszem środków nieodebranych oraz wypłaty przekazanych na niego środków pieniężnych.

Zarzuty Związku Banków Polskich i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej, iż projekt narusza *zasadę lex retro non agit*, należy uznać za nietrafne. Po pierwsze, zakaz nadawania mocy wstecznej przepisom, odnieść należy wyłącznie do przepisów, które regulują prawa i obowiązki oraz pogarszają sytuację prawną adresatów (trudno zgodzić się z tezą, że proponowane regulacje pogarszają sytuację uprawnionego do środków), po drugie zaś zasada *lex retro non agit* nie ma charakteru absolutnego – można od niej odstępować wyjątkowo z bardzo ważnych powodów, bądź gdy wynika to z natury normowanych stosunków, po trzecie istotą przepisów przejściowych jest uregulowanie wpływu nowej ustawy (nowych przepisów merytorycznych) na stosunki powstałe pod działaniem ustawy albo ustaw dotychczasowych, a sformułowanie tych przepisów jest obowiązkiem ustawodawcy wynikającym z art. 2 Konstytucji.

Niesłusznym jest również twierdzenie, iż projektowany akt narusza zasadę ochrony praw nabytych. Należy pamiętać, iż w ocenie Trybunału Konstytucyjnego zasada ta chroni wyłącznie usprawiedliwione i racjonalne oczekiwania jednostki dotyczące ochrony praw nabytych i nie ma charakteru absolutnego. W projekcie uwzględniono interesy podmiotów ukształtowane przed dokonaniem zmian, w szczególności przepisy przejściowe dają adresatowi czas i możliwość ukształtowania swojej sytuacji prawnej po zmianie przepisów w sposób zgodny z jego wolą.

Krajowa Rada Notarialna proponowała utworzenie Centralnego Rejestru Rachunków Bankowych (zamiast Centralnej informacji), na wzór Rejestrów Aktów Poświadczenia Dziedziczenia, który miałby być prowadzony przez tę Radę. W trakcie prac nad projektem uznano, iż instytucja Centralnej informacji będzie instrumentem skuteczniejszym, tańszym oraz łatwiejszym do wdrożenia. Należy bowiem pamiętać, iż przepływ informacji za pośrednictwem Centralnej informacji w dużej mierze bazować będzie na istniejących już systemach teleinformatycznych Funduszu.

Związek Banków Polskich proponował ograniczenie zakresu projektu wyłącznie do utworzenia informacji o rachunkach (z podobnym postulatem wystąpiła również Kasa Krajowa w dodatkowej opinii przedstawionej po I czytaniu projektu ustawy). W ocenie projektodawców tylko kompleksowe uregulowanie problematyki rachunków zmarłych klientów oraz „rachunków uspionych” pozwoli zrealizować cel nowelizacji, który został wyznaczony na etapie przygotowywania założeń do projektu ustawy, a tym samym wyeliminować zdiagnozowane problemy.

Związek Banków Polskich w dodatkowej opinii przedstawionej po I czytaniu projektu ustawy proponował, aby środki zdeponowane na rachunkach zmarłych klientów oraz na „rachunkach uspionych” były przekazywane nie na specjalnie w tym celu utworzony fundusz, ale do gminy ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy, jako finalnie – w przypadku braku spadkobierców ustawowych – spadkobiercy przymusowemu. W ocenie projektodawców rozwiązanie to zakłada przyjęcie fikcji prawnej, iż gmina jest spadkobiercą pomimo nieprzeprowadzenia przez nią postępowania spadkowego. Wobec faktu, iż prawo do spadku się nie przedawnia, przyjęcie takiego rozwiązania mogłoby skutkować tym, iż gmina otrzymałaby środki, do których prawo przysługuje innemu uprawnionemu. W następstwie mógłby powstać problem rozliczeń pomiędzy gminą a osobą, która legitymując się tytułem do spadku nie mogła wypłacić środków zdeponowanych na rachunku spadkobiercy w związku z ich przekazaniem gminie.

Należy podkreślić, iż wolą projektodawców nie jest promowanie instytucji dyspozycji na wypadek śmierci (jak twierdzi Związek Banków Polskich w swojej opinii), ale upowszechnianie wiedzy o tym narzędziu. Projektodawcy nie twierdzą, iż w każdej umowie rachunku bankowego musi się znaleźć dyspozycja na wypadek śmierci, ale uznają prawo konsumenta do tego, aby w momencie zawierania umowy miał on świadomość co do przewidzianych prawem możliwości zarządzania swoimi środkami na przyszłość.

Dodanie nowych przesłanek rozwiązania umowy rachunku bankowego do ustawy – Prawo bankowe, a nie do Kodeksu cywilnego wynika z tego, że przesłanki te nie mają charakteru generalnego (nie odnoszą się do rachunku bankowego jako takiego) oraz faktu, iż w przeszłości ustawodawca zdecydował się sformułować przepis art. 60 ustawy – Prawo bankowe (uznano wówczas, iż aktem właściwym do określenia szczególnych przesłanek rozwiązania niektórych umów rachunku bankowego powinna być ustawa – Prawo bankowe, a nie Kodeks cywilny).

Propozycja Związku Banków Polskich, aby to organy państwa przekazywały bankom i SKOK informację o śmierci osoby (zamiast przewidzianego w projekcie obowiązku występowania do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o udostępnienie danych z rejestru PESEL umożliwiających ustalenie czy posiadacz rachunku żyje) nie została uwzględniona. Uznano, iż to na bankach – jako stronie umowy cywilnoprawnej – powinien spoczywać obowiązek ustalenia przyczyn braku aktywności drugiej strony umowy. Zaproponowane w projekcie rozwiązanie proste w swojej istocie i tanie w korzystaniu, nie będzie naruszało zasady proporcjonalności, na którą powołuje się Związek Banków Polskich. W przypadku obowiązku występowania o informację do rejestru PESEL, trudno jest w ogóle mówić o nadmiernym obciążeniu banków i ingerencji w relacje prywatnoprawne. Weryfikacja danych w rejestrze PESEL dokonywana będzie z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego, co będzie proste technicznie, dokonywana będzie rzadko i tylko wtedy gdy bank stwierdzi brak aktywności posiadacza rachunku, a sam koszt zapytania to 0,30 zł (opłatę tę banki zapewne uwzględnią będą w pobieranych od klientów opłatach). Co więcej, w propozycji nie wskazano, jak miałby wyglądać mechanizm przekazywania informacji, który postuluje Związek. W związku z tą propozycją nasuwa się również pytanie, skąd organy państwa miałyby wiedzieć czy w ogóle, a jeśli tak, to który bank lub SKOK należy poinformować o śmierci osoby, skoro w Polsce nie ma rejestru rachunków, nie ma również obowiązku posiadania rachunku.

Projektodawcy nie podzieli stanowiska Związku Banków Polskich, iż koncepcja możliwości uzyskania zbiorczej informacji w dowolnym banku lub SKOK nie jest trafna. Argumenty za przyjęciem takiego rozwiązania sformułowano we wcześniejszej części uzasadnienia. Koszty obsługi i korzystania przez bank z systemu Centralnej informacji będą mogły być w kalkulowane w opłatę, którą podmiot dostarczający zbiorczą informację będzie mógł pobrać od osoby występującej z zapytaniem.

W trakcie prac nad projektem pojawiły się zarzuty, że w projekcie nie wskazano celu społecznego, na który mogłyby być przekazywane środki nieodebrane przez uprawnionych (np. niewypłacone przez spadkobierców, w tym gminę) z funduszu środków nieodebranych. W ocenie projektodawców na dziś nie jest możliwe określenie przeznaczenia takich środków, ponieważ dopiero po upływie kilku lat funkcjonowania systemu, będzie można określić jaka część środków przekazanych na fundusz środków nieodebranych nie jest wypłacana przez uprawnionych. Innymi słowy dopiero za kilka lat będzie wiadomo, czy na funduszu są zdeponowane środki, które w sposób oczywisty (ze względu na brak zainteresowania nimi przez spadkobierców) nie zostaną nigdy wypłacone oraz jaka jest ich wartość. Projektodawcy proponują, aby pierwszej oceny w tym zakresie dokonać po upływie 3 lat od dnia wejścia w życie nowelizacji.

W ocenie projektodawców ustawa powinna wejść w życie z po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Projekt ustawy nie pociąga za sobą obciążenia budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej. Kwestie będące przedmiotem niniejszego projektu nie są regulowane przez prawo Unii Europejskiej i nie podlegają harmonizacji.

Projekt ustawy nie zawiera norm technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), w związku z czym nie podlega notyfikacji.

Warszawa, 7 kwietnia 2015 r.

BAS-WAPEiM-646/15

Pan Radosław Sikorski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej senackiego projektu
ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw
(przedstawiciel wnioskodawcy: senator Mieczysław Augustyn)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity: Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Senacki projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw ma na celu przede wszystkim uregulowanie problematyki rachunków nieaktywnych – tzw. rachunków uśpionych.

Projekt określa wpływ śmierci posiadacza rachunku na zawartą umowę rachunku, zasady dostępu spadkobierców i zapisobierców do informacji o rachunkach ich posiadacza, a w konsekwencji zmierza do ograniczenia problemów następców prawnych z wypłatą należnych im z tytułu spadkobrania środków pieniężnych. W projekcie proponuje się również uregulowanie problematyki zarządzania środkami pieniężnymi po zmarłych klientach banków oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (SKOK).

Projekt ustawy przewiduje utworzenie Centralnej informacji o rachunkach (Cir), za pośrednictwem której osoba posiadająca tytuł prawny do środków zdeponowanych na rachunku będzie mogła uzyskać w dowolnym banku oraz SKOK informację dotyczącą wszystkich rachunków (posiadacza lub spadkodawcy) prowadzonych w bankach lub SKOK.

Projekt przewiduje uregulowanie m.in. następujących zagadnień: uznanie rachunku za rachunek uśpiony i skutki prawne tego faktu, wpływ śmierci posiadacza rachunku oraz braku jego aktywności względem rachunku na umowę rachunku, dostęp instytucji prowadzącej rachunek do informacji o śmierci posiadacza rachunku, dyspozycję na wypadek śmierci, dostęp osób fizycznych do informacji o wszystkich rachunkach, w tym zdefiniowanie uprawnionego do informacji o rachunkach, zwolnienie banków i SKOK z odpowiednio tajemnicy

bankowej i tajemnicy zawodowej w związku z udzielaniem informacji o rachunkach, zarządzanie środkami pieniężnymi zgromadzonymi na rachunkach uśpionych i utworzenie funduszu środków nieodebranych.

Projektowana ustawa nowelizuje: ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 r. poz. 128), ustawę z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. z 2014 r. poz. 1866), ustawę z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1450, ze zm.) oraz ustawę z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. Nr 217, poz. 1427, ze zm.).

Projekt zawiera przepisy przejściowe. Ustawa ma wejść w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Ze względu na przedmiot projektu ustawy należy przywołać następujące regulacje prawne Unii Europejskiej:

a) Art. 16 ust. 1, art. 63 ust. 1 i art. 345 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE).

Zgodnie z pierwszym z przywołanych przepisów każda osoba ma prawo do ochrony danych osobowych jej dotyczących.

Stosownie do drugiego z przywołanych przepisów zakazane są wszelkie ograniczenia w przepływie kapitału między państwami członkowskimi oraz między państwami członkowskimi i państwami trzecimi.

Trzeci z przytoczonych przepisów stanowi, że traktaty nie przesadzają w niczym zasad prawa własności w państwach członkowskich.

b) Dyrektywę Rady 88/361/EWG z 24 czerwca 1988 r. w sprawie wykonania art. 67 Traktatu (Dz. Urz. WE L 178 z 8.7.1988, s. 5; przepis Traktatu został uchylony na mocy traktatu z Amsterdamu, niemniej dyrektywa nadal zachowuje moc). Załącznik do dyrektywy wymienia przykładowe rodzaje operacji objętych pojęciem przepływu kapitału. Wstęp do załącznika przewiduje, że nomenklatura przepływów kapitału obejmuje m.in. operacje dokonywane przez osobę fizyczną lub prawną łącznie z operacjami odnoszącymi się do aktywów lub pasywów państw członkowskich lub innych organów administracji publicznej oraz agencji.

c) Dyrektywę 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz. Urz. UE L 281 z 23.11.1995 r., s. 31, ze zm.). Zgodnie z postanowieniami dyrektywy państwa członkowskie są zobowiązane do chronienia podstawowych praw i wolności osób fizycznych, w szczególności ich prawa do prywatności w odniesieniu do przetwarzanych danych osobowych (art. 1 ust. 1).

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Kwestie dysponowania na wypadek śmierci pieniędzmi zgromadzonymi na rachunkach bankowych, dostępu spadkobierców do pozostawionych przez spadkodawcę środków pieniężnych czy zasad obowiązywania umów rachunku bankowego, z uwagi na przepis art. 345 TfUE, co do zasady, nie są regulowane prawem Unii Europejskiej. Przepis ten nie skutkuje jednak wyłączeniem obowiązujących w państwach członkowskich zasad prawa własności spod podstawowych reguł prawa Unii Europejskiej (zob. wyrok Trybunał Sprawiedliwości UE (TSUE) z dnia 8 lipca 2010 r. w sprawie C-171/08 Komisja Europejska przeciwko Portugalii, pkt 64 i przytoczone tam wcześniejsze orzecznictwo). Należy zatem zwrócić uwagę na dwa zagadnienia występujące w projekcie ustawy.

a) Przepisy projektu ustawy (art. 2 pkt 7) przewidują utworzenie funduszu środków nieodebranych (dalej: fśn). Ma nim zarządzać, za wynagrodzeniem, Bankowy Fundusz Gwarancyjny (dalej: BFG). Sposób ustalania wysokości wynagrodzenia BFG ma być określony w drodze rozporządzenia, z uwzględnieniem wysokości środków fśn oraz konieczności zapewnienia możliwości wykonywania zadań związanych z zarządzaniem funduszem środków nieodebranych.

Przychodami fśn mają być:

- 1) środki przekazane przez banki oraz spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe – w pewnym uproszczeniu chodzi tu o środki zgromadzone na rachunkach, co do których umowa rachunku bankowego wygasła z powodu śmierci posiadacza lub nieużywania rachunku przez dziesięć lat,
- 2) przychody z lokat środków fśn.

W odniesieniu do drugiego z proponowanych źródeł przychodów fśn projekt przewiduje, że środki fśn mogą być lokowane w:

- a) skarbowych papierach wartościowych,
- b) bonach pieniężnych Narodowego Banku Polskiego i obligacjach emitowanych przez NBP, o ile mogą być one przedmiotem obrotu,
- c) jednostkach uczestnictwa funduszy rynku pieniężnego.

Zgodnie z projektem ustawy, przychody fśn przeznacza się na waloryzację środków przekazanych na fundusz fśn oraz na pokrycie wydatków BFG związanych z wykonywaniem zadań związanych z zarządzaniem funduszem środków nieodebranych.

Należy jeszcze dodać, że zgodnie z obowiązującą ustawą o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, BFG posiada osobowość prawną (art. 3 ust. 2 ustawy).

Należy ustalić, czy tak ustalone sposoby lokowania środków fśn nie naruszają art. 63 TfUE.

Transakcje lokowania środków fśn dokonywane przez BFG należy uznać za przepływ kapitału w rozumieniu art. 63 TfUE w związku z załącznikiem do dyrektywy 88/361/EWG (por. wyrok TSUE z dnia 21 grudnia 2011 r. w sprawie C 271/09 Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, pkt 39; sprawa dotyczyła ograniczeń w inwestowaniu poza granicami kraju przez polskie otwarte fundusze emerytalne; dalej: wyrok TSUE w sprawie OFE).

TSUE orzekł, że dla stosowania art. 63 TfUE nie ma znaczenia, czy działalność inwestycyjna ma charakter gospodarczy, ani czy fundusze przeznaczane na inwestycje mają charakter publiczny (por. wyrok TSUE w sprawie OFE, pkt 42).

Proponowany art. 41f ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym wymienia enumeratywnie dozwolone kategorie inwestycji przy użyciu środków fśn. W ten sposób przepis ten nakłada jakościowe ograniczenia odnoszące się do inwestowania poza terytorium krajowym, a w szczególności w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej. Projektowany przepis stanowi zatem ograniczenie swobodnego przepływu kapitału. Należy ustalić, czy jest to dopuszczalne ograniczenie.

Zgodnie z orzecznictwem TSUE swobodny przepływ kapitału może być ograniczony w przepisach krajowych wyłącznie, jeżeli jest to uzasadnione jednym z powodów wymienionych w art. 65 TfUE lub nadrzędnymi względami interesu ogólnego w rozumieniu orzecznictwa TSUE (por. wyrok TSUE w sprawie OFE, pkt 55).

Jeżeli chodzi o ograniczenia swobody znajdujące swe oparcie w przepisach TfUE, to zastosowanie tu może mieć przepis art. 65 ust. 1 lit. b TfUE. Zgodnie z tym przepisem państwa członkowskie mogą podejmować wszelkie środki niezbędne do zapobiegania naruszeniom ich ustaw i aktów wykonawczych, zwłaszcza w dziedzinie nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami finansowymi. Należy jednak uznać, że proponowany przepis, choć od strony materialnej stanowi źródło zasad ostrożnościowych znajdujących zastosowanie do zarządzania fśn przez BFG, to w żaden sposób nie ma na celu zapobiegania naruszeniom ustaw i aktów wykonawczych w dziedzinie nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami finansowymi (por. wyrok TSUE w sprawie OFE, pkt 56). Nie można zatem powołać się na art. 65 ust. 1 lit. b TfUE w celu uzasadnienia przewidzianego projektem ustawy odstępstwa od art. 63 TfUE.

Jeżeli chodzi o odwołanie się do nadrzędnych względów interesu ogólnego, należy zauważyć, że w uzasadnieniu projektu ustawy wskazano, że projektowane ograniczenia w zakresie lokowania środków fśn, polegające na dopuszczeniu inwestycji jedynie w bezpieczne instrumenty finansowe o wysokiej płynności, ma na celu umożliwienie dokonywania wypłaty środków w każdym momencie, na wniosek osób posiadających tytuł prawny do środków (uzasadnienie projektu ustawy, s. 12 i 13).

Należy ocenić, że interes polegający na zapewnieniu natychmiastowej wypłacalności fśn, w szczególności przez przyjęcie zasad ostrożnościowych, może stanowić nadrzędny wzgląd interesu ogólnego mogący uzasadniać ograniczenia w swobodnym przepływie kapitału (por. wyrok TSUE w sprawie OFE, pkt 57). Tego typu ograniczenia powinny być jednak właściwe dla zamierzonego celu i nie wykraczać poza to, co jest konieczne dla jego osiągnięcia (zob. wyrok TSUE z 11 października 2007 r. w sprawie C-451/05 ELISA, pkt 82 i przytoczone tam orzecznictwo). W świetle przytaczanego wyroku TSUE w sprawie OFE (zwłaszcza punkty 59-69) proponowane ograniczenia w inwestowaniu środków fśn wydają się nieproporcjonalne w stosunku do zamierzonego celu, gdyż przewidują zbyt daleko idące ograniczenia w zakresie inwestowania środków fśn. Tym samym, należy uznać, że projektowany art. 2 pkt 7 projektu, w zakresie w jakim dotyczy nowego art. 41f ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym jest sprzeczny z art. 63 ust. 1 TfUE.

b) Projekt przewiduje dostęp banków i SKOK do danych osobowych ich klientów. W szczególności chodzi o dostęp do informacji z rejestru PESEL, czy posiadacz rachunku bankowe żyje (projektowane: art. 59a ust. 5, art. 59b ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, art. 13a ust. 5, art. 13b ust. 1 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, art. 6 ust. 1 pkt 3 i art. 7 ust. 2 projektu).

Projekt przewiduje również utworzenie Cir. Cir ma być prowadzona przez BFG. Celem Cir jest umożliwienie udostępniania informacji o rachunkach bankowych i imiennych rachunkach członków SKOK. Informacje te udzielane byłyby przede wszystkim posiadaczowi rachunku bankowego będącemu osobą fizyczną oraz osobom, które uzyskały tytuł prawny do spadku po posiadaczu rachunku, członkowi SKOK oraz osobie, która uzyskała tytuł prawny do spadku po niej. Za pośrednictwem cir udzielane byłyby także informacje bankom, SKOK oraz kasie krajowej. Dokładny rodzaj i zakres informacji przekazywanych do cir, a także sposób i zakres ich przetwarzania określić ma w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw instytucji finansowych. Rozporządzenie ma uwzględniać konieczność zapewnienia bezpieczeństwa informacji przetwarzanych w ramach cir, w tym ochrony przed nieuprawnionym dostępem do tych informacji oraz przed ich nieuprawnionym ujawnieniem.

Ze względu na cel Cir, pomimo braku przewidzianego w projekcie ustawy rozporządzenia, należy przyjąć, że w Cir gromadzone będą dane osobowe posiadaczy rachunków bankowych i członków SKOK.

Należy uznać, że gromadzenie danych osobowych w Cir, prowadzonej przez BFG (administrator danych), będzie objęte zakresem dyrektywy 95/46/WE (art. 3 ust. 1 i art. 4 ust. 1 dyrektywy). Proponowany zakres przetwarzania danych i udostępniania ich odbiorcom danych nie narusza określonych w dyrektywie zasad dotyczących jakości danych (art. 6 dyrektywy

95/46/WE) ani kryteriów legalności ich przetwarzania (art. 7 dyrektywy 95/46/WE).

Podobnie należy ocenić projektowaną regulację dotyczącą dostępu do danych osobowych poświadczających pozostawanie przy życiu bądź zgon posiadacza rachunku bankowego lub członka SKOK.

4. Konkluzja

Senacki projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz o zmianie niektórych innych ustaw, w zakresie w jakim ogranicza lokowanie środków funduszu środków nieodebranych, jest sprzeczny z art. 63 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, ustanawiającym swobodę przepływu kapitału.

W pozostałym zakresie projekt nie narusza prawa unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 7 kwietnia 2015 r.

BAS-WAPEiM-647/15

Pan Radosław Sikorski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**Opinia prawna**

w sprawie stwierdzenia, czy senacki projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz o zmianie niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: senator Mieczysław Augustyn) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Senacki projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw ma na celu przede wszystkim uregulowanie problematyki rachunków nieaktywnych – tzw. „rachunków uspionych”, określenie wpływu śmierci posiadacza rachunku na zawartą umowę rachunku, ułatwienie dostępu do informacji o rachunkach spadkobiercom i zapisobiercom ich posiadacza, a w konsekwencji ograniczenie problemów następców prawnych z wypłatą należnych im z tytułu spadkobrania środków pieniężnych, a także wprowadzenie stosownych narzędzi prawnych w tym zakresie. W projekcie proponuje się również uregulowanie problematyki zarządzania środkami pieniężnymi po zmarłych klientach banków oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo - kredytowych (SKOK).

Projekt ustawy przewiduje utworzenie Centralnej informacji o rachunkach, zwanej dalej „Centralną informacją”, za pośrednictwem której osoba posiadająca tytuł prawny do środków zdeponowanych na rachunku będzie mogła uzyskać w dowolnym banku oraz SKOK informację dotyczącą wszystkich rachunków (posiadacza lub spadkodawcy) prowadzonych w bankach lub SKOK.

Projekt przewiduje uregulowanie m.in. następujących zagadnień: uznanie rachunku za „rachunek uspiony” i skutki prawne tego faktu, wpływ śmierci posiadacza rachunku oraz braku aktywności posiadacza rachunku względem rachunku na umowę rachunku, dostęp instytucji prowadzącej rachunek do informacji o śmierci posiadacza rachunku, dyspozycja na wypadek śmierci, dostęp osób fizycznych do informacji o wszystkich rachunkach, w tym

zdefiniowanie uprawnionego do informacji o rachunkach, zwolnienie banków i SKOK z odpowiednio tajemnicy bankowej i tajemnicy zawodowej w związku z udzielaniem informacji o rachunkach, zarządzanie środkami pieniężnymi zgromadzonymi na „rachunkach uspiionych” i utworzenie funduszu środków nieodebranych.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Senacki ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw nie jest projektem ustawy wykonującej prawo UE w rozumieniu art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

SZEF KANCELARII SENATU

Ewa Polkowska

SK-0401-8/15

Warszawa, dnia 23 marca 2015 r.

Szanowny Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przesłaniem do Sejmu, podjętej przez Senat na 72. posiedzeniu uchwały z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (wraz z projektem tej ustawy), pragnę przekazać Panu Ministrowi stanowiska podmiotów zewnętrznych przesłane do Senatu w toku postępowania zmierzającego do wypracowania przedmiotowego projektu ustawy.

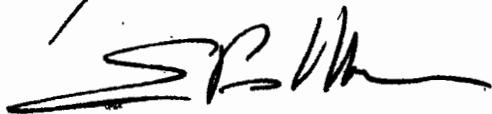
Stanowiska w sprawie projektu ustawy przedstawiły następujące podmioty:

- 1) Helsińska Fundacja Praw Człowieka
- 2) Sąd Najwyższy,
- 3) Krajowa Rada Sądownictwa,
- 4) Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa,
- 5) Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A.,
- 6) Krajowa Rada Notarialna,
- 7) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- 8) Bank Gospodarstwa Krajowego (pisma: z dnia 12 stycznia 2015 r. oraz z dnia 9 marca 2015 r.)
- 9) Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa (pisma: z dnia 12 stycznia 2015 r. oraz z dnia 2 marca 2015 r.)
- 10) Związek Banków Polskich,
- 11) Komisja Nadzoru Finansowego,
- 12) Minister Sprawiedliwości,
- 13) Minister Finansów,
- 14) Bankowy Fundusz Gwarancyjny,
- 15) Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego,

WYDZIAŁ PREZYDIALNY

L.dz. 16-01-2015

- 16) Minister Spraw Wewnętrznych,
- 17) Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych,
- 18) Minister Skarbu Państwa.

Z pytaniami skarbu

Km 581/14

HELŚIŃSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA HELSINKI FOUNDATION for HUMAN RIGHTS

RADA FUNDACJI

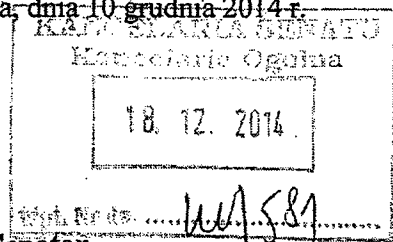
Halina Bortnowska-Dąbrowska	Marek Antoni Nowicki
Jerzy Ciemniewski	Teresa Römer
Janusz Gizelek	Stefan Starczewski
Michał Nawrocki	Mirosław Wyrzykowski

ZARZĄD FUNDACJI

Prezes:	Danuta Przywara
Wiceprezes:	Adam Bodnar
Sekretarz:	Maciej Nowicki
Skarbnik:	Elżbieta Czyż
Członek Zarządu: Janina A. Kłosowska	

Warszawa, dnia 10 grudnia 2014 r.

3096.../2014/MPL/MSz

Szanowny Pan Senator
dr Piotr Zientarski
 Przewodniczący Komisji
 Ustawodawczej Senatu RP
 ul. Wiejska 6
 00-902 Warszawa

Wielce Szanowny Panie Senatorze,

W odpowiedzi na Pana pismo z dnia 9 grudnia 2014 r. (sygn. BPS/KU-034/785/10./14) zawierające prośbę o sporządzenie opinii w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w senackim projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk sejmowy nr 785), uprzejmie informuję, że Helsińska Fundacja Praw Człowieka nie zgłasza uwag do tego projektu ustawy.

W imieniu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka,

z wyrazami szacunku,

Helsińska Fundacja Praw Człowieka
WICEPREZES ZARZĄDU

Adam Bodnar
Adam Bodnar

KU 582/14

**PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
BSA III-021-429/14**

Warszawa, dnia 17 grudnia 2014 r.

**Pan
Piotr ZIENTARSKI
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej**

W odpowiedzi na pismo z dnia 9 grudnia 2014 r., BPS/KU-034/785/6/14 uprzejmie informuję, że Sąd Najwyższy na podstawie art. 1 pkt 3 ustawy o Sądzie Najwyższym z dnia 23 listopada 2002 r. (j. t. Dz. U. z 2013 r., poz. 499 ze zm.) nie uznaje za celowe opiniowania **projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk senacki nr 785)**.

Z poważaniem

Prof. dr hab. Małgorzata GERSDORF

PRZEWODNICZĄCY
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

Warszawa, 22 grudnia 2014 r.

Nr WOK-020-185/14

Dot.: BPS/KU-034/785/5/14

Pan Piotr ZIENTARSKI
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej Senatu

Szanowny Panie Przewodniczący

W załączeniu, przesyłam odpis opinii Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 12 grudnia 2014 r. w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk senacki nr 785).

Z pozdrowieniami

Wiceprzewodniczący
Krajowej Rady Sądownictwa

[Signature]
płk Piotr Raczkowski
sędzia Wojskowego Sądu Okręgowego

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 12 grudnia 2014 r.

**w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy
o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych oraz ustawy o ewidencji
ludności (druk senacki nr 785)**

Krajowa Rada Sądownictwa po zapoznaniu się z tekstem przedłożonego jej do zaopiniowania senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności, co do zasady wyraża swoją aprobatę dla proponowanego w projekcie kierunku zmian normatywnych. Uregulowanie problematyki rachunków nieaktywnych, określenie wpływu śmierci posiadacza rachunku bankowego na zawartą umowę rachunku bankowego, ułatwienie dostępu do informacji o rachunkach spadkobiercom i ograniczenie problemów następców prawnych z wypłatą należnych im z tytułu spadkobrania środków pieniężnych, to zdaniem Rady właściwie określone przez projektodawcę zagadnienia, które domagają się interwencji ze strony ustawodawcy.

Zdaniem Rady bank powinien mieć obowiązek informowania posiadacza rachunku o skutkach, jakie dyspozycja taka rodzi dla spadkobierców posiadacza rachunku. Zgodnie bowiem z art. 56 ust. 5 ustawy – Prawo bankowe kwota wypłacona na podstawie wydanej dyspozycji z art. 56 ust 1 ustawy – Prawo bankowe nie wchodzi do spadku po posiadaczu rachunku. Oznacza to, że jeśli osoba, na rzecz której dyspozycja została uczyniona, jednocześnie dziedziczy z ustawy po zmarłym posiadaczu rachunku, partycypuje ona w masie spadkowej bez obowiązku zaliczenia na schedę spadkową sumy uzyskanej w ramach wspomnianej dyspozycji. Rada zwraca uwagę, że jakkolwiek jest to rozwiązanie korzystne dla beneficjenta, to jednak – zwłaszcza w przypadku znacznej kwoty - ogranicza partycypację w masie spadkowej ze strony innych spadkobierców. Brak zatem wiedzy, co do tej okoliczności u posiadacza rachunku, może wprawdzie ułatwić podjęcie decyzji o uczynieniu dyspozycji, ale jednocześnie może wypaczyć intencje, którymi się on kierował wydając dyspozycję, nie obejmując nimi woli ograniczenia uprawnień pozostałych swoich

spadkobierców.

Wątpliwości Rady budzi również projektowany art. 92bd, który stanowi, że w celu prowadzenia Centralnej informacji przekazującej zbiorcze informacje banki i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe mogą utworzyć spółkę handlową, oraz że Centralną informację może prowadzić izba rozliczeniowa utworzona na podstawie art. 67 ustawy – Prawo bankowe. Rada dostrzega intencje projektodawcy, który zastosował alternatywę wykluczającą, umożliwiającą prowadzenie Centralnej informacji w formie spółki handlowej zainicjowanej przez banki i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe lub prowadzenie Centralnej informacji przez izby rozliczeniowe. Jednakże taki zapis, zdaniem Rady, może skutkować brakiem porozumienia, na którym z wymienionych wyżej podmiotów spoczywa faktyczna odpowiedzialność utworzenia Centralnej informacji. Dlatego też zdaniem Rady projektodawca powinien określić podmiot odpowiedzialny za utworzenie Centralnej informacji, czego następstwem mogłaby być możliwość dokonania wyboru odpowiedniej formy prowadzenia tego podmiotu.

Na marginesie należy zaznaczyć, iż analogiczne rozwiązanie do zawartego w projektowanym art. 56a ustawy – Prawo bankowe, proponuje projektodawca zastosować także na gruncie ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych (Dz.U. z 2013 r. poz. 1450) w nowoprojektowanym art. 14 ust. 2a.

Wiceprzewodniczący
Krajowej Rady Sądownictwa

plik Piotr Raczkowski
Sędzia Wojakowski Sądu Okręgowego

Biurow Krajowej Rady Sądownictwa
ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM

DYREKTOR
Wydziału Organizacyjnego
Biura Krajowej Rady Sądownictwa
Marian Szkodziński

KM 5/15

PROKURATORIA GENERALNA SKARBU PAŃSTWA

Główny Urząd Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa

ul. Hoża 76/78, 00-682 Warszawa
tel.: (+48) 022 392-31-17; fax: (+48) 022 392-31-20

www.prokuratoria.gov.pl
e-mail: kancelaria@prokuratoria.gov.pl

KR-51-619/14/KBU
DOPL/68/15

Warszawa, 2015.01.08

Pan
Piotr ZIENTARSKI
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

W odpowiedzi na pismo z dnia 9.12.2014 r., znak: BPS/KU-034/785/1./14, dotyczące zaopiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk senacki nr 785), w załączeniu przekazuję opinię Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa do przedmiotowego projektu.

WICEPREZES
Prokuraturii Generalnej
Skarbu Państwa

Otrzymują:

- 1) adresat – 1 egz.,
- 2) a/a – 1 egz.

Opinia do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk senacki nr 785)

W związku z otrzymaniem do zaopiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk senacki nr 785), zauważa się, co następuje:

1. W art. 105b ust. 1 zmienianej ustawy – Prawo bankowe (art. 1 pkt 6 projektu) w katalogu podmiotów uprawnionych do uzyskania zbiorczej informacji o zawartych przez posiadacza umowach rachunku bankowego i zawartych przez posiadacza umowach rachunku prowadzonego w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej oraz o przekazaniu lub nieprzekazaniu do Banku Gospodarstwa Krajowego środków pieniężnych zgromadzonych na należących do posiadacza rachunkach bankowych oraz rachunkach prowadzonych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, pominięto administracyjny organ egzekucyjny oraz centralne biuro łącznikowe, o którym mowa w art. 9 ustawy z dnia 11 października 2013 r. o wzajemnej pomocy przy dochodzeniu podatków, należności celnych i innych należności pieniężnych (Dz. U. poz. 1289), w zakresie wykonywania ich ustawowych zadań (brak lit. v w odesłaniu do art. 105 ust. 1 pkt 2 zmienianej ustawy – Prawo bankowe). Zwrócić należy uwagę, iż organy te na podstawie art. 9h ust. 1 zmienianej ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1450) (art. 2 pkt 2 projektu) uzyskują także uprawnienie w odniesieniu do informacji dotyczących środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach prowadzonych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych.
2. W projektowanym art. 111c ust. 2 zmienianej ustawy – Prawo bankowe (art. 1 pkt 7 projektu) wyraz: „dokonano dyspozycji” należałoby zastąpić wyrazami: „wydano dyspozycję”, w celu ujednoczenia terminologii zastosowanej w projektowanej ustawie (vide: art. 56a art. 4 zmienianej ustawy – Prawo bankowe i art. 4 ust. 1 projektu).
3. W projektowanym art. 111d zmienianej ustawy – Prawo bankowe (art. 1 pkt 7 projektu) należałoby ujednoczyć terminologię z terminologią zastosowaną w art. 56a tej ustawy (vide: „dyspozycja wkładem na wypadek śmierci, spadku lub zapisu” wobec: „dyspozycja wkładem na wypadek śmierci”).
4. Projektowany art. 4 ust. 1 należałoby doprecyzować, poprzez dodanie po wyrazach: „posiadacz rachunków bankowych” przecinka i wyrazów: „o których mowa w art. 56a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1”, gdyż zgodnie z art. 56a ust. 1 zmienianej ustawy – Prawo bankowe, obowiązek poinformowania posiadacza rachunku bankowego o możliwości wydania dyspozycji wkładem na wypadek śmierci oraz o skutkach niewydania takiej dyspozycji, dotyczy posiadacza rachunku, o którym mowa w art. 56 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe.
5. W art. 5 ust. 1 projektu, we wprowadzeniu do wyliczenia, po wyrazach: „umów rachunku bankowego” należałoby dodać przecinek i wyrazy: „o których mowa w art. 49 ust. 1 pkt 2 lub 3 ustawy zmienianej w art. 1”, gdyż przepis art. 60a ust. 1 zmienianej ustawy – Prawo bankowe dotyczy umowy rachunku bankowego, o którym mowa w art. 49 ust. 1 pkt 2 lub 3 tej ustawy.

K. Brzoziński
7.01.2015.

Warszawa, 12 stycznia 2015 roku

L.dz. KIR/Luo/MM/33/2015

KIR.

Kazimierz Matecki
Prezes Zarządu

Pan
Piotr Zientarski
Senator RP
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej

Przewodniczący Komisji Ustawodawczej

W związku z pismem Pana Senatora z dnia 9 grudnia 2014 roku (BPS/KU-034/785/22/14) w sprawie przedstawienia opinii w kwestii projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk senacki nr 785), w załączeniu przekazuję uwagi i propozycje Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A. odnośnie zaproponowanych w przedmiotowym projekcie rozwiązań prawnych.

z pozdrowieniami

Załącznik: Uwagi i propozycje KIR do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności

Załącznik do pisma z dnia 12 stycznia 2015 r.

UWAGI I PROPOZYCJE KRAJOWEJ IZBY ROZLICZENIOWEJ S.A.
DO PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY – PRAWO BANKOWE, USTAWY O SPÓŁDZIELCZYCH KASACH OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH
ORAZ USTAWY O EWIDENCJI LUDNOŚCI
(druk senacki nr 785)

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe

Numer przepisu ustawy zmienianej (numer zmiany wg Projektu)	Brzmienie projektowanych przepisów	Uwagi/propozycje poprawek
1. Uwaga ogólna		<p>Wydaje się, że zasadne i naturalne byłoby rozszerzenie zakresu podmiotów zobowiązanych do udzielania zbiorczej informacji o inne instytucje finansowe, w szczególności o Powszechne Towarzystwa Emerytalne oraz towarzystwa ubezpieczeniowe.</p> <p>Rozszerzenie o towarzystwa ubezpieczeniowe uzasadnione jest tym, że coraz bardziej powszechne jest zawieranie polis na życie, przy czym nierzadko uprawnieni lub spadkobiercy nie są tego świadomi i nie szukają wiarytelności w tych instytucjach. Tymczasem są to znaczne środki i ułatwienie ich odnalezienia może być jeszcze cenniejsze niż ustalenie prowadzonego rachunku bankowego.</p> <p>Istotne jest również włączenie do grona podmiotów zobowiązanych do udzielania zbiorczej informacji Powszechnych Towarzystw Emerytalnych, szczególnie w</p>

		<p>kontekście obserwowanego ostatnio zwiększonego zainteresowania oszczędzaniem w ramach Indywidualnych Kont Zabezpieczenia Emerytalnego (IKZE) oraz Indywidualnych Kont Emerytalnych (IKE).</p> <p>Zarówno towarzystwa ubezpieczeniowe, jak i powszechne towarzystwa emerytalne nie musiałyby zostać obciążone obowiązkami związanymi z przekazywaniem środków na rachunek w BGK czy odpytywaniem bazy PESEL.</p>
2. Uwaga ogólna		<p>W ustawie winien znaleźć się konkretny zapis o tym, że Centralna Informacja oraz współpracujące z nią podmioty działa w oparciu o system teleinformatyczny. Stąd należałoby na wszystkie instytucje nałożyć ustawowy obowiązek nie tylko udzielania odpowiedzi Centralnej Informacji ale także obsługi zapytań wyłącznie przy użyciu systemu teleinformatycznego. Jeżeli część zapytań i odpowiedzi nie byłaby przesyłana teleinformatycznie, to koszty ich obsługi byłyby bardzo wysokie, czas znacznie dłuższy, a bezpieczeństwo informacji niższe. Nadto uczestnictwo w tym systemie winno być obowiązkowe. Projekt nie przewiduje tego wprost, a jest to istotne, ponieważ jeżeli nie wszyscy uczestnicy byłiby dostępni przez system, to informacja nie byłaby kompletna.</p>
3. Uwaga ogólna		<p>Wydaje się, że należałoby wprost przewidzieć w ustawie, że udzielenie odpowiedzi przez uczestnika systemu do Centralnej Informacji jest nieodpłatne, tzn. że ani Centralna Informacja ani wnioskodawca czy podmiot dostarczający zbiorczą informację wnioskodawcy nie są zobowiązani do uiszczania zapłaty na rzecz instytucji odpowiadającej.</p>
Art. 92ba (art. 1 pkt 4 Projektu)	<p>Art. 92ba. 1. Posiadacz rachunku bankowego oraz osoba, która uzyskała prawomocne stwierdzenie nabycia spadku albo poświadczenie dziedziczenia, z których wynika, że osoba ta jest spadkobiercą albo zapisobiercą posiadacza rachunku, są uprawnieni do uzyskania w dowolnym banku albo spółdzielczej kasie oszczędnościowo-</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Można byłoby rozważyć rozszerzenie kręgu osób uprawnionych do uzyskania zbiorczej informacji. Wydaje się, że brakuje w tej grupie przynajmniej osoby uprawnionej do zachowku i wykonawcy testamentu. Można tę grupę rozszerzyć o wszystkie podmioty uprawnione do wnioskowania o spis inwentarza zgodnie z art. 637 KPC, z wyłączeniem wierzyciela. Krąg ten mógłby być poszerzony także o kuratora spadku (art. 666 KPC). 2. Z całą pewnością należy zgodzić się z koncepcją zapewnienia powszechnego dostępu do usługi związanej z dostarczaniem zbiorczej informacji. Obsługa

<p>kredytowej zbiorczej informacji o:</p> <p>1) zawartych przez posiadacza umowach rachunku bankowego, o którym mowa w art. 49 ust. 1 pkt 2 lub 3, w tym umowach rozwiązanych z przyczyn, o których mowa w art. 60a ust. 1;</p> <p>2) zawartych przez posiadacza umowach rachunku prowadzonego w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, w tym umowach rozwiązanych z przyczyn, o których mowa w art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1450);</p> <p>3) przekazaniu albo nieprzekazaniu do Banku Gospodarstwa Krajowego środków pieniężnych zgromadzonych na należących do posiadacza rachunkach bankowych oraz rachunkach prowadzonych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych.</p> <p>2. W zbiorczej informacji w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, wskazuje się podmiot, który prowadzi albo prowadził rachunek, numer rachunku oraz informację, czy rachunek jest nadal prowadzony, a w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 – w przypadku przekazania środków pieniężnych do</p>	<p>wnioseków spadkobierców przez banki wydaje się być dobrym rozwiązaniem acz może rodzić pewne problemy w przypadku banków małych. Koszt ich dostosowania w tym teleinformatycznego może być nieproporcjonalny do liczby obsługiwanych wniosków. Wydaje się także, że obowiązek obsługi wniosków w każdej placówce bankowej nawet dużego banku, wydaje się nadmierny. Można byłoby alternatywnie przewidzieć, aby wnioski takie były składane u komorników albo notariuszy w ramach poświadczenia dziedziczenia. Miałyby to wiele zalet:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) podmioty te są profesjonalistami przygotowanymi do obsługi takich wniosków, 2) ich mniejsza liczba niż wszystkich placówek banków zapewniłaby obsługę większej liczby wniosków przypadających na jeden podmiot, co zwiększyłoby bezpieczeństwo systemu oraz przyczyniło się do istotnego obniżenia kosztów związanych z obsługą takich wniosków w skali całego kraju. Przy czym nie wydaje się, aby w sposób istotny utrudniło to dostęp do usługi związanej z dostarczaniem zbiorczej informacji. <p>Należy zauważyć, że o ile każda z instytucji będzie dostarczać tylko część informacji zbiorczych wnioskodawcom, często niewielką, to jednak wszystkie będą odpowiadać na tę samą liczbę zapytań. Dla dużego banku nie stanowi to żadnego wyzwania, ale dla małego banku spółdzielczego oznacza to obowiązek odpowiedzi na każdy wniosek złożony w Polsce, czyli może nawet setki dziennie. Stąd należy poprzeć możliwość udzielania odpowiedzi przez bank zrzeczający, a w razie potrzeby i inną instytucję.</p>
--	--

	Banku Gospodarstwa Krajowego –numer rachunku, z którego środki przekazano.	
Art. 92bb (art. 1 pkt 4 Projektu)	<p>Art. 92bb. 1. Zbiorczą informację bank jest obowiązany pozyskać z centralnej informacji o rachunkach, zwanej dalej „Centralną informacją” niezwłocznie po otrzymaniu pisemnego żądania od osoby, o której mowa w art. 92ba. Zbiorczą informację bank jest obowiązany niezwłocznie dostarczyć osobie, która wystąpiła z żądaniem.</p> <p>2. Zbiorcza informacja może być dostarczona odpłatnie, przy czym opłata nie może być wyższa niż koszt wygenerowania informacji i nie wyższa niż 50 zł.</p>	<p>Proponujemy skreślić ust. 2. Opłata ta nie ma charakteru administracyjnego, nie powinna być więc określana prawnie. Trudno ustalić wysokość kosztów związanych z wytworzeniem zbiorczej informacji. Będzie to zależne od wielu czynników.</p>
Art. 92bd (art. 1 pkt 4 Projektu)	<p>Art. 92bd. W celu prowadzenia Centralnej informacji przekazującej zbiorcze informacje banki i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe mogą utworzyć spółkę handlową.</p> <p>5. Centralną informację może prowadzić izba rozliczeniowa utworzona na podstawie art. 67.</p>	<p>Proponujemy, aby Centralna Informacja była jedna i prowadzona przez izbę rozliczeniową, utworzoną na podstawie art. 67 prawa bankowego.</p> <p>Pozwoliłoby to nie dublować kosztów w przypadku gdyby takich podmiotów powstało więcej. Konieczność współdziałania z każdym z nich byłaby nieekonomiczna i nieracjonalna. Nadto Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A. już z powodzeniem prowadzi we współpracy z bankami teleinformatyczny system poszukiwania rachunków bankowych na rzecz komorników, urzędów skarbowych, ZUS i innych uprawnionych instytucji.</p>
Art. 105b (art. 1 pkt 6 Projektu)	<p>Art.105b. 1. Podmioty, o których mowa w art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. a–h, k–l, p oraz s–t, w granicach wynikających z tych przepisów uprawnień, są uprawnione do</p>	<p>1. Wydaje się, że uprawnione podmioty winny pozyskiwać informacje w następujący sposób:</p> <p>1) zgodnie z dotychczasową procedurą, tradycyjnie po skierowaniu zapytania do każdej z instytucji z osobna,</p>

	<p>uzyskania zbiorczej informacji, o której mowa w art. 92ba, w dowolnym banku.</p> <p>2. Od podmiotów, o których mowa w ust. 1, za dostarczenie zbiorczej informacji nie pobiera się opłaty, o której mowa w art. 92bb ust. 2.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2) poprzez zgłoszenie się do instytucji pośredniczącej w kierowaniu wniosków do Centralnej Informacji, np. banku, komornika czy notariusza wg powyższych propozycji, 3) poprzez bezpośrednie połączenie teleinformatyczne z Centralną informacją. <p>Dostęp, o którym mowa w pkt 1, powinien być nieodpłatny. Dostęp, o którym mowa w pkt 2 i 3, nie powinien wiązać się z opłatą na rzecz odpowiadających instytucji, ale powinien być odpłatny na rzecz Centralnej Informacji (pkt 3) lub instytucji pośredniczącej (pkt 2). De facto podmiot uprawniony nie ponosiłby w tym przypadku szeregu kosztów, np. na druk, pocztę i innych związanych ze skierowaniem zapytań. Pośrednicy w przekazywaniu zapytań i odpowiedzi otrzymywaliby wynagrodzenie tak jak dziś otrzymuje je m.in. usługodawca pocztowy.</p> <p>Korzystanie z pkt 2 i 3 podwyższałoby również bezpieczeństwo kierowanych zapytań i udzielanych odpowiedzi.</p> <p>Wysokość opłat z całą pewnością byłaby mniejsza, gdyby podmioty takie mogły kierować wnioski zgodnie pkt 2 i 3. Obsługa ich byłaby istotnie tańsza niż obsługa tradycyjna; udzielenie odpowiedzi byłoby szybkie, tańsze i pełniejsze, a nadto bezpieczniejsze. Warto podkreślić, że wyeliminowanie papieru oraz żmudnego i niosącego ze sobą szereg ryzyk procesu weryfikacji uprawnień pytającego istotnie obniży koszty obsługi takich uprawnionych podmiotów i przyspieszy efektywność ich pracy.</p> <p>Oczywiście powyższe nie powinno dotyczyć spadkobierców czy innych podmiotów, które mogłyby kierować zapytania do Centralnej Informacji wyłącznie za pośrednictwem podmiotów, które byłyby uprawnione do kierowania zapytań do Centralnej Informacji i powiązane z nią teleinformatycznie. Podmioty pośredniczące w kierowaniu zapytania odpowiedzialne byłyby za weryfikację uprawnień wnioskującego.</p>
--	---	--

Kau 6/15

KRAJOWA RADA NOTARIALNA
WARSZAWA

08.01.2015 r.

Warszawa, dnia .....

L.dz. 05/10/15

Szanowny Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senat RP

Szanowny Panie Przewodniczący

W odpowiedzi na pismo Pana Przewodniczącego z dnia 09 grudnia 2014 r. (BPS/KU-034/785/9./14), z prośbą o sporządzenie opinii w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk senacki nr 785), w załączeniu przesyłam uchwałę nr VIII/1/2015 Krajowej Rady Notarialnej z dnia 08 stycznia 2015 r.

Z wyrazami szacunku

Prezes
Krajowej Rady Notarialnej
Tomasz Janik

UCHWAŁA Nr VIII/1/2015
Krajowej Rady Notarialnej
z dnia 08 stycznia 2015 r.

w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk senacki 785)

Na podstawie art. 40 § 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie (tj. Dz.U. z 2014 roku, poz. 164)

Krajowa Rada Notarialna zgłasza następujące uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk senacki 785), przesłanego przy piśmie Przewodniczącego senackiej Komisji Ustawodawczej z dnia 09 grudnia 2014 r. (BPS/KU-034/785/9./14).

Projektowana regulacja dotyczy tzw. rachunków bankowych nieaktywnych („uśpionych”), regulując cztery zasadnicze zagadnienia:

1) rozwiązanie umowy, określonego w art. 49 ust.1 pkt 2 lub 3 Prawa bankowego rachunku bankowego (lokaty terminowej, rachunku oszczędnościowego, rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego oraz rachunku terminowego lokat oszczędnościowych), ze względu na określone zdarzenie (śmierć posiadacza rachunku, brak obrotów na rachunku w określonym czasie);

2) przekazanie środków zgromadzonych na rachunku bankowym po rozwiązaniu umowy rachunku bankowego, o którym mowa wyżej, do Banku Gospodarstwa Krajowego;

3) utworzenie instrumentu, w postaci centralnej informacji o rachunkach, w sposób szczególny, usprawniającego poszukiwanie informacji przez następców prawnych „dawnych” posiadaczy rachunków o rachunkach bankowych, o których mowa wyżej i przekazanych środkach do BGK;

4) udostępnianie bankom danych z rejestru PESEL na potrzeby prowadzonych przez bank postępowań, dotyczących określonych rachunków bankowych.

Analogiczne regulacje wprowadza projekt co do rachunków prowadzonych przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-rozliczeniowe.

Uznać należy, że projektowana ustawa porządkuje istotną materię rachunków bankowych nieaktywnych, dotychczas – co do zasady – poddaną umowie rachunku bankowego i regulacjom wewnętrznym banków. Jednakże należy zauważyć, iż przyjęta koncepcja uzyskiwania informacji o rachunkach osób zmarłych, nie do końca realizuje cel do którego została wprowadzona.

Jest znamienna dotychczasowa oszczędność ustawy w zakresie rozwiązania umowy rachunku bankowego. Przepis art.60 Prawa bankowego stanowi, że „jeżeli umowa rachunku bankowego nie stanowi inaczej, ulega ona rozwiązaniu, gdy w ciągu dwóch lat nie dokonano na rachunku żadnych obrotów, poza dopisywaniem odsetek, a stan środków pieniężnych na

tym rachunku nie przekracza kwoty minimalnej określonej w tym przepisie". Po nowelizacji przepis ten będzie nadal „normą podstawową”, gdyż projektowany przepis art.60a dotyczyć ma tylko ściśle określonych rodzajów rachunków bankowych. Należy wskazać na brak synchronizacji tych dwóch przepisów, co może powodować duże trudności interpretacyjne.

Należy zauważyć, że dotychczas ustawa – Prawo bankowe nie wiązała wprost rozwiązania umowy rachunku bankowego ze śmiercią posiadacza rachunku. Wydawałoby się, że jest to oczywiste ze względu na naturę rachunku bankowego jako umowy obligacyjnej, wzajemnej. Niemniej jednak jest zasadne przesądzenie tego skutku wprost w ustawie.

Nie jest jasny użyty w art.60a ust.1 termin „powzięcie informacji o śmierci posiadacza rachunku”, skutkujący rozwiązaniem umowy rachunku bankowego, określonego w art.49 ust.1 pkt 2 lub 3 ustawy. Tak doniosły skutek, podobnie jak przykładowo możliwość poszukiwania informacji o testamentach zgodnie z Konwencją Haską, winien być uwarunkowany uzyskaniem przez bank aktu zgonu posiadacza rachunku, do czego bank winien mieć ustawowe uprawnienie.

Projektowany art.111a ust.1 Prawa bankowego nakazuje przekazanie przez bank środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku bankowym do BGK w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania umowy rachunku bankowego. Wydaje się, że w przypadku śmierci posiadacza jest to termin zbyt krótki. W takim przypadku termin ten winien być co najmniej 6 miesięczny, tak, aby dać czas spadkobiercom na swoistą „kontynuację” rachunku bankowego w danym banku, a nie wymagać od nich przeprowadzenia swobodnego postępowania wydobyczego tych środków z BGK.

Zdaniem Krajowej Rady Notarialnej inaczej niż w projekcie winien zostać rozwiązany problem poszukiwania informacji o zawartych przez osoby zmarłe umowach rachunku bankowego, o których mowa w art. 49 ust. 1 pkt 2 lub 3, w tym umowach rozwiązanych z przyczyn, o których mowa w art. 60a ust. 1 oraz umowach rachunku prowadzonego w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, w tym umowach rozwiązanych z przyczyn, o których mowa w art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1450), a także o przekazaniu albo nieprzekazaniu do Banku Gospodarstwa Krajowego środków pieniężnych zgromadzonych na należących do posiadacza rachunkach bankowych oraz rachunkach prowadzonych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. Dla tego celu powinien zostać utworzony specjalny rejestr publiczny: Centralny Rejestr Rachunków Bankowych, na wzór Rejestru Aktów Poświadczenia Dziedziczenia, prowadzony przez Krajową Radę Notarialną, do którego informacje o w/w rachunkach przekazywane byłyby przez banki i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe. Zakres takiej informacji byłby ograniczony do danych posiadacza rachunku (osoby fizycznej) takich jak: imię, nazwisko, PESEL (a w przypadku jego braku data urodzenia) oraz numery w/w rachunków bankowych, których zmarły był posiadaczem lub współposiadaczem, ze wskazaniem statusu: aktywny lub nieaktywny (zamknięty), a w przypadku przekazania środków pieniężnych zgromadzonych na należącym do posiadacza rachunku bankowym lub rachunku prowadzonym w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych do Banku Gospodarstwa Krajowego - także fakt ich przekazania. Posiadacz rachunku bankowego albo osoba, która uzyskała prawomocne stwierdzenie nabycia spadku albo poświadczenie dziedziczenia, z których wynika, że osoba ta

jest spadkobiercą albo zapisobiercą posiadacza rachunku, byłoby uprawnieni do uzyskania u dowolnego notariusza zbiorczej informacji o:

- 1) zawartych przez posiadacza umowach rachunku bankowego, o którym mowa w art. 49 ust. 1 pkt 2 lub 3, w tym umowach rozwiązanych z przyczyn, o których mowa w art. 60a ust. 1;
- 2) zawartych przez posiadacza umowach rachunku prowadzonego w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, w tym umowach rozwiązanych z przyczyn, o których mowa w art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1450);
- 3) przekazaniu albo nieprzekazaniu do Banku Gospodarstwa Krajowego środków pieniężnych zgromadzonych na należących do posiadacza rachunkach bankowych oraz rachunkach prowadzonych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych.

W powyższej zbiorczej informacji wskazywany byłby podmiot, który prowadzi albo prowadził rachunek, numer rachunku oraz informację, czy rachunek jest nadal prowadzony, a w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 – w przypadku przekazania środków pieniężnych do Banku Gospodarstwa Krajowego – numer rachunku, z którego środki przekazano.

Zbiorcza informacja byłaby udzielana przez notariusza w formie papierowej (opatrywanej pieczęcią i podpisem) lub elektronicznej opatrywanej bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu, niezwłocznie po otrzymaniu pisemnego żądania od osoby uprawnionej lub zgłoszeniu takiego żądania do protokołu.

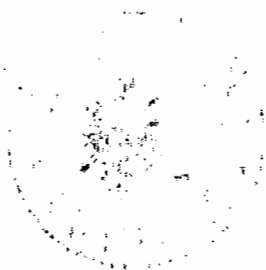
Powyższy system pozwoliłby generować żądane informacje po cenie nie wyższej niż 30,00 zł (trzydzieści złotych).

W celu prowadzenia Rejestrów Notarialnych, w tym Centralnego Rejestru Rachunków Bankowych generującego zbiorcze informacje, Krajowa Rada Notarialna mogłaby utworzyć kapitałową spółkę handlową, której byłaby jedynym wspólnikiem.

Zwolnienia z opłat za uzyskanie zbiorczej informacji przewidziane w projekcie dla podmiotów, o których mowa w art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. a–h, k–l, p oraz s–t, w granicach ich uprawnień wynikających z tych przepisów, u dowolnego notariusza zachowałyby aktualność.

W przypadku rozwiązania umowy rachunku bankowego z przyczyn określonych w art. 60a ust. 1, bank przekazujący środki pieniężne zgromadzone na tym rachunku do Banku Gospodarstwa Krajowego w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania umowy rachunku bankowego, jednocześnie przekazywałby informację o tym fakcie do Centralnego Rejestru.

W przypadku przyjęcia zasady, iż wymagane informacje przekazywane są przez banki i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe do Centralnego Rejestru nieodpłatnie, utworzenie rejestru zostałoby sfinansowane przez Krajową Radę Notarialną.

Prezes
Krajowej Rady Notarialnej
Tomasz Janik

Prezes Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Adam Jasser

DDK-070-1/15/BK

Warszawa, 12.01.2015

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat RP

Stano Pami Przewodniczący

W odpowiedzi na pismo Pana Przewodniczącego z dnia 9 grudnia 2014 r. (sygn. BPS/KU-034/785/18/14) zawierające prośbę o opinię na temat rozwiązań zaproponowanych w projekcie ustawy o zmianie ustawy - Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk senacki nr 785), pragnę przekazać następujące spostrzeżenia.

W pierwszej kolejności pragnę podkreślić, że zasadniczy cel projektu, jakim jest ułatwienie osobom uprawnionym do środków pieniężnych zgromadzonych przez zmarłych posiadaczy na rachunkach bankowych/rachunkach prowadzonych przez SKOK-i dostępu do informacji o takich rachunkach oraz rozwiązywanie tzw. „rachunków uspionych” zasługuje na poparcie. W działalności UOKiK odnotowuje się bowiem sygnały dotyczące barier w dostępie do informacji o środkach zgromadzonych przez zmarłych posiadaczy rachunków przez osoby uprawnione do ich uzyskania. Brak wiedzy o istnieniu rachunków na którym zmarła osoba zgromadziła swoje środki może bowiem skutecznie uniemożliwić dostęp do środków po zmarłym. Podobny problem istnieje w odniesieniu do rachunków, o których istnieniu, z różnych przyczyn konsumenci nie pamiętają. Przedstawiony projekt wychodzi naprzeciw wspomnianym wyżej problemom, stąd też pragnę udzielić mu pełnego poparcia. Poniżej przedstawiam natomiast uwagi zmierzające do zapewnienia proponowanym rozwiązaniom większej skuteczności.

Centralna Informacja

Projekt przewiduje gromadzenie informacji o rachunkach należących do zmarłych osób w bazach danych, które prowadzić będą mogły izby rozliczeniowe. Osoba uprawniona do środków po zmarłym posiadaczu rachunku mogłaby uzyskać zbiorczą informację o prowadzonych na rzecz zmarłego rachunkach w dowolnym banku lub SKOK-u. W mojej ocenie, zapewnienie dostępu do zbiorczej informacji na ten temat za pośrednictwem dowolnego banku lub SKOK-u jest rozwiązaniem korzystnym i przyczyni się do wzmocnienia interesów konsumentów.

Niemniej jednak pragnę zwrócić uwagę, że w świetle projektowanych przepisów istnieć będzie mogło kilka „Centralnych informacji” równolegle. Takie rozwiązanie nie budzi mojego sprzeciwu, o ile zapewnione zostaną mechanizmy zapewniające uzyskanie kompletu informacji niezależnie od tego czy zostały zgromadzone we wszystkich „Centralnych informacjach”, czy też jedynie niektórych. Niezależnie od powyższego proponuję uzupełnienie projektowanego art. 92bb i 92 bc prawa bankowego (oraz odpowiadające im projektowane przepisy ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-

kredytowych) o górną granicę terminu przekazywania informacji (np. „nie później niż w ciągu 10 dni” w art. 92 bb i „nie później niż w ciągu 7 dni w art. 92 bc”).

Rozwiązanie umowy

Projekt ustawy wprowadza również zasadę rozwiązania umowy rachunku w zakresie lokaty terminowej i rachunku oszczędnościowego oraz rachunku oszczędnościowo rozliczeniowego w przypadku powzięcia informacji o śmierci posiadacza lub braku obrotów na rachunku w okresie 10 lat. Obecnie umowa rachunku bankowego - o ile jej postanowienia nie przewidują inaczej - ulega rozwiązaniu gdy w ciągu 2 lat nie dokonano na rachunku żadnych obrotów, poza dopisywaniem odsetek, a stan środków pieniężnych na tym rachunku nie przekracza kwoty minimalnej określonej w tej umowie (art. 60 prawa bankowego). Takie rozwiązanie byłoby w świetle przedstawionego projektu nadal aktualne np. dla rachunków rozliczeniowych). Jednocześnie, w przypadku rozwiązania rachunku ze wskazanych wyżej powodów, zgromadzone środki byłyby przekazywane do Banku Gospodarstwa Krajowego, który to byłby obowiązany wypłacić te środki osobom uprawnionym. Wspomniane wyżej zasady nie dotyczyłyby rachunku wspólnego, co wynika z projektowanego art. 60a ust. 4 prawa bankowego oraz 13a ust. 4 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-rozliczeniowych.

Na marginesie zwracam uwagę, że nie jest jasne, czy pozostawienie przepisu art. 60 prawa bankowego w stanie niezmienionym wynika z intencji zastosowania tego przepisu do rachunków innych niż rachunki lokat terminowych, rachunki oszczędnościowe, rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe oraz rachunki terminowych lokat oszczędnościowych. W przeciwnym wypadku zasadne byłoby zastąpienie treści art. 60 treścią zawartą w proponowanym art. 60a.

Ponadto, uważam, że zaproponowany w ustawie mechanizm rozwiązania umowy w przypadku braku obrotów na rachunku lub śmierci jego posiadacza powinien odnosić się również do rachunków wspólnych (w zakresie rozwiązania rachunku w przypadku powzięcia informacji o śmierci posiadacza powinien jednak dotyczyć śmierci wszystkich współposiadaczy rachunku). W obecnej propozycji przepisów art. 60a ust. 4 prawa bankowego oraz art. 13a ust. 4 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-rozliczeniowych przewiduje się bowiem wyłączenie zastosowania nowej regulacji do tego typu rachunków.

Moje zastrzeżenie budzi ponadto sposób określenia momentu od którego liczony jest termin rozwiązania umowy w projektowanych przepisach art. 60a ust. 1 prawa bankowego oraz art. 13a ust. 1 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. Zgodnie z projektowanym rozwiązaniem umowa ulega rozwiązaniu z dniem powzięcia informacji o śmierci posiadacza (w tym zakresie nie zgłaszam uwag) lub z „upływem dziesięciu lat od dnia dokonania ostatniego obrotu na rachunku, poza dopisywaniem odsetek, lub od dnia wykonania przez bank jakiegokolwiek dyspozycji posiadacza rachunku dotyczącej tego rachunku”. Przyjęcie przepisu o zaproponowanej treści spowodowałoby, że termin rozwiązania umowy zaczyna biec na nowo za każdym razem gdy saldo rachunku zostanie pomniejszone np. o kwotę opłaty za prowadzenie rachunku (lub opłatę za użytkowanie karty płatniczej lub ubezpieczenie związane z taką kartą). Z uwagi na powyższe proponuję usunięcie z proponowanego przepisu (przynajmniej w odniesieniu do rachunków rozliczeniowo-oszczędnościowych) sformułowania „dnia dokonania ostatniego obrotu na rachunku, poza dopisywaniem odsetek” i pozostawienie sformułowania „dnia wykonania przez bank jakiegokolwiek dyspozycji posiadacza rachunku dotyczącej tego rachunku”. W ten sposób zostanie zagwarantowane, że zmiany salda rachunku, które nie wynikają z

działania posiadacza, nie będą uniemożliwiały zamknięcia rachunku z powodu braku jego aktywności (może ona bowiem wynikać z braku świadomości, że dany rachunek istnieje).

W odniesieniu do powyższej propozycji pragnę również zwrócić uwagę, że utrzymywanie rachunku przez okres 10 lat będzie niekorzystne dla konsumenta w przypadku gdy koszty związane z prowadzeniem rachunku (np. opłata za prowadzenie rachunku) są wyższe niż naliczane odsetki i saldo tego rachunku systematycznie maleje. UOKiK otrzymywał liczne sygnały dotyczące rachunków „zapomnianych” przez konsumenta (np. rachunek założony w celu uzyskania kredytu, którego konsument ostatecznie nie otrzymał), których saldo było ujemne, a zadłużenie systematycznie się powiększało. W takich sytuacjach bank dochodził swoich roszczeń dopiero w sytuacji w której ujemne saldo rachunku osiągało istotny poziom - ze szkodą dla konsumenta.

W związku z powyższym, opowiadam się (przynajmniej w stosunku do rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych) za przyjęciem rozwiązania, zgodnie z którym, w takich przypadkach rachunek ulegałby rozwiązaniu w ciągu co najwyżej 2 lat od dnia wykonania przez bank/SKOK jakiegokolwiek dyspozycji posiadacza rachunku dotyczącej tego rachunku.

Konsekwentnie, należałoby również skrócić termin, o którym mowa w projektowanym art. 60a ust. 2 prawa bankowego oraz 13a ust. 2 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (tj. termin wystąpienia o dane z rejestru PESEL umożliwiające ustalenie czy posiadacz rachunku żyje).

Przy ewentualnym wprowadzaniu zaproponowanych przeze mnie zmian należy również rozważyć przydatność analogicznej modyfikacji art. 60 prawa bankowego (o ile intencja projektodawców jest jego pozostawienie).

Wylączenie stosowania BTE

Proponuję modyfikację przepisów dotyczących bankowego tytułu egzekucyjnego i wylączenie możliwości stosowania tej instytucji w stosunku do roszczeń wynikających z opłat związanych z prowadzeniem rachunku bankowego. BTE jest instrumentem zapewniającym bankom uprzywilejowaną pozycję w dochodzeniu roszczeń wynikających z czynności bankowych i jego zastosowanie powinno być ograniczone co najwyżej do czynności o najbardziej doniosłym charakterze. BTE wywodzi się bowiem z rzeczywistości gospodarczej, w której sektor bankowy pozbawiony był elementu konkurencyjności, a relacje pomiędzy bankiem a jego klientem w większym stopniu przypominały relacje pomiędzy organem administracji a obywatelem niż pomiędzy równorzędnymi stronami umowy cywilnoprawnej.

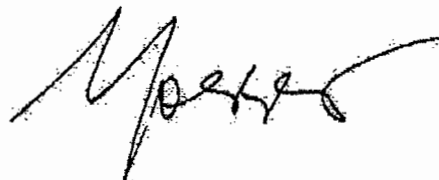
W odniesieniu do umowy rachunku bankowego, z uwagi na łatwość dochodzenia roszczeń przy wykorzystaniu BTE, bank nie jest zainteresowany ostrzeganiem konsumenta o groźbie powstania zadłużenia na „zapomnianym” rachunku. Zaproponowane przeze mnie rozwiązanie (dotyczy to również odpowiednika BTE przewidzianego w art. 29a ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych) motywowałoby więc podmiot prowadzący rachunek do skutecznego przypominania konsumentowi o istnieniu rachunku oraz o jego ujemnym saldzie.

Śmierć współposiadacza rachunku

Niezależnie od powyższego, pragnę zwrócić uwagę na problem wynikający z braku ustawowej regulacji co do sposobu postępowania podmiotu prowadzącego rachunek w przypadku śmierci jednego ze współposiadaczy rachunku wspólnego. Z otrzymywanych przez UOKiK informacji wynika, że część banków, w przypadku śmierci jednego ze współposiadaczy rachunku blokuje część lub całość zgromadzonych na rachunku środków

(niezależnie od tego który ze współposiadaczy dokonał ich wpłaty), a ich wypłatę umożliwia jedynie spadkobiercom zmarłego współposiadacza. Taki mechanizm jest rażąco niesprawiedliwy w przypadku gdy zmarły współposiadacz nie dokonywał żadnych wpłat na rachunek, bowiem umożliwia potraktowanie środków żyjącego współposiadacza w taki sposób jakby wchodziły w skład masy spadkowej zmarłego. Wobec powyższego zasadne wydaje się sformułowanie przepisu, który przesądzałby, że w przypadku śmierci jednego ze współposiadaczy rachunku, do wypłaty zgromadzonych na rachunku środków uprawnieni są pozostali współposiadacze/współposiadacz. Obowiązek zaspokojenia roszczeń wynikających z prawa spadkowego spoczywać powinien bowiem na pozostających przy życiu współposiadaczach, a proponowane przeze mnie rozwiązanie byłoby w pełni zgodne z naturą tego stosunku prawnego. Należy bowiem zwrócić uwagę, że rachunki wspólne zakładane są przez osoby darzące się szczególnym zaufaniem (które zapewniają sobie dostęp do całości środków zgromadzonych na rachunku) i pozostają zazwyczaj w przekonaniu, że w razie śmierci jednego z nich, zgromadzonymi na rachunku środkami będzie mógł dysponować pozostający przy życiu współposiadacz (tak jak mógł nimi dysponować za życia tego współposiadacza). W związku z powyższym zwracam się z uprzejmą prośbą o uwzględnienie mojej propozycji w pracach nad projektem ustawy.

Z szczerą cześcią

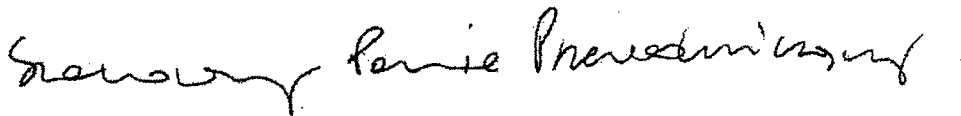

Prezes Zarządu
Dariusz Kacprzyk

Warszawa, dnia 12 stycznia 2015 r.

GP-064- 4/2015/DK

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący
Senackiej Komisji Ustawodawczej

Pragnę uprzejmie poinformować, że Bank Gospodarstwa Krajowego dokonał wnikliwej analizy projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności stanowiącego inicjatywę Senackiej Komisji Ustawodawczej w zakresie ustawowego uregulowania problematyki tzw. „uspionych rachunków” w polskim sektorze instytucji kredytowych. Jednym z celów powyższej inicjatywy było zaangażowanie instytucji Banku Gospodarstwa Krajowego jako „powiernika” środków z takich kont przekazanych przez inne banki oraz spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe. Rozumiejąc intencję Komisji, pragnę jednak zauważyć, że Bank Gospodarstwa Krajowego prowadzi działalność w sposób określony w ustawie o Banku Gospodarstwa Krajowego (*lex specialis*) oraz ustawie - Prawo bankowe (*lex generalis*).

Zgodnie z art. 4 ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego do podstawowych celów działalności Banku, w zakresie określonym ustawą oraz odrębnymi przepisami, należy wspieranie rządowych programów społeczno-gospodarczych oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju regionalnego, obejmujących w szczególności projekty:

1/ realizowane z wykorzystaniem środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej oraz międzynarodowych instytucji finansowych w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe,

2/infrastrukturalne,

3/ związane z rozwojem sektora małych i średnich przedsiębiorstw

- w tym realizowane z wykorzystaniem środków publicznych.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego do zadań Banku należy:

1/ wykonywanie czynności określonych ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe;

2/ obsługa funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi Gospodarstwa Krajowego na podstawie odrębnych ustaw;

3/ obsługa transakcji eksportowych z zastosowaniem instrumentów wspierania eksportu oraz wspieranie eksportu polskich towarów i usług, zgodnie z odrębnymi przepisami lub w ramach realizacji programów rządowych;

4/ wykonywanie czynności dotyczących instytucji kredytowych zlikwidowanych lub uznanych za zlikwidowane na podstawie:

a/ dekretu z dnia 25 października 1948 r. o zasadach i trybie likwidacji niektórych przedsiębiorstw bankowych,

b/ dekretu z dnia 25 października 1948 r. o zasadach i trybie likwidacji niektórych instytucji kredytu długoterminowego,

c/ dekretu z dnia 25 października 1948 r. o reformie bankowej;

5/ prowadzenie - bezpośrednio lub pośrednio - działalności gwarancyjnej lub poręczeniowej w ramach realizacji programów rządowych lub w imieniu i na rachunek Skarbu Państwa na podstawie ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, w szczególności dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw;

6/ wydawanie oświadczeń mających moc dokumentu urzędowego w rozumieniu art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, umożliwiających wykreślenie wpisów ujawnionych w działach III i IV ksiąg wieczystych lub zbiorach dokumentów, dokonanych na rzecz:

a/ instytucji kredytowych zlikwidowanych lub uznanych za zlikwidowane na podstawie dekretów, o których mowa w pkt 4,

b/ Skarbu Państwa z tytułu:

- nabycia ziemi i inwentarza z Państwowego Funduszu Ziemi, utworzonego dekretem z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej,

- udzielonych w latach 1945-1990 kredytów i pożyczek na rozbiórkę i naprawę, wykończenie budowy, nadbudowę, remont i odbudowę budynków, na sprzedaż gruntów pod zabudowę oraz na sprzedaż przez państwo domów jednorodzinnych i wielorodzinnych,

c/ Skarbu Państwa lub podmiotów, których następcą jest Skarb Państwa, dokonanych przed dniem 1 września 1939 r.;

7/ wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, w szczególności budownictwa mającego na celu budowę lokali mieszkalnych na wynajem, zgodnie z odrębnymi przepisami lub w ramach realizacji rządowych programów.

W opinii Banku zarówno sformułowany cel działalności Banku Gospodarstwa Krajowego, jak również zakres określonych w art. 5 ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego zadań budzą wątpliwości co do spójności proponowanego w projekcie ustawy rozwiązania. Przewidziany w tych przepisach obowiązek Banku Gospodarstwa Krajowego przyjmowania od banków środków pieniężnych z „rachunków uspiionych” i dokonywania ich wypłaty na rzecz osób uprawnionych nie uwzględnia faktu, że Bank Gospodarstwa Krajowego już od kilku lat nie prowadzi obsługi rachunków bankowych osób fizycznych, m.in. z uwagi na prezentowane przez Komisję Europejską stanowisko braku konkurowania państwowych banków rozwoju z bankami komercyjnymi.

Określone ustawą z dnia 14 marca 2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego zadania, zakres działania i organizacja Banku nie przewidują wykonywania przez Bank zadań określonych proponowaną nowelizacją ustawy - Prawo bankowe. W związku z powyższym podstawowym elementem proponowanej nowelizacji powinna być zmiana ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego. Ponadto należy zauważyć, że Bank Gospodarstwa Krajowego swoje zadania

realizuje w ramach misyjnej działalności własnej wykorzystując do tego czynności bankowe oraz działalność zleconą w ramach ustawowo utworzonych funduszy umiejscowionych w Banku lub programów rządowych. Propozycje senatorskie nie precyzują formy prowadzenia ewentualnej działalności przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Niezależnie od powyższych kwestii, tj. celu działalności oraz zakresu zadań wykonywanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego rozwiązania zaproponowane w projekcie ustawy wymagają pogłębionej dyskusji, przede wszystkim z punktu widzenia regulacji cywilistycznych. Propozycje te stanowią bowiem znaczne odstępstwa od powszechnych zasad obowiązujących strony umowy w przepisach prawa cywilnego.

Poniżej pragnę przedstawić szczegółowe uwagi oraz wątpliwości do przekazanych przez Komisję Ustawodawczą propozycji rozwiązań.

Ad art. 1:

- pkt 1

Analizując zapisy art. 56a ust. 1 ustawy - Prawo bankowe proponuje się zobowiązanie banku do poinformowania posiadacza rachunku o skutkach niewydania dyspozycji wkładem na wypadek śmierci. W ocenie Banku Gospodarstwa Krajowego, w przypadku podtrzymania inicjatywy w zakresie potrzeby nałożenia na banki obowiązku informacyjnego, znacznie większe znaczenie dla posiadacza rachunku miałyby informacje o skutkach wydania takiej dyspozycji. Skoro bowiem bank, jako strona umowy rachunku bankowego ma poinformować posiadacza rachunku o możliwości wydania dyspozycji wkładem na wypadek śmierci, to logiczną konsekwencją wydaje się informacja o skutkach wydania takiej dyspozycji (a nie odwrotnie).

- pkt 3

Zaproponowany przepis art. 60a ust. 1 wprowadza bardzo istotną zmianę w umowach oszczędnościowego rachunku bankowego uregulowanych w art. 49 ust. 1 pkt 2 (rachunki lokat terminowych) i pkt 3 (rachunki oszczędnościowe, rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe oraz rachunki terminowych lokat oszczędnościowych) ustawy - Prawo bankowe polegającą na rozwiązaniu *ex lege* umowy oszczędnościowego rachunku bankowego:

1/ z dniem powzięcia przez bank informacji o śmierci posiadacza rachunku, albo

2/ z upływem dziesięciu lat od dnia dokonania ostatniego obrotu na rachunku, poza dopisywaniem odsetek, lub od dnia wykonania przez bank jakiegokolwiek dyspozycji posiadacza rachunku dotyczącej tego rachunku.

Traktowanie umów oszczędnościowych rachunków bankowych jako umów rachunku bankowego wydaje się być niewłaściwe z formalnoprawnego punktu widzenia. Co do zasady umowy oszczędnościowe rachunku bankowego różnią się od umowy rachunku bankowego uregulowanej w art. 725-733 ustawy Kodeks cywilny przede wszystkim tym, że brak im jednego z istotnych elementów umowy rachunku, jakim jest możliwość przeprowadzania rozliczeń pieniężnych na zlecenie posiadacza rachunku. Wyjątkiem w tym zakresie są tzw. rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe oraz rachunki prowadzone w związku z kartami płatniczymi, w tym kredytowymi, do których mogą znaleźć zastosowanie przepisy o umowie rachunku bankowego, będącej umową nazwaną uregulowaną w art. 725-733 ustawy Kodeks cywilny. Co do zasady, wbrew sformułowaniu art. 50 ustawy - Prawo bankowe, umowy

oszczędnościowe rachunków bankowych wskazane w art. 49 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy - Prawo bankowe nie stanowią odmiany umowy rachunku bankowego zdefiniowanej w art. 725 ustawy Kodeks cywilny, ale umowę jurydycznie od niej odrębną, będącą rodzajem pieniężnego depozytu nieprawidłowego uregulowanego w art. 845 ustawy Kodeks cywilny - będącego częścią kodeksowej regulacji umowy przechowania. Nie ma przy tym znaczenia, że lokaty terminowe otwierane są także w ramach umowy rachunku bankowego. Skoro zatem źródłem stosunku oszczędnościowych rachunków bankowych nie są przepisy ustawy - Prawo bankowe ani przepisy ustawy Kodeks cywilny regulujące umowę rachunku bankowego, a jedynie przepisy ustawy Kodeks cywilny odnoszące się do depozytu nieprawidłowego, wszelkie zmiany dotyczące konstrukcji tych umów, w tym odnoszące się do czasu trwania takich umów, powinny być dokonywane w drodze zmiany właściwych przepisów ustawy Kodeks cywilny, a nie zmiany ustawy - Prawo bankowe.

Przepis art. 60a ust. 1 ustawy - Prawo bankowe wprowadza rozwiązanie *ex lege* umowy oszczędnościowego rachunku bankowego „z dniem powzięcia przez bank informacji o śmierci posiadacza rachunku”. Zasadą jest, że zobowiązania nie wygasają wskutek śmierci dłużnika lub wierzyciela, w większości bowiem przypadków w miejsce zmarłego wstępują bowiem jego spadkobiercy. Niemożność wstąpienia spadkobierców w miejsce strony w stosunku zobowiązaniowym, a tym samym wygaśnięcie zobowiązania, może wynikać:

1/ z umowy stron, jak np. przy umowie zlecenia;

2/ z natury i celu zobowiązania, jak np. w przypadku umowy dożywocia (art. 908 ustawy Kodeks cywilny) lub umowy o pracę - wobec śmierci pracownika;

3/ z mocy ustawy, np. gdy chodzi o zobowiązanie odszkodowawcze z tytułu czynu niedozwolonego oparte na art. 445 § 1 i 2 ustawy Kodeks cywilny.

Zobowiązanie w tych przypadkach wygasa, ale zawsze z chwilą śmierci wierzyciela lub dłużnika. W przepisach prawa cywilnego brak jest natomiast konstrukcji wygaśnięcia umowy z chwilą „powzięcia przez stronę umowy informacji o śmierci drugiej strony”. Wobec powyższego zaproponowane rozwiązanie budzi poważne wątpliwości natury cywilistycznej w zakresie zgodności z obowiązującym systemem prawa.

Nie mniejsze wątpliwości wzbudza propozycja drugiej części przepisu w art. 60a ust. 1 stanowiąca, że umowa oszczędnościowego rachunku bankowego ulega rozwiązaniu „z upływem dziesięciu lat od dnia dokonania ostatniego obrotu na rachunku, poza dopisywanie odsetek, lub od dnia wykonania przez bank jakiegokolwiek dyspozycji posiadacza rachunku dotyczącej tego rachunku”. Wprowadzenie tego przepisu oznaczałoby zatem, że upływ dziesięcioletniego terminu od dnia otwarcia lokaty, nieprzerwany żadną czynnością posiadacza rachunku objętą pojęciem „obrotu na rachunku” prowadziłby do wygaśnięcia umowy *ex lege* i powstania obowiązku rozliczeń pomiędzy jej stronami. Z tą chwilą, zgodnie z art. 118 ustawy Kodeks cywilny, rozpoczynałby się bieg dziesięcioletniego terminu przedawnienia roszczenia posiadacza rachunku do banku o zwrot środków zapisanych na rachunku (o zwrot wkładów oszczędnościowych). Z chwilą wygaśnięcia umowy oszczędnościowego rachunku bankowego ustawałby obowiązek banku do przechowywania środków posiadacza rachunku, a nieodebranie środków stawiałoby posiadacza rachunku, zgodnie z art. 486 § 1 ustawy Kodeks cywilny, w sytuacji wierzyciela w zwłoce. Proponowana konstrukcja nie wydaje się być zgodna z istotą umowy oszczędnościowego rachunku bankowego, którą z reguły jest brak możliwości dokonywania przez posiadacza rachunku operacji, czy też niewykonywanie ze strony posiadacza jakichkolwiek czynności

w odniesieniu do środków zdeponowanych w banku na rachunku lokaty. Istotne wątpliwości musi budzić także możliwość rozwiązania tego rodzaju umowy *ex lege* jedynie z tego powodu, że posiadacz rachunku prawidłowo wykonuje umowę łączącą go z bankiem i przestrzega obowiązujących przepisów prawa.

Należy również zauważyć, że w praktyce umowy mające za przedmiot prowadzenie lokat terminowych zawierają klauzule powodujące ich odnowienie na następne okresy z chwilą powstania wymagalności zdeponowanej kwoty. Istnieją także lokaty (np. lokaty rentierskie), których okres zapadalności może być znacznie dłuższy niż proponowany dziesięcioletni termin przedawnienia, który byłby liczony od dnia ustanowienia lokaty, dla których bieg dziesięcioletniego terminu przedawnienia roszczenia o środki zdeponowane na takim rachunku kończyłby się w czasie trwania umowy lokaty.

Systematyka art. 60a wskazuje, że przepisy ust. 2 i 3 odnoszą się wyłącznie do rachunków wskazanych w ust. 1, tj. do oszczędnościowych rachunków bankowych. Niezrozumiałe jest objęcie dyspozycją tych przepisów wyłącznie rachunków wskazanych w art. 49 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy - Prawo bankowe z pominięciem wszystkich innych rachunków, które nie ulegałyby rozwiązaniu *ex lege*, pomimo istnienia analogicznej przesłanki ustawowej w postaci braku operacji na rachunku.

W odniesieniu do rachunków, wobec których projektodawca sformułował obowiązek, o którym mowa art. 60a ust. 3, należy zwrócić uwagę na powstanie po stronie banków istotnego ryzyka przerwania biegu dziesięcioletniego terminu przedawnienia roszczenia posiadacza rachunku o zwrot środków wskutek czynności, do której dokonania najpóźniej na pół roku przez upływem terminu przedawnienia banki zostałyby zobligowane w drodze ustawy. Wykonanie powyższego ustawowego obowiązku powodowałoby rozpoczęcie biegu nowego dziesięcioletniego terminu przedawnienia, co w konsekwencji prowadziłoby do sytuacji, w której roszczenie majątkowe posiadacza rachunku nigdy nie ulegałoby przedawnieniu. Mając na względzie interesy banku jako przedsiębiorcy bank mógłby pokusić się o *moral hazard* przy kalkulacji ryzyka doprowadzenia do przedawnienia roszczenia, czy też naruszenia normy art. 60a ust. 3 ustawy - Prawo bankowe, wobec naruszenia której projektodawca nie przewidział przepisów o charakterze sankcji. Przyjęcie powyższych regulacji w zaproponowanej w projekcie formie mogłoby prowadzić do obniżenia prestiżu prawa, gdyż istnieje ryzyko, że nie byłoby ono przez banki wykonywane.

Projektowany przepis art. 60a ust. 1 wskazujący, że umowy rachunku bankowego, o których mowa w art. 49 ust. 1 pkt 2 lub 3, ulegające rozwiązaniu z dniem powzięcia przez bank informacji o śmierci posiadacza rachunku albo z upływem 10 lat od dnia dokonania ostatniego obrotu na rachunku, w sposób niejednolity traktuje rachunki osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na własny rachunek, w tym przedsiębiorców. Należy bowiem mieć na uwadze, że art. 49 ust. 1 pkt 2 ustawy - Prawo bankowe wskazuje rachunki lokat terminowych, które zgodnie z ust. 2 tego artykułu mogą być prowadzone wyłącznie dla:

1/ osób prawnych;

2/ jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, o ile posiadają zdolność prawną;

3/ osób fizycznych prowadzących działalność zarobkową na własny rachunek, w tym dla osób będących przedsiębiorcami.

Natomiast wskazane w art. 49 ust. 1 pkt 3 rachunki oszczędnościowe, rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe oraz rachunki terminowych lokat oszczędnościowych mogą być prowadzone wyłącznie dla:

- 1/ osób fizycznych;
- 2/ szkolnych kas oszczędnościowych;
- 3/ pracowniczych kas zapomogowo-pożyczkowych.

Z kolei z art. 56 ust. 1 - ustawy Prawo bankowe wynika, że dyspozycję wkładem na wypadek śmierci może złożyć jedynie posiadacz rachunku oszczędnościowego, rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego lub rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej, a więc posiadacz rachunku, o którym mowa w art. 49 ust. 1 pkt 3.

Przewidziany w postanowieniu art. 60a ustawy - Prawo bankowe bezwzględny obowiązek banku zwrócenia się do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o udostępnienie danych z rejestru PESEL umożliwiających ustalenie, czy posiadacz rachunku żyje, po upływie pięciu lat od dnia dokonania ostatniego obrotu na rachunku bankowym, poza dopisywaniem odsetek, lub dnia wykonania przez bank jakiegokolwiek dyspozycji posiadacza rachunku bankowego, nie uwzględnia faktu, że rachunki terminowych lokat oszczędnościowych mogą być zawierane na długie, przekraczające okresy dziesięcioletnie, co może mieć miejsce np. w przypadku lokat tzw. rentierskich. Omawiany przepis winien zatem uwzględniać terminy zawartych umów rachunków bankowych ale również konieczność podjęcia wcześniejszej próby kontaktu z posiadaczem rachunku przed wystąpieniem banku o udostępnienie danych z rejestru PESEL.

Należy również zwrócić uwagę, iż art. 60a w ust. 1 pozostaje w sprzeczności z art. 60 w odniesieniu do wskazanych w art. 60a ust. 1 rachunków bankowych, o których mowa w art. 49 ust. 1 pkt 2 i 3 - w zakresie wprowadzającym regulację dotyczącą rozwiązania umowy rachunku bankowego poprzez ustalenie odmiennego do ustalonego w art. 60 terminu, którego upływ powoduje rozwiązanie umowy rachunku bankowego, chociaż oba terminy (dwuletni w art. 60 i dziesięcioletni w art. 60a ust. 1) liczone są jednakowo od dnia ostatniego obrotu na rachunku.

Z kolei art. 60a ust. 2 pozostaje w sprzeczności z art. 60, gdyż art. 60 stanowi o rozwiązaniu umowy rachunku bankowego po dwóch latach od dokonania ostatniego obrotu na tym rachunku, natomiast art. 60a ust. 2 dopiero po upływie pięciu lat od dnia wykonania jakiegokolwiek dyspozycji posiadacza rachunku bankowego bank jest zobowiązany do zwrócenia się do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o udostępnienie danych z rejestru PESEL umożliwiających ustalenie czy posiadacz rachunku żyje. Uzasadnienie nie wskazuje dlaczego przyjęto tak długi, tj. pięcioletni termin oczekiwania banku z wystąpieniem o uzyskanie informacji z rejestru PESEL, skoro zgodnie z art. 60 umowa rachunku bankowego ulega rozwiązaniu z mocy prawa (o ile strony nie postanowiły inaczej) znacznie wcześniej, bo po upływie dwóch lat od dokonania ostatniego obrotu na rachunku. Nie wiadomo również, jaki jest wpływ informacji o śmierci posiadacza rachunku, uzyskanej zgodnie z art. 60a ust. 2, na umowy rachunków bankowych innych niż wskazane w ust. 1 art. 60a, tj. o których mowa w art. 49 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy - Prawo bankowe.

Warto też zauważyć, że treść art. 60a ust. 2 budzi wątpliwości interpretacyjne co do tego, czy przed upływem pięcioletniego terminu bank jest uprawniony do wystąpienia o uzyskanie informacji z rejestru PESEL nawet w przypadku, gdy powziął wątpliwość, czy posiadacz

rachunku żyje. Kwestia ta jest o tyle istotna, że projekt ustawy (w art. 3 pkt 1) w dodanym w ustawie o ewidencji ludności art. 46a pkt 1 wskazuje jako podstawę udostępnienia danych z rejestru PESEL a także zakres tego udostępnienia - art. 60a ust. 2 ustawy - Prawo bankowe.

- pkt 4

Inicjatywa utworzenia Centralnej informacji, jakkolwiek bardzo cenna z punktu widzenia spadkobierców posiadaczy rachunków, została skonstruowana w sposób budzący wątpliwości. Informacje udostępniane przez Centralną informację w zaproponowanej wersji obejmowałyby wyłącznie dane o zawartych przez posiadacza rachunku umowach oszczędnościowych rachunków bankowych. Z punktu widzenia spadkobierców posiadaczy rachunków i banków nie mniej istotne byłoby scentralizowanie takich informacji o wszelkich rachunkach, jakie posiadał spadkodawca w chwili śmierci i o zgromadzonych na tych rachunkach środkach. Zawężenie dyspozycji art. 92ba ust. 1 jedynie do wąskiej grupy rachunków wydaje się być nieuzasadnione, zwłaszcza że w uzasadnieniu projektu ustawy wielokrotnie podkreślana jest konieczność wprowadzenia ułatwień dla spadkobierców posiadaczy rachunków. Wątpliwość może budzić również sprowadzenie Centralnej informacji jedynie do roli przekaźnika informacji pomiędzy bankami/kasami z pominięciem roli Centralnej informacji jako miejsca gromadzenia informacji o rachunkach bankowych. Warto w tym miejscu dla przykładu zwrócić uwagę na zakres działania i uprawnienia Biura Informacji Kredytowej S.A.

W art. 92ba ust. 1 zdanie wprowadzające należy usunąć zapis „*albo spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej*”, gdyż uprawnienie takie nie pozostaje w związku z ustawą - Prawo bankowe i z tego względu zostało już zapisane we właściwej dla niego ustawie, tj. w ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych.

W art. 92bc w wierszu drugim zapisano, że bank prowadzący rachunek udziela informacji „*za pośrednictwem Centralnej informacji*”, natomiast z treści art. 92bc ust. 1 wynika w sposób jednoznaczny, że nie mamy do czynienia z jakimkolwiek pośrednictwem pomiędzy bankiem pytającym i bankiem prowadzącym rachunek. Centralna informacja przyjmuje bowiem zapytania od banków i sama udziela odpowiedzi na podstawie informacji uzyskanych od banku prowadzącego rachunek. Ponadto, rozszerzenie uprawnień do uzyskania informacji stanowiącej tajemnicę bankową w art. 105 ust. 1 pkt 1d ustawy - Prawo bankowe jest niespójne z przewidzianym trybem pozyskiwania i udzielania informacji zbiorczej, określonym w art. 92ba-92bc, z których wynika, że z zapytaniem do banków o rachunki bankowe prowadzone na rzecz spadkodawcy występują nie poszczególne banki lub spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, ale Centralna informacja.

Należy także wskazać, że uregulowania propozycji zapisów art. 92ba ust. 1 pkt 3 i ust. 2 ustawy - Prawo bankowe nie rozstrzygają sytuacji, kiedy rachunek bankowy zmarłego posiadacza rachunku wykazuje debet, czyli saldo ujemne lecz koncentrują się jedynie na dodatnim saldzie rachunku.

W propozycji zapisów art. 92bd ustawy - Prawo bankowego brak jest ustawowego uregulowania dotyczącego upoważnienia Centralnej informacji w zakresie gromadzenia i przetwarzania uzyskanych przez nią informacji analogicznie jak zostało to uczynione w art. 105 ust. 4 ustawy - Prawo bankowe.

Należy zwrócić uwagę, że osobę, która otrzymuje zapis w testamencie określa się mianem „*zapisobiorcy*”, a nie „*zapisobiercy*”.

Ponadto, oznaczenie ostatniego zdania w art. 92ba-92bd należy skorygować poprzez oznaczenie jednostki redakcyjnej, którą ma stanowić ten zapis.

Niezrozumiała jest również dyspozycja art. 92ba ust. 1 ustawy - Prawo bankowe, tj. w jakim celu posiadacz rachunku miałby zwracać się do dowolnego banku o uzyskanie zbiorczej informacji.

- pkt 5

Projekt ustawy powinien zostać uzupełniony o przepisy, które umożliwiłyby Centralnej informacji przekazanie danych stanowiących tajemnicę bankową bankom, które wystąpiły do niej z pytaniami. Obecnie proponowaną regulację, nakładającą jedynie na banki obowiązek zwrócenia się z pytaniem do Centralnej informacji należy ocenić jako niewystarczającą z punktu widzenia dostępu do tajemnicy bankowej.

- pkt 6

Nieuzasadnione jest przerwienie w propozycji zapisów art. 105b ust. 1 ustawy - Prawo bankowe obowiązku i kosztów związanych z pozyskiwaniem informacji stanowiących tajemnicę bankową przez podmioty wskazane w tym przepisie - uprawnione do uzyskania takiej informacji, na banki i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, które mają być zobowiązane do bezpłatnego przekazania informacji. Brak jest również w tym przepisie regulacji, który podmiot byłby odpowiedzialny za weryfikację prawidłowości podstawy prawnej wystąpienia podmiotu żądającego udzielenia informacji stanowiącej tajemnicę bankową i zakresu informacji objętego tym żądaniem, tj. bank, do którego podmiot uprawniony zwrócił się o udzielenie informacji zbiorczej, czy też bank udzielający tej informacji, a może udzielająca informacji osobie trzeciej Centralna informacja. Powyższa kwestia jest niezwykle istotna z punktu widzenia przepisów regulujących odpowiedzialność za nieuprawnione ujawnienie tajemnicy bankowej.

- pkt 7

Umowa oszczędnościowego rachunku bankowego łączy w sobie elementy umowy depozytu nieprawidłowego (art. 845 ustawy Kodeks cywilny) z elementami umowy zlecenia (art. 734 ustawy Kodeks cywilny), przy czym - poprzez art. 845 ustawy Kodeks cywilny - do umowy tej będą miały także zastosowanie przepisy o pożyczce (art. 720 ustawy Kodeks cywilny). Stąd też posiadacz rachunku bankowego z chwilą wpłaty pieniędzy do banku traci ich własność na rzecz banku, a nabywa roszczenie o zwrot takiej samej ich ilości (wyrok SN z 13 lutego 2004 r., IV CK 40/03, LEX nr 151636). Konsekwencją takiej konstrukcji jest - w każdym przypadku - nabycie własności środków pieniężnych przez bank oraz nabycie przez posiadacza rachunku roszczenia o zwrot wpłaconych środków. W tym stanie rzeczy niemożliwe będzie przeniesienie fizycznie tych środków do Banku Gospodarstwa Krajowego. Ponieważ stosunek pomiędzy bankiem a posiadaczem rachunku ma charakter obligacyjny, możliwe do zastosowania są wyłącznie poniżej wskazane rozwiązania:

1/ przejęcie długu przez Bank Gospodarstwa Krajowego, do czego bezwzględnie wymagana jest przez prawo cywilne zgoda wierzyciela - posiadacza rachunku;

2/ kumulatywne przystąpienie przez Bank Gospodarstwa Krajowego do długu po stronie banku dotychczas prowadzącego rachunek, co powoduje odpowiedzialność Banku Gospodarstwa Krajowego za dług wobec wierzyciela - posiadacza rachunku na równi z dotychczasowym bankiem, ale także ryzyko równoczesnej odpowiedzialności Banku Gospodarstwa Krajowego wobec banku z tytułu środków wpłaconych wierzycielowi

w przypadku, gdy wskutek upływu terminu przedawnienia zobowiązanie banku stało się zobowiązaniem naturalnym i bank środków tych mógłby nie wypłacić w majestacie prawa, doprowadzając do procesu i podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia wierzyciela;

3/ powierzenie Bankowi Gospodarstwa Krajowego wykonywania czynności technicznych w zakresie wypłaty środków, poprzez centralizację takich wypłat z różnych banków, przy jednoczesnym pozostawieniu długu w rozumieniu obligacyjnym wyłącznie po stronie banku, który prowadził rachunek. Czynności wykonywane przez Bank Gospodarstwa Krajowego miałyby w tym zakresie charakter czynności zleconych imiennie Bankowi Gospodarstwa Krajowego. Do ich wykonywania przez Bank Gospodarstwa Krajowego konieczna jest jednakże zmiana ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego, co najmniej w zakresie art. 5. Obecna zaś zmiana wprowadzana na mocy art. 111c-111f ustawy - Prawo bankowe nie daje Bankowi Gospodarstwa Krajowego podstaw do przyjęcia środków od innych banków, przechowywania tych środków lub inwestowania ich jak środki własne Banku Gospodarstwa Krajowego, naliczania bankom odsetek za zwłokę w przekazaniu środków oraz pobierania wynagrodzenia z tytułu zarządzania takimi środkami (po stronie Banku Gospodarstwa Krajowego powstaną z tego tytułu wymierne koszty).

Regulacja zaproponowana w art. 111c-111f ustawy - Prawo bankowe nie umożliwia udzielenia odpowiedzi na podstawowe kwestie dotyczące zarządzania/administrowania środkami „uśpionych rachunków”. Propozycje zapisów art. 111c-111e ustawy - Prawo bankowe nie wskazują kompetencji Banku Gospodarstwa Krajowego w zakresie przekazanych mu środków z „uśpionych rachunków”, np. możliwości wykorzystywania przez Bank Gospodarstwa Krajowego tych środków w celu udzielania kredytów. Nie określa się również źródła, z którego pochodzić miałyby środki przeznaczone na coroczną waloryzację, o której mowa w art. 111e ust. 2. Przepis ten nie uwzględnia także możliwości wystąpienia zjawiska deflacji.

Propozycja zapisów art. 111c ust. 1 ustawy - Prawo bankowe nie wskazuje rodzaju rachunku bankowego, którego umowa ulega rozwiązaniu, stanowiąc ogólnie o rozwiązaniu „umowy rachunku bankowego”. Brak jest również uzasadnienia co do trzymiesięcznego terminu przekazania środków do Banku Gospodarstwa Krajowego, a nie np. konieczności przekazania środków następnego dnia/niezwłocznie po rozwiązaniu tej umowy.

Art. 111e ust. 2 nakłada się na Bank Gospodarstwa Krajowego obowiązek corocznego waloryzowania środków pieniężnych przekazanych na podstawie art. 111c, co nie znajduje oparcia ani w obowiązującym systemie prawa, ani w orzecznictwie sądów. Należy mieć na uwadze w odniesieniu do środków należących do zmarłego posiadacza rachunku, iż w prawa zmarłego posiadacza rachunku wstępują jego spadkobiercy, co w odniesieniu do wierzytelności z rachunków bankowych spadkodawcy oznacza, że wchodzi one w skład spadku jedynie w takim zakresie, w jakim istniały w dniu śmierci spadkodawcy. Spadek nie obejmuje zatem naliczanych od tego dnia odsetek od tych wierzytelności, stanowiących w myśl art. 54 ustawy Kodeks cywilny pożytki prawa.

Doprecyzowania wymaga uzasadnienie propozycji art. 111f ust. 2 ustawy - Prawo bankowe, tj. przekazywania wypłacającemu (np. osobie uprawnionej z tytułu dyspozycji wkładem na wypadek śmierci, spadku lub zapisu albo z tytułu wydatków na koszty pogrzebu) informacji o dacie powzięcia przez bank informacji o śmierci posiadacza rachunku i o dacie dokonania ostatniego obrotu na rachunku bankowym lub wykonania przez bank ostatniej dyspozycji

posiadacza rachunku. Nie jest bowiem znana intencja projektodawcy, czemu ma służyć pozyskanie takiej informacji przez wypłacającego.

Ad art. 4.

Nakładanie na banki obowiązku poinformowania posiadaczy rachunków bankowych otwartych przed dniem wejścia w życie ustawy o możliwości wydania przez nich dyspozycji wkładem na wypadek śmierci wydaje się być nieuzasadnione z uwagi na to, że instytucja ta nie jest nowa - istnieje od początku wejścia w życie ustawy - Prawo bankowe oraz w ustawie ją poprzedzającej, a o uprawnieniu tym banki informują w obowiązujących regulaminach bankowych.

Ad art. 5.

Propozycja przepisu art. 5 wprowadza nakaz stosowania nowej regulacji zawartej w art. 60a ustawy - Prawo bankowe do umów rachunku bankowego zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy - nie ograniczając ich wyłącznie do umów oszczędnościowych rachunków bankowych. Regulacja taka budzi poważne wątpliwości co do naruszenia zasady niedziałania prawa wstecz. Natomiast obowiązek informacyjny z art. 5 ust. 2 rodzi ryzyka takie same, jak wskazane w odniesieniu do art. 1 pkt 3 projektu ustawy, tj. do art. 60a ust. 3 ustawy - Prawo bankowe.

W konkluzji, mając na względzie powyższe wątpliwości, pragnę wyrazić pogląd, że projekt przedmiotowej ustawy wymaga dalszych pogłębionych analiz, zwłaszcza w kontekście problematyki obszaru prawa cywilnego oraz potencjalnej roli Banku Gospodarstwa Krajowego (w szczególności obowiązków nakładanych na Bank oraz związanych z tym ryzyk) określonej w tym projekcie.

Z wyrazami szacunku,

Do wiadomości:

- 1/ Pani Dorota Podedworna-Tarnowska - Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów;
- 2/ Pan Wojciech Kowalczyk - Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku Gospodarstwa Krajowego.

KU 61/15

BGK
BANK GOSPODARSTWA
KRAJOWEGO

Warszawa, dnia 9 marca 2015 r.

Prezes Zarządu
Dariusz Kacprzyk

GP-064-24/2015/DK

Pan
Mieczysław Augustyn
Przewodniczący Senackiej Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej

Pan
Kazimierz Klejna
Przewodniczący Senackiej Komisji Budżetu i Finansów

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Senackiej Komisji Ustawodawczej

Do Pani Senatorowie,

W związku z pracami nad projektem ustawy o zmianie ustawy - Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (druk nr 785), pragnę uprzejmie poinformować, że Bank Gospodarstwa Krajowego („Bank”), po wnikliwej analizie w piśmie z dnia 12 stycznia 2015 r., nr GP-064-4/2015/DK, przedstawił swoje stanowisko.

Pragnę zauważyć, że zaangażowanie Banku w zadania wynikające z propozycji projektu ustawy, tj. pełnienie funkcji powiernika tzw. uspionych rachunków lub instytucji obsługującej państwowy fundusz celowy środków przekazywanych z takich rachunków, wymaga analizy pod względem celu oraz zadań funkcjonowania Banku, jak również Jego potencjalnych możliwości funkcjonalnych i organizacyjnych.

Zgodnie z art. 4 ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego do podstawowych celów działalności Banku, w zakresie określonym ustawą oraz odrębnymi przepisami, należy wspieranie rządowych programów społeczno-gospodarczych oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju regionalnego, obejmujących w szczególności projekty:

1/ realizowane z wykorzystaniem środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej oraz międzynarodowych instytucji finansowych w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe;

2/ infrastrukturalne;

3/ związane z rozwojem sektora małych i średnich przedsiębiorstw

- w tym realizowane z wykorzystaniem środków publicznych.

W myśl art. 5 ust. 1 ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego do zadań Banku należy m.in.:

1/ obsługa funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi na podstawie odrębnych ustaw;

2/ wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, w szczególności budownictwa mającego na celu budowę lokali mieszkalnych na wynajem, zgodnie z odrębnymi przepisami lub w ramach realizacji rządowych programów.

Zarówno sformułowany cel działalności Banku, jak również zakres określonych w art. 5 ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego zadań, wzbudzają wątpliwości co do spójności proponowanego w projekcie ustawy rozwiązania. Przewidziany w tych przepisach obowiązek Banku przyjmowania od banków środków pieniężnych z tzw. uspionych rachunków i dokonywania ich wypłaty na rzecz osób uprawnionych nie uwzględnia faktu, że w 2012 r. Bank ostatecznie wycofał ze swojej oferty obsługę produktów dla klientów detalicznych, w związku z czym nie prowadzi obsługi rachunków bankowych osób fizycznych, m.in. z uwagi na prezentowane przez Komisję Europejską stanowisko braku konkurowania państwowych banków rozwoju z bankami komercyjnymi. Konsekwencją powyższego były wprowadzone w Banku wprowadził zmiany strukturalne, polegające na dostosowaniu poziomu posiadanych zasobów do nowej sytuacji.

Zaproponowana w druku senackim nr 785S instytucja państwowego funduszu celowego, której obsługa mogłaby się wpisywać w cel działalności Banku, nie wydaje się być również rozwiązaniem właściwym. Przekazywanie do Banku środków wskazanych osób jako przychód funduszu wymagałoby od Banku już na poziomie wpływu środków tworzenia - oprócz rachunku funduszu - szczegółowej ewidencji i odrębnych analitycznych zapisów dotyczących każdej wypłaty z poszczególnego tytułu. Należy mieć jednocześnie wzgląd na fakt, że nie byłyby to rachunki bankowe poszczególnych osób fizycznych w rozumieniu ustawy - Prawo bankowe. Prowadzenie przez Bank obsługi funduszu spowodowałoby konieczność obsługi znacznej liczby analitycznych rachunków osób fizycznych, co w konsekwencji wymagałoby zwiększenia nakładów finansowych Banku w obszarze organizacyjnym oraz technologicznym. Ponadto proponowany termin wejścia w życie ustawy skutkowałoby de facto nierealnym do osiągnięcia przygotowaniem Banku do obsługi takiego funduszu (biorąc pod uwagę również fakt stosowania przez Bank procedury ustawy Prawo zamówień publicznych).

Mając na względzie podstawowy cel przygotowania projektu ustawy, tj. ułatwienie spadkobiercom dostępu do tzw. uspionych rachunków, pragnę przedstawić propozycję koncepcji rozwiązania tej problematyki. W celu ułatwienia, bądź umożliwienia identyfikacji środków dla potencjalnych spadkobierców, w ocenie Banku ustawa powinna przewidywać utworzenie systemu informacji dotyczącej tzw. uspionych rachunków, natomiast po okresie przedawnienia środki nieobjęte przez spadkobierców stanowiłyby przychód Funduszu Dopłat, którego obsługę prowadzi Bank - na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2002 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej. Zgodnie z postanowieniami powyższej ustawy środki Funduszu przeznacza się m.in. na:

- 1/ dopłaty do oprocentowania kredytów preferencyjnych, o których mowa w ustawie z dnia 8 września 2006 r. o finansowym wsparciu rodzin i innych osób w nabywaniu własnego mieszkania;
- 2/ finansowe wsparcie udzielone na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych;
- 3/ finansowe wsparcie udzielane na podstawie ustawy z dnia 27 września 2013 r. o pomocy państwa w nabywaniu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi.

Plan finansowy Funduszu opracowywany jest w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych oraz ministrem właściwym do spraw budownictwa, lokalnego planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa.

Powyższe rozwiązanie wydaje się być optymalne z punktu widzenia celów zakładanych w projekcie przedmiotowej ustawy oraz możliwości funkcjonowania Banku Gospodarstwa Krajowego jako państwowego banku rozwoju.

Z poważaniem,

Do wiadomości:

- 1/ Pani Izabela Leszczyńska, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów;
- 2/ Pan Wojciech Kowalczyk, Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku Gospodarstwa Krajowego.

Sopot, dnia 12 stycznia 2015 r.

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej

Senat RP VIII kadencji

dotyczy: projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności

Szanowny Panie Przewodniczący,

Dziękując za przesłanie pismem z dnia 09 grudnia 2014 r. (sygn. akt: BPS/KU-034/785/21/14) do zaopiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (dalej: projekt ustawy), pragnę przedstawić następujące stanowisko Kasy Krajowej.

Zgodnie z dołączonym do projektu ustawy uzasadnieniem podstawowym celem nowelizacji jest uregulowanie problematyki rachunków nieaktywnych – tzw. „rachunków uspiionych”, określenie wpływu śmierci posiadacza rachunku bankowego na zawartą umowę rachunku bankowego, ułatwienie dostępu do informacji o rachunkach spadkobiercom i zapisobiercom ich posiadacza, a w następstwie ograniczenie problemów następców prawnych z wypłatą należnych im z tytułu spadkobrania środków pieniężnych, a także wprowadzenie stosownych narzędzi prawnych w tym zakresie. W projekcie proponuje się również uregulowanie problematyki zarządzania środkami pieniężnymi po zmarłych klientach banków oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (SKOK).

W art. 2 pkt 3 projektu ustawy przewiduje się dodanie w ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych art. 13a – art. 13e zgodnie z którymi: umowa imiennego rachunku członka kasy, o którym mowa w art. 28, ulega rozwiązaniu z dniem powzięcia przez kasę informacji o śmierci członka kasy albo z upływem dziesięciu lat od dnia dokonania ostatniego obrotu na rachunku, poza dopisywaniem odsetek, lub wykonania przez kasę jakiegokolwiek dyspozycji członka kasy dotyczącej tego rachunku (art. 13a ust. 1); w przypadku rozwiązania umowy imiennego rachunku członka kasy z przyczyn określonych powyżej kasa przekazuje zapisane na tym rachunku oszczędności do Banku Gospodarstwa Krajowego.

W ocenie Kasy Krajowej rozwiązania dotyczące skutków braku operacji na rachunku przez czas określony w ustawie nie powinny mieć zastosowania do rachunków w SKOK. Projekt ustawy pomija fakt, że posiadaczami rachunków prowadzonych przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe mogą być wyłącznie jej członkowie. Tak długo, jak długo trwa członkostwo w SKOK, środki

zgromadzone przez członków na imiennych rachunkach powinny pozostawać na tych rachunkach bez konieczności dokonywania na nich jakichkolwiek operacji. Pomimo braku takich operacji wola członka może być, aby złożone przez niego środki pozostawały na rachunku bez względu na upływ czasu. Projektowane rozwiązania naruszają zatem konstytucyjne zasady ochrony praw nabytych, ochrony własności, swobody umów i godzą w prawa konsumentów.

Negatywnie należy się odnieść również do projektowanej regulacji, zgodnie z którą w przypadku rozwiązania umowy imiennego rachunku członka SKOK, kasa przekazuje zapisane na tym rachunku oszczędności do Banku Gospodarstwa Krajowego. W opinii Kasy Krajowej środki te powinny pozostać w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej. W pierwszej kolejności należy wskazać na specyfikę konstrukcji spółdzielczej kasy jako spółdzielni. Zgodnie z Międzynarodowymi Zasadami Spółdzielczymi spółdzielnie są demokratycznymi, samorządnymi, samopomocowymi organizacjami, zarządzanymi i kontrolowanymi przez swoich członków, którzy aktywnie uczestniczą w określaniu polityki działania spółdzielni i podejmowaniu decyzji. Członkowie równomiernie składają się na majątek spółdzielni i demokratycznie go kontrolują. Spółdzielnie starają się służyć swoim członkom w sposób najbardziej efektywny oraz wzmocnić ruch spółdzielczy poprzez współpracę. Spółdzielnie pracują na rzecz właściwego rozwoju społeczności lokalnych, w których działają, poprzez prowadzenie polityki zaaprobowanej przez członków. Powyższe cechy działalności spółdzielni, odróżniają je od działalności banków, która ma charakter stricte komercyjny nastawiony na osiągnięcie zysku.

Spółdzielczy charakter kasy oraz fakt, że może ona prowadzić działalność wyłącznie na rzecz swoich członków (por. art. 3 ustawy o skok), a warunkiem przystąpienia do kasy jest uprzednie istnienie więzi członkowskiej (por. art. 10 ust. 1 ustawy o skok) wskazuje na to, że relacje między kasa a jej członkiem w porównaniu do relacji pomiędzy bankiem a jego klientem są całkowicie odmienne, mimo podobieństwa czynności świadczonych na rzecz członków lub klientów przez te instytucje. A skoro warunkiem dostępu do usług świadczonych przez kasę jest członkostwo w spółdzielni, to brak jest uzasadnienia do wprowadzenia w stosunku do spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych projektowanych rozwiązań opartych na specyfice działalności banków i ich staższych – niż w przypadku kas – relacji z klientami. Ponadto podkreślić należy, że jednym ze standardowych warunków stawianych przez kasy ich członkom w ich statutach jest utrzymywanie w kasach rachunków określonych w tych statutach. Ustawa w proponowanym kształcie – jeśli wpływałaby także na spółdzielcze kasy – mogłaby ich członkom w praktyce uniemożliwić realizację tych statutowych obowiązków, co stanowiłoby naruszenie zasady samorządności będącej immanentną cechą funkcjonowania spółdzielni (por. art. 1 § 1 ustawy – Prawo spółdzielcze).

Łączę wyrazy szacunku,

Rafał Matusiak
PREZES

K10 62/15

Sopot, dnia 2 marca 2015 r.

Ldz. ZA1/.....⁷⁰³...../2015

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senat VIII kadencji

dotyczy: nowej wersji projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności

Szanowny Panie Przewodniczący,

W związku z przyjętym w dniu 25 lutego 2015 r. na posiedzeniu połączonych senackich Komisji: Budżetu i Finansów Publicznych, Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej oraz Komisji Ustawodawczej nowym brzmieniem projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustawy (pierwotny tekst – druk senacki nr 785), który dotyczy problematyki rachunków nieaktywnych, Kasa Krajowa zgłasza propozycję następujących modyfikacji tego projektu:

W art. 1:

- 1) pkt 3 skreśla się
- 2) pkt 7 skreśla się
- 3) pkt 8 skreśla się
- 4) pkt 8 skreśla się

Art. 2 skreśla się

W art. 3:

- 1) w pkt 3 zmiany polegające na wprowadzeniu art. 13a -13 c skreśla się
- 2) pkt 5 skreśla się
- 3) pkt 6 skreśla się

Art. 4 skreśla się

Art. 6 skreśla się

Art. 7 skreśla się

Art. 8 skreśla się

Art. 9 skreśla się

Art. 10 skreśla się.

Zgodnie z intencją projektodawców jednoznacznie deklarowaną w toku powołanego wyżej posiedzenia połączonych Komisji celem proponowanych zmian jest rozwiązanie problemu spadkobierców związanego z ustaleniem instytucji, w której znajdują się środki ich spadkodawców. Dla rozwiązania powyższego problemu zapisy, których skreślenie proponuje Kasa Krajowa są zbędne.

Kasa Krajowa pragnie także wskazać, że proponowany w projekcie ustawy przepis dodawanego do ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych art. 13c ust. 9, przewidujący przedawnienie roszczenia o wypłatę oszczędności z upływem lat 10 od dnia przekazania środków przez kasę na Fundusz Obywatelski, pogarsza sytuację członków kas będących ich deponentami. Obecnie obowiązujące przepisy ustawy o skok nie przewidują bowiem automatycznego rozwiązania umowy imiennego rachunku członka kasy z upływem dziesięciu lat od wydania przez członka kasy ostatniej dyspozycji.

Ponadto, zgodnie z brzmieniem przepisu art. 725 ustawy – Kodeks cywilny, który na mocy przepisu art. 732 k.c. ma odpowiednie zastosowanie do rachunków prowadzonych przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, przez umowę rachunku bankowego bank zobowiązuje się względem posiadacza rachunku, na czas oznaczony lub nieoznaczony, do przechowywania jego środków pieniężnych oraz, jeżeli umowa tak stanowi, do przeprowadzania na jego zlecenie rozliczeń pieniężnych. Posiadacz może zatem żądać zwrotu środków w każdym czasie, stąd też to on powinien decydować, jak długo środki te będą pozostawać w banku lub w skok/u. Projektowane regulacje stoją zatem w sprzeczności z w/w przepisem.

Powyższe oznacza, że proponowane rozwiązanie pogarsza sytuację prawną członków kas w stosunku do stanu obecnego. Ponadto przeznaczenie środków Funduszu Obywatelskiego na cele wskazane w projektowanym art. 41k ust. 3 pkt 1 i 4 ustawy o której mowa w art. 4 procedowanego projektu oznacza przeznaczenie środków pochodzących z rachunków członków kas na inne cele niż zwrot im ich mienia, co w ocenie Kasy Krajowej, w świetle brzmienia przepisu art. 3 Prawa spółdzielczego, stanowi faktyczną nacjonalizację mienia członków poszczególnych spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

Łączę wyrazy szacunku,

Rafał Marusiak
PREZES

Do wiadomości:

- 1) Pan Kazimierz Kleina –Przewodniczący Komisji Budżetu i Finansów Publicznych, Senat VII kadencji
- 2) Pan Mieczysław Augustyn –Przewodniczący Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej Senat VIII kadencji

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

JERZY BAŃKA

WICEPREZYS

Warszawa, dnia 12 stycznia 2015 r.

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na pismo z dnia 9 grudnia 2014 r. (znak: BPS/KU-034/785/16/14) w sprawie wyrażenia przez Związek Banków Polskich opinii dotyczącej projektu ustawy o zmianie ustawy *Pravo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności* – druk nr 785 (dalej jako: „Projekt”) przedstawiam poniższe stanowisko wraz ze szczegółowymi uwagami w załączeniu, z prośbą o jego przyjęcie i rozważenie w toku dalszych prac legislacyjnych.

Przekazany do konsultacji Projekt dotyczy problematyki rachunków nieaktywnych, w tym w szczególności rachunków bankowych zmarłych posiadaczy, ułatwienia dostępu osobom uprawnionym do informacji o rachunkach nieaktywnych oraz sposobu postępowania z środkami pieniężnymi znajdującymi się na tych rachunkach. Związek przykłada szczególną wagę odnośnie przedmiotowych zagadnień, dostrzegając zarazem konieczność zachowania niezwyklej wrażliwości społecznej odnośnie tych regulacji. Materia objęta Projektem jest tym bardziej delikatna, gdyż dotyczy majątku osób zmarłych i wskazuje sytuacje, w których majątek ten (środki pieniężne) ma być wykorzystywany na cele społeczne (do czasu wypłaty środków uprawnionym), co może godzić w słuszne interesy spadkobierców.

W ocenie sektora bankowego kluczową i fundamentalną kwestią jest udostępnienie osobom uprawnionym procedur umożliwiających w łatwy sposób dostęp do informacji o rachunkach bankowych zmarłych posiadaczy, z uwzględnieniem przewidywanych kosztów wdrożenia poszczególnych rozwiązań.

ZBP od kilku lat (prace zapoczątkowane w Ministerstwie Sprawiedliwości i aktualnie prowadzone w Ministerstwie Finansów - GIFF), popiera ideę stworzenia narzędzia

(przy wykorzystaniu funkcjonujących już rozwiązań), które służyłoby osobom uprawnionym do uzyskiwania kompleksowej informacji na temat rachunków bankowych spadkodawcy. W związku z tym, **sektor bankowy podjął inicjatywę samoregulacyjną, zmierzającą do przygotowania i wdrożenia usługi informacji o rachunkach bankowych zmarłych posiadaczy (Moduł poszukiwań rachunków bankowych zmarłych posiadaczy tzw. „Moduł spadkobierca”).** Moduł spadkobierca oparty jest o funkcjonujące już rozwiązania w ramach systemu Ognivo, prowadzonego przez Krajową Izbę Rozliczeniową S.A. i tym samym jego wdrożenie nie będzie generować nieuzasadnionych kosztów, a umożliwi ustalenie, w którym z Banków spadkodawca posiadał rachunki bankowe. Zakładanym celem funkcjonowania Modułu spadkobierca jest uzyskiwanie przez osoby uprawnione w prosty sposób informacji na temat rachunków bankowych pozostawionych przez spadkodawcę, bez nakładania na Banki, jako przedsiębiorców, dodatkowych obowiązków.

Związek konsekwentnie opowiada się **przeciwko projektowaniu przepisów nakładających na Banki, jako przedsiębiorców, dodatkowych obowiązków, których wykonanie w istocie winno spoczywać na organach Państwa** (tytułem przykładu można tutaj wskazać na nałożenie obowiązku występowania przez Banki do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o udostępnienie danych z rejestru PESEL, umożliwiającą ustalenie, czy posiadacz rachunku żyje – art. 60a ust. 2 Prawa bankowego w projektowanym brzmieniu; czy też obowiązek sfinansowania przez Banki budowy i utrzymania Centralnej informacji o rachunkach z jednoczesnym ustawowym ustalaniem wysokości opłaty za udzielenie zbiorczej informacji bez powiązania jej z kosztami i nakładami poczynionymi na sprostanie obowiązkom nakładanym ustawą oraz jednoczesnym zwolnieniem z opłat wszystkich instytucji/urzędów uprawnionych do dostępu – art. 92bb ust. 2, art. 92bd). Nałożenie na Banki w/w zobowiązań rodzi pytanie o zachowanie zasady proporcjonalności w działaniu Państwa, która to zasada wypływa z art. 5 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 31 ust. 3 Konstytucji. Przyjmowane przez Państwo środki do osiągnięcia określonego celu nie powinny przekraczać miary odpowiedniości i konieczności.

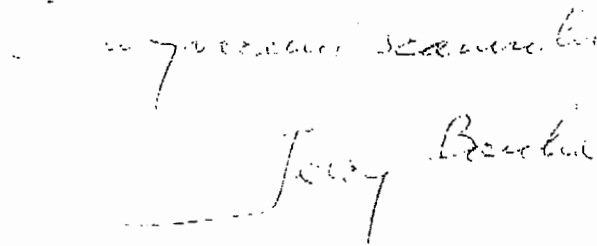
Należy także odnotować, że **Projekt nie reguluje – wbrew intencjom wyrażonym w uzasadnieniu do Projektu - kwestii wykorzystywania przekazanych środków na cele społeczne** (do czasu ich wypłaty osobom uprawnionym). W tym zakresie zachodzi więc rozbieżność między zakresem regulacji, a intencjami Projektodawców, wyrażonymi jedynie w uzasadnieniu do Projektu.

W kontekście projektowanych przepisów, warto wziąć pod uwagę na wczesnym etapie prac, mogącą powstać wątpliwość co do zgodności proponowanych zmian z Konstytucją RP tj. zasadą demokratycznego państwa prawa. Zakres zmian, a w szczególności wywołanie skutków prawnych w zakresie już zawartych umów rachunku bankowego z ingerencją w okres trwania w ważnie zawarte umowy, wraz z licznymi obowiązkami nakładanymi na instytucje finansowe w tym zakresie, mogą stać w sprzeczności z tą zasadą. W tym kontekście można przywołać, tytułem przykładu przepis art. 4 Projektu, jako mogący naruszać zasadę *lex retro non agit*. Skoro bowiem w dacie zawierania umowy rachunku nie był przewidywany określony obowiązek informacyjny, to brak podstaw - poprzez przepis końcowy Projektu – art. 4 – do rozszerzania skutku działania wprowadzanego art. 56a Prawa bankowego – na

umowy zawarte przed dniem wejścia w życie zmian objętych Projektem. Trybunał Konstytucyjny m.in. na tle zasady *lex retro non agit* wskazuje jednoznacznie, że: „Przepisy działające wstecz można wyjątkowo uznać za zgodne z zasadą demokratycznego państwa prawnego, jeżeli m.in. nie powodują one ograniczenia praw lub zwiększenia zobowiązań adresatów norm prawnych, a przeciwnie – poprawiają sytuację prawną niektórych adresatów danej normy prawnej (ale nie kosztem pozostałych adresatów tej normy):”.

Opierając się na otrzymywanej przez Związek znaczącej liczbie korespondencji, dotyczącej poszukiwania rachunków spadkodawców, z punktu widzenia klientów, najistotniejszym jest zapewnienie im dostępu do informacji na temat liczby posiadanych przez spadkodawcę rachunków bankowych oraz Banków, w których się one znajdują. Cel ten, poprzez stworzenie taniego i prostego narzędzia (przy wykorzystaniu działających już rozwiązań), znajduje pełne odzwierciedlenie w podjętych działaniach samoregulacyjnych sektora bankowego – Module spadkobierca.

Przedstawiając niniejsze stanowisko, Związek Banków Polskich, wyraża nadzieję, że zostaną one wzięte pod uwagę w toku prac legislacyjnych i przyczynią się do wypracowania, jak najbardziej precyzyjnych, odpowiadających praktyce obrotu rozwiązań. Związek zgłasza zarazem prośbę o umożliwienie wzięcia udziału w dalszych pracach legislacyjnych, opowiadając się przy tym za tworzeniem prawa wyważonego, biorącego pod uwagę słuszne interesy stron, oczekiwania społeczne, a zarazem oddającego wykształcone uwarunkowania gospodarcze.

Handwritten signature of Jolanta Bartkiewicz, likely representing the Polish Bank Association.

Załącznik: Uwagi Związku Banków Polskich do projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności druk nr 785

UWAGI I PROPOZYCJE ZWIĄZKU BANKÓW POLSKICH
DO PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY – PRAWO BANKOWE, USTAWY O SPÓŁDZIELCZYCH KASACH OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH
ORAZ USTAWY O EWIDENCJI LUDNOŚCI
(druk senacki nr 785)

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe

Numer przepisu ustawy zmienianej (numer zmiany wg Projektu)	Brzmienie projektowanych przepisów	Uwagi/propozycje poprawek
Art. 56a (art. 1 pkt 1 Projektu)	Art. 56a. 1. Bank jest obowiązany przy zawieraniu umowy rachunku, o którym mowa w art. 56 ust. 1, poinformować posiadacza rachunku o możliwości wydania dyspozycji wkładem na wypadek śmierci oraz o skutkach niewydania takiej dyspozycji. 2. W przypadku powzięcia przez bank informacji o śmierci posiadacza rachunku, który wydał dyspozycję wkładem na wypadek śmierci, bank jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić	I. Postulat skreślenia projektowanego art. 56a Prawa bankowego z uwagi na poniższe argumenty. 1) Projektodawcy upatrują w upowszechnieniu korzystania z instytucji dyspozycji na wypadek śmierci podstawowego remedium na problem środków pieniężnych pozostawionych na rachunkach bankowych przez zmarłych posiadaczy (por. s. 6 uzasadnienia do Projektu). Przyjęte przez Projektodawców rozumowanie polegające na upatrywaniu w nałożeniu na banki obowiązku informowania o możliwości wydania dyspozycji na wypadek śmierci oraz o skutkach niewydania przedmiotowej dyspozycji, środka eliminującego problem tzw. rachunków uśpionych jest obarczone zasadniczym błędem.

	<p>wskazane przez posiadacza rachunku osoby o możliwości wypłaty określonej kwoty.</p>	<p>2) Instytucja dyspozycji na wypadek śmierci stanowi <i>lex specialis</i> w stosunku do przepisów Księgi czwartej - Spadki ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. 2014 r., poz. 121 ze zm., dalej jako: „Kodeks cywilny”, „KC”). Przepis art. 56 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. 2012, poz. 1376 ze zm., „Prawo bankowe”) stanowi wyjątek od reguły, zgodnie z którą rozporządzić majątkiem na wypadek śmierci można jedynie przez testament (art. 941 KC). Tym samym, <u>w Projekcie podejmowana jest próba rozwiązania problemu tzw. rachunków uśpionych przez upowszechnianie stosowania przepisów, które są przez ustawodawcę traktowane, jako szczególne, stanowiące wyjątek od ogólnych zasad prawa spadkowego przewidzianych w Kodeksie cywilnym.</u> Tak szeroko zakładane wykorzystanie instytucji stanowiącej wyjątek od zasad prawa spadkowego zawartych w Kodeksie cywilnym wymaga zaopiniowania przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego przy Ministrze Sprawiedliwości. Zmiany przepisów, prowadzące do wzmacniania instytucji stanowiących wyjątek od reguł kodeksowych, winny być przeprowadzane ze szczególną uwagą i dbałością o poprawność legislacyjną, systemową.</p> <p>3) Planowana zmiana, mająca na celu spopularyzowanie korzystania dyspozycji wkładem na wypadek śmierci, stoi niejako w sprzeczności z wcześniej podjętą przez ustawodawcę decyzją, który ustawą z dnia 1 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz o zmianie innych ustaw (Dz. U. 2000 r., Nr 91, poz. 870) zdecydował o zawężeniu podmiotowym beneficjentów, na rzecz których dyspozycja wkładem na wypadek śmierci może być wydana. Konsultowany Projekt, w przypadku uchwalenia art. 56a, dawać więc będzie wyraz zmienności preferencji oraz braku konsekwencji w przyjmowanym przez ustawodawcę systemie wartości, na gruncie którego tworzony jest system prawa.</p> <p>4) Beneficjent dyspozycji nie jest bowiem zobowiązany do jakichkolwiek świadczeń na rzecz spadkobierców zmarłego posiadacza rachunku i to bez względu na to, czy sam należy, czy też nie do ich grona (W. Pyziół, red. E. Fojcik – Mastalska, Prawo bankowe, Komentarz., Wyd. 4 LexisNexis, s. 199). Ustawodawca wprowadzając</p>
--	--	---

ograniczenie posiadacza co do przedmiotowego zakresu dyspozycji na wypadek śmierci, dał wyraz próbie zapobieżenia możliwości doprowadzenia do pokrzywdzenia spadkobierców przez znaczne uszczuplenie spadkowej masy majątkowej w drodze wypłaty wysokiego świadczenia na rzecz „obcej” osoby (por. L. Mazur, Prawo bankowe. Komentarz. Wy. 2, C.H. Beck, s. 351).

5) Co więcej, nie można tracić z pola widzenia, że instytucja dyspozycji wkładem na wypadek śmierci nie jest instytucją jednoznaczną, nie rodzącą problemów w praktyce. Tytułem przykładu należy podać problem braku dysponowania przez banki informacją, czy posiadacz wydał dyspozycję, o której mowa w art. 56 ust. 1 Prawa bankowego, w jednym, czy w kilku bankach i czy przekraczają one łącznie wskazany w art. 56 ust. 2 Prawa bankowego limit. Jest to istotne, ponieważ może prowadzić do wypłat, których łączna wysokość przekroczy limit – dwudziestokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (art. 56 ust. 2).

6) Projekt nie usuwa przedmiotowych problemów, a należy się spodziewać, że zwiększenie wykorzystania instytucji, o której mowa w art. 56 ust. 1 Prawa bankowego, spowoduje ich znaczące spotęgowanie.

7) Ponadto, za wykreśleniem z Projektu art. 56a przemawia fakt, że w praktyce bankowej regułą jest wykonywanie w szerokim zakresie, obowiązków informacyjnych względem klientów. Należy podkreślić, że **informacje o możliwości wydania dyspozycji na wypadek śmierci są zamieszczane w regulaminach dotyczących prowadzenia rachunków bankowych dla osób fizycznych, stosowanych przez banki, a także zamieszczane na stronach internetowych prowadzonych przez banki. W związku z tym, zbędnym jest wprowadzanie przedmiotowego przepisu, jako *superfluum*, rodzącego w istocie stan „inflacji prawa”.**

II. Niezależnie od powyższej uwagi generalnej dotyczącej skreślenia z Projektu art. 56a, Związek Banków Polskich zgłasza następujące uwagi i propozycje zmian.

Ad. ust. 1 – informowanie posiadacza rachunku o możliwości wydania dyspozycji

1. Z propozycji brzmienia przepisu nie wynika, w jakiej formie bank będzie zobowiązany do informowania klienta o możliwości złożenia dyspozycji wkładem na wypadek śmierci.

2. Do wyjaśnienia pozostaje kwestia, czy poinformowanie ma w zamierzeniu Projektodawców użyć formy od formy zawarcia umowy rachunku bankowego? Zgodnie z art. 52 ust. 1 Prawa bankowego umowa powinna być zawarta na piśmie, ale jest to forma zastrzeżona dla celów dowodowych (art. 74 KC).

3. Art. 52 ust. 2 Prawa bankowego wskazuje elementy umowy rachunku bankowego (wyliczenie nieenuemratywne) – z Projektu winno jednoznacznie wynikać, że wymóg poinformowania będzie spełniony jeśli, informacja o dyspozycji będzie zamieszczona np. w regulaminie prowadzenia rachunku (art. 109 Prawa bankowego).

Ad. ust. 1 – informowanie o skutkach niewydania dyspozycji

1) **Redakcja przepisu** – nakładanie na bank obowiązku informowania o skutkach niewydania dyspozycji – **jest błędna. Powoduje bowiem wrażenie, jakoby niewydanie dyspozycji wiązało się z negatywnymi skutkami, bądź co więcej powstaniem szkody w majątku klienta.** Natomiast, brak dyspozycji ma jedynie taki skutek, że do środków pieniężnych znajdujących się na rachunku bankowym posiadacza, w przypadku jego śmierci, zastosowanie będą mieć powszechnie obowiązujące przepisy prawa spadkowego. W związku z tym, w przypadku pozostawienia art. 56a w Projekcie, postuluje się **wykreślenie z ust. 1 tego przepisu słów: „oraz o skutkach niewydania takiej dyspozycji”.**

2) W propozycji brzmienia przepisu, brak precyzji co do zakresu skutków niewydania dyspozycji, o których banki winny informować klientów, co może powodować zróżnicowane stosowanie przepisu w praktyce.

Nakładane na banki obowiązki informacyjne powinny być precyzyjne, by ich wykonywanie nie narażało na wysuwanie ewentualnych zarzutów odnośnie ich niewłaściwego wykonywania względem konsumentów.

Ad. ust. 2 – zawiadomienie beneficjentów

- 3) Związek Banków Polskich jednoznacznie opowiada się przeciwko projektowaniu przepisów nakładających na banki, jako przedsiębiorców, dodatkowych obowiązków, których wykonanie w istocie winno spoczywać na organach Państwa.
- 4) Niezależnie od powyższej uwagi generalnej należy podnieść co następuje. Konieczne jest doprecyzowanie proponowanego brzmienia ust. 2 tak, by jednoznacznie wyeliminować problemy, dotyczące aktualności danych na moment zawiadomienia wskazanych przez posiadacza w chwili składania dyspozycji wkładem na wypadek śmierci. Ponadto, w przepisie winno być precyzyjnie wskazane, że obowiązek zawiadomienia ma charakter jednokrotny.
- 5) Przedstawione postulaty są spójne z intencją Projektodawców wyrażoną w uzasadnieniu do Projektu (s. 6):
„W interesie posiadacza będzie również zapewnienie aktualności danych umożliwiających kontakt z osobami wskazanymi w dyspozycji. Bank będzie bowiem dostarczał zawiadomienie na adres wskazany przez posiadacza rachunku bankowego.”
- 6) Konieczne jest doprecyzowanie terminu „powzięcie informacji o śmierci posiadacza rachunku”, gdyż będzie on budzić poważne wątpliwości interpretacyjne, co prowadzić będzie do niemożności jednoznacznego ustalenia, czy i kiedy zdarzenie w nim opisane zaszło. Z przepisu art. 56a ust. 2 powinno co najmniej wyraźnie wynikać, że obowiązek banku w nim wskazany aktualizuje się tylko wówczas, gdy bank poweźmie wiarygodną (nie jakąkolwiek) informację o śmierci posiadacza rachunku. W przeciwnym razie nierzadko bank zawiadomi osoby uprawnione z dyspozycji na wypadek śmierci o możliwości wypłaty określonej kwoty, gdy posiadacz rachunku wciąż będzie żył. Ze społecznego punktu widzenia takie sytuacje byłyby bardzo niepożądane.
- 7) W związku z powyższym ZBP zgłasza poniższą propozycję brzmienia ust. 2 art.

		<p>56a:</p> <p>„2. W przypadku powzięcia przez bank wiarygodnej informacji o śmierci posiadacza rachunku, który wydał dyspozycję wkładem na wypadek śmierci, bank jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić wskazane przez posiadacza rachunku osoby o możliwości wypłaty określonej kwoty. Zawiadomienia, o którym mowa w poprzednim zdaniu, bank dokonuje jednokrotnie, na ostatnie wskazane przez posiadacza rachunku adresy osób uprawnionych.”.</p>
<p>Art. 60a (art. 1 pkt 3 Projektu)</p>	<p>Art. 60a. 1. Umowa rachunku bankowego, o którym mowa w art. 49 ust. 1 pkt 2 lub 3, ulega rozwiązaniu z dniem powzięcia przez bank informacji o śmierci posiadacza rachunku albo z upływem dziesięciu lat od dnia dokonania ostatniego obrotu na rachunku, poza dopisywaniem odsetek, lub dnia wykonania przez bank jakiegokolwiek dyspozycji posiadacza rachunku dotyczącej tego rachunku.</p> <p>2. Po upływie pięciu lat od dnia dokonania ostatniego obrotu na rachunku bankowym, poza dopisywaniem odsetek, lub dnia wykonania przez bank jakiegokolwiek dyspozycji posiadacza rachunku bankowego dotyczącej tego rachunku, bank jest obowiązany wystąpić do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o udostępnienie danych z</p>	<p>Uwagi generalne.</p> <p>1) Z analizy całościowej Projektu, a w szczególności art. 60a, nasuwa się wniosek, że przepis ten będzie przepisem kogentywnym (co dotyczy także upadku umowy wskutek braku obrotów przez dziesięć lat). Biorąc pod uwagę doniosłość tego rozwiązania oraz fakt, że dotyczy ono istotnego elementu składającego się na treść stosunku prawnego wynikającego z umowy rachunku bankowego, zasadnym jest, by tego typu regulacja (jeśli już miałyby zostać uchwalona) znalazła się w Kodeksie cywilnym, a nie w Prawie bankowym. Taka praktyka legislacyjna prowadzi bowiem do pogłębienia dekodyfikacji instytucji rachunku bankowego uregulowanej w Kodeksie cywilnym. W związku z tym, także w tym przypadku konieczne jest dokonanie konsultacji projektowanych przepisów z Komisją Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego przy Ministrze Sprawiedliwości.</p> <p>2) Projekt przewiduje rozwiązywanie umów rachunku bankowego w nim wymienionych ex lege z dniem podjęcia przez bank informacji o śmierci posiadacza rachunku. Należy jednak pamiętać, że w praktyce w wielu wypadkach rozwiązanie takie naruszać będzie interesy spadkobierców posiadacza rachunku. W szczególności: w okresie pomiędzy rozwiązaniem umowy rachunku bankowego a przekazaniem środków do BGK brak będzie podstaw prawnych do naliczania przez banki oprocentowania od</p>

rejestr PESEL umożliwiającą ustalenie czy posiadacz rachunku żyje.

3. Na co najmniej 6 miesięcy przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 1, bank jest obowiązany poinformować posiadacza rachunku bankowego o skutkach upływu tego okresu.

4. Przepisy ust. 1-3 nie dotyczą rachunku, o którym mowa w art. 51.

zgrupowanych środków; rozwiązanie umów wkładów terminowych czy dotyczących książeczek mieszkaniowych może spowodować utratę prawa do odsetek i/lub inne negatywne konsekwencje; w okresie pomiędzy rozwiązaniem umowy rachunku bankowego a przekazaniem środków do BGK, brak będzie podstaw prawnych do przyjmowania przez Bank przelewów przychodzących. Ponadto umowy rachunku bankowego nierzadko są wykorzystywane dla kreowania zabezpieczeń (blokady, cesja wierzytelności na zabezpieczenie). Wobec treści projektowanych przepisów przejściowych, spowoduje to konieczność aneksowania szeregu umów (np. kredytów hipotecznych) oraz może prowadzić do utraty zabezpieczenia przez wierzyciela.

3) Wydaje się, że w przepisach art. 60a należałoby wyraźnie i kompleksowo unormować kwestię, czy a jeżeli tak, to w jakim zakresie rozwiązanie umowy rachunku bankowego wpływa na ustawowe obowiązki i uprawnienia banku. Chodzi np. o następujące sprawy: jaki podmiot – bank prowadzący rachunek czy już BGK – będzie realizował wypłatę kosztów pogrzebu oraz dokonywał ewentualnego zwrotu świadczeń z ubezpieczenia/zabezpieczenia społecznego (art. 55 ust. 1 pkt. 1 i 2 Prawa bankowego); czy po rozwiązaniu umowy rachunku a przed przekazaniem środków będzie możliwe dokonanie potrącenia przez Bank prowadzący rachunek wierzytelności z tytułu np. kredytu z wierzytelnością posiadacza z tytułu prowadzenia rachunku bankowego.

Ad. ust. 1

1) Konieczne jest dokonanie w ust. 1 art. 60a korekty, która usuwałaby wątpliwość relacji art. 60a ust. 1 do art. 730 KC (w zw. z art. 385³ pkt 15 KC). Przepis art. 730 KC przewiduje uprawnienie do wypowiedzenia umowy rachunku bankowego przez każdą ze stron, z tym, że przez bank tylko z ważnych powodów. Nasuwa się w związku tym pytanie, czy przyjęcie proponowanych zmian wpłynie na wyłączenie lub ograniczenie możliwości

wypowiedzenia umowy przez bank z ważnego powodu określonego w umowie rachunku bankowego w postaci braku obrotów na rachunku przez wskazany w umowie okres (np. 6 miesięcy). Kwestia rozwiązania umowy rachunku bankowego za wypowiedzeniem nie została uregulowana w ustawie zmieniającej, nie wspomina o nim również uzasadnienie do Projektu, należałoby zatem uznać, że w takim przypadku bank nie będzie również obowiązany do przekazania środków do BGK na podstawie art. 111 c-f.

- 2) Dodatkowo, niejasnym jest z jakich przyczyn regulacja art. 60a ma dotyczyć także **rachunków lokat terminowych** (art. 49 ust. 1 pkt 2 Prawa bankowego), które mogą być prowadzone wyłącznie dla: osób prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, o ile posiadają zdolność prawną, osób fizycznych prowadzących działalność zarobkową na własny rachunek, w tym dla osób będących przedsiębiorcami. Jednocześnie należy wskazać, że **rachunki terminowych lokat oszczędnościowych**, prowadzone dla osób fizycznych, przewidziane są w art. 49 ust. 1 pkt 3 Prawa bankowego. W związku z tym odwołanie do art. 49 ust. 1 pkt 2 Prawa bankowego jest całkowicie niezasadnym. **Regulacje odnośnie rachunków nieaktywnych miały bowiem dotyczyć wyłącznie klientów będących osobami fizycznymi – konsumentami.**
- 3) W art. 60a ust. 1 **przewiduje się termin 10 letni**, z upływem którego w przypadku braku aktywności posiadacza, następuje rozwiązanie umowy rachunku bankowego (w stosunku do okresu 2 letniego wskazanego w art. 60 Prawa bankowego, o ile umowa nie stanowi inaczej, a stan środków pieniężnych na tym rachunku nie przekracza kwoty minimalnej określonej w tej umowie). Jednocześnie, w uzasadnieniu do Projektu podano, że do dnia rozwiązania umowy rachunku bankowego, bank byłby obowiązany naliczać odsetki i konsekwentnie miałby prawo pobierać opłaty za prowadzenie rachunku (s. 4 uzasadnienia). W związku z powyższym, **wydlużenie okresu do 10 lat będzie niewątpliwie powodować problemy w przypadku relatywnie niskiego stanu środków na rachunku bankowym.** W przeciagu bowiem tak

	<p>długiego okresu czasu może dojść do powstania salda ujemnego na rachunku (w wyniku pobierania przez bank opłat za prowadzenie rachunku), co może pociągać za sobą dalsze konsekwencje dotyczące postępowania banków w przypadku utrzymywania się salda ujemnego na rachunku, przewidziane w przepisach dotyczących przesłanek wypowiedzenia umowy i dochodzenia należności z tytułu powstałego salda debetowego.</p> <p>4) Dlatego też, koniecznym jest dodanie w projektowanym art. 60a, na wzór art. 60, zastrzeżenia dotyczącego kwoty minimalnej środków pieniężnych, która byłaby określona w umowie. Jest to niezbędne do uchronienia klientów przed opisanym powyżej zjawiskiem powstania salda ujemnego na rachunku nieaktywnym.</p> <p>5) Przyjęcie zgłaszanej propozycji będzie stanowić przejaw ochrony interesów klientów. Praktyką w obecnych czasach jest posiadanie więcej niż jednego rachunku bankowego, umowy te są zawierane w różnych bankach. Przy wielości rachunków, klienci niekiedy przez zapomnienie lub z innych przyczyn, tracą zainteresowanie danym rachunkiem, nie korzystają z niego. W związku z tym, by uchronić klientów przed ponoszeniem opłat związanych z obowiązkiem prowadzenia rachunku przez bank, co pociąga za sobą zrozumiałe nakład pracy oraz koszty i tym samym może prowadzić do salda ujemnego na rachunku, zasadnym jest przychylenie się do propozycji dodania zastrzeżenia kwoty minimalnej.</p> <p>6) Mając na względzie uwagi wskazane powyżej w pkt 1) - 5), w przypadku nieprzeniesienia treści objętej art. 60a do Kodeksu cywilnego, właściwym jest wyraźne rozstrzygnięcie we wskazanym zakresie poprzez nadanie ust. 1 brzmienia:</p> <p>„1. Z zastrzeżeniem art. 730 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. 2014 r., poz. 121 ze zm.), umowa rachunku bankowego, o którym mowa w art. 49 ust. 1 pkt 2 lub 3, ulega rozwiązaniu z dniem powzięcia przez bank wiarygodnej informacji o śmierci posiadacza rachunku albo z upływem</p>
--	--

dziesięciu lat od dnia dokonania ostatniego obrotu na rachunku, poza dopisywaniem odsetek, lub dnia wykonania przez bank jakiegokolwiek dyspozycji posiadacza rachunku dotyczącej tego rachunku, o ile w terminie tym stan środków pieniężnych na tym rachunku przekracza kwotę minimalną określoną w umowie. Umowa rachunku bankowego, o której mowa w art. 49 ust. 1 pkt 2 ulega rozwiązaniu, niezależnie od upływu terminu dziesięciu lat wskazanego w zdaniu poprzednim, w przypadku, gdy stan środków pieniężnych na tym rachunku będzie niższy niż kwota minimalna określona w tej umowie”.

- 7) Istnieje także potrzeba wyjaśnienia relacji między art. 60 Prawa bankowego, a dodawanym art. 60a – czy art. 60a w zamierzeniu Projektodawców ma stanowić *lex specialis* do art. 60? W uzasadnieniu Projektu wskazuje się, że art. 60a ust. 1 przewiduje odrębne przesłanki rozwiązania umowy rachunku bankowego, od tej wskazanej w art. 60 Prawa bankowego i dotyczy wyłącznie umów wskazanych w art. 49 ust. 1 pkt 2 i 3 Prawa bankowego. Innymi słowy, w zakresie, w którym rozwiązanie umów wskazanych w art. 49 ust. 1 pkt 2 i 3 nie jest objęte dyspozycją art. 60a zastosowanie znajduje art. 60 Prawa bankowego?

W związku z powyższym proponuje się nadanie art. 60 Prawa bankowego brzmienia:

„Jeżeli umowa rachunku bankowego, z zastrzeżeniem art. 60a, nie stanowi inaczej, ulega ona rozwiązaniu, gdy w ciągu dwóch lat nie dokonano na rachunku żadnych obrotów, poza dopisywaniem odsetek, a stan środków pieniężnych na tym rachunku nie przekracza kwoty minimalnej określonej w tej umowie.”.

- 8) Zasadnym jest ponadto doprecyzowanie terminu „powzięcie informacji o śmierci posiadacza rachunku”, którym ustawodawca posługuje się w projektowanym art. 60a ust. 1 – może on budzić wątpliwości interpretacyjne,

co prowadzić będzie do niemożności wyznaczenia jednoznacznie terminu rozwiązania umowy. Aktualne w tym względzie pozostają uwagi przedstawione przy art. 56a ust. 1 - pkt 6, s. 5 tabeli, co znalazło także odzwierciedlenie w zgłaszanej propozycji brzmienia ust. 1 zamieszczonej powyżej.

9) Wątpliwości dotyczą sytuacji, w której klient posiada w banku kilka rachunków np. oszczędnościowych, terminowych lokat oszczędnościowych, które są powiązane z jedną umową rachunku bankowego. Czy w takiej sytuacji „nieaktywność klienta” tylko w stosunku do jednego z rachunków będzie skutkować uznaniem za „uśpione” wszystkich pozostałych rachunków oszczędnościowych, lokat terminowych, na których to rachunkach klient ten jest aktywny? Czy „nieaktywność” klienta należy rozpatrywać indywidualnie do każdego rachunku osobno?

6) Zagadnienie braku obrotu na rachunku ma istotne znaczenie w związku z prowadzonymi depozytami długoterminowymi (np. na okres 15 lat), gdzie np. w ramach zawartej umowy pomiędzy klientem i bankiem określono okres obowiązywania umowy (utrzymywania depozytu) na okres przekraczający okres określony w propozycji zapisów art. 60a ust. 1 ustawy Prawo Bankowe. W takiej sytuacji brak aktywności klienta jest uzasadniony, a konieczność dostosowania się do nowych regulacji, wymagać będzie rozwiązania umowy na podstawie art. 60a ust. 1 lub podjęcia innych czynności, które dla klienta mogą mieć negatywne konsekwencje (utrata odsetek).

Ad ust. 2

1) Projektowany w ust. 2 obowiązek występowania przez banki do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o udostępnienie danych z rejestru PESEL umożliwiające ustalenie, czy posiadacz rachunku żyje, **będzie skutkować w istocie obciążeniem banków (strony umowy rachunku bankowego) powinnością aktywnego poszukiwania wśród posiadaczy rachunków osób zmarłych.** ZBP jednoznacznie sprzeciwia się nakładaniu na przedsiębiorców dodatkowych obowiązków o charakterze publicznoprawnym. Sytuacja taka nie

		<p>powinna mieć miejsca.</p> <p>2) Nalożenie na banki w/w zobowiązania rodzi pytanie o zachowanie zasady proporcjonalności w działaniu Państwa, która to zasada wypływa z art. 5 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 31 ust. 3 Konstytucji. Przyjmowane przez Państwo środki do osiągnięcia określonego celu nie powinny przekraczać miary odpowiedniości i konieczności. Projektowane rozwiązanie – nałożenie na banki obowiązku występowania do rejestru PESEL nie jest środkiem, który pozwala na osiągnięcie celu tj. ustalenia, czy posiadacze rachunków bankowych, na których odnotowano brak aktywności, są osobami zmarłymi, przy jednoczesnym zachowaniu przesłanki konieczności. Powodować ono będzie nadmierną ingerencję Państwa w relacje prywatnoprawne, jakimi są umowy rachunku bankowego. Optyka rozwiązania problemu zapewnienia spadkobiercom i bankom dostępu do informacji o posiadanych przez spadkodawcę rachunkach bankowych, powinna zostać odwrócona i zmierzać ku jak najmniejszej ingerencji Państwa w sferę prywatnoprawną. Obowiązek banku może być bowiem zastąpiony działaniem, które przyniesie zamierzony cel, bez nakładania na bank, jako stronę umowy rachunku bankowego, dodatkowych powinności.</p> <p>3) Tym samym, zasadniejszym jest w alternatywie do proponowanego rozwiązania, by to <u>organy Państwa, mające dostęp do informacji o śmierci posiadacza rachunku bankowego, informowały banki i inne instytucje finansowe o śmierci posiadacza.</u> W ten sposób cel regulacji zostałby osiągnięty bez nakładania dodatkowych obowiązków na bank, jako stronę umowy rachunku bankowego.</p> <p>4) Podmiotami, które mogłyby informować banki o śmierci posiadacza, są chociażby Zakład Ubezpieczeń Społecznych, sądy, czy też kierownicy urzędów stanu cywilnego.</p> <p>W obecnym stanie prawnym następuje wymiana informacji pomiędzy Zakładem Ubezpieczeń Społecznych a bankami. Podstawę do przedmiotowej współpracy stanowi art. 55 Prawa bankowego, dotyczący m.in. kwestii zwrotu przez bank, na wniosek organu wypłacającego świadczenie lub uposażenie, wpłat na rachunki,</p>
--	--	--

		<p>które nie przysługiwałyby za okres po śmierci posiadacza rachunku. Kwestię zwrotu przez banki Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych kwoty świadczeń przekazanych na rachunek, za miesiące następujące po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy reguluje również art. 138a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), jednak przyjmuje się, że art. 55 Prawa bankowego jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 138a wymienionej ustawy (tak np. K. Zajączkowska - Weremczuk, „Obowiązek zwrotu przez bank nienależnie wpłaconych świadczeń na rzecz ZUS”, Pr. Bankowe 2006/11/102).</p> <p>W związku z powyższym, mając na względzie zasadę proporcjonalności, zasadniejszym jest przyjęcie w projektowanych rozwiązaniach, zacieśnienia współpracy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z bankami, poprzez przykładowo wprowadzenie do art. 55 Prawa bankowego postanowień zobowiązujących ZUS do przekazywania bankom informacji o śmierci posiadacza rachunku bankowego.</p> <p>Pod rozwagę alternatywne w stosunku do powyższej propozycji należy poddać rozwiązanie polegające stworzeniu podstaw prawnych do przekazywania bankom informacji o śmierci posiadacza rachunku przez kierowników urzędów stanu cywilnego. Zgłoszenie zgonu osoby, zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1986 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (t. j. Dz. U. z 2011 r., Nr 212, poz. 1264 ze zm.), powinno nastąpić najpóźniej w ciągu 3 dni od dnia zgonu osoby. Tym samym, kierownicy urzędów stanu cywilnego, w bardzo krótkim czasie dysponują informacją o śmierci osoby. Mając na względzie art. 26 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego, w którym przewidziano obowiązek przekazywania urzędom stanu cywilnego przez sądy i inne organy państwowe określonych w tym przepisie dokumentów stanowiących podstawę wpisu do ksiąg stanu cywilnego, należy rozważyć wprowadzenie zbliżonej regulacji, nakładającej na kierowników urzędu stanu cywilnego obowiązek przekazywania bankom informacji o śmierci osoby.</p>
--	--	--

		<p>5) Wdrożenie mechanizmu bieżącego informowania banków o śmierci klienta, jest także uzasadnione działaniem na rzecz ograniczenia ryzyka związanego z wypłatą nienależnych świadczeń przez ZUS, czy wypłaty środków zgromadzonych na rachunku zmarłego przez osoby nieuprawnione.</p> <p>6) Można również rozważyć rozwiązanie, w którym z systemu PESEL „z urzędu” byłaby przekazywana informacja do podmiotu prowadzącego Centralną informację o rachunkach, o której mowa w art. 92bb, a ten przekazywałby ją z kolei właściwym bankom.</p> <p>Ad. ust. 3</p> <p>W zakresie obowiązku poinformowania klienta – pytanie o: formę poinformowania, adres na jaki miałyby być kierowane poinformowanie (problem aktualności danych posiadanych przez banki), ewentualny obowiązek powtórzenia (ilu krotnego) w przypadku powzięcia przez bank informacji o nieskuteczności doręczenia. Mając na względzie wskazane wątpliwości postuluje się przyjęcie poprawki:</p> <p><i>„3. Na co najmniej 6 miesięcy przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 1, bank jest obowiązany poinformować posiadacza rachunku bankowego o skutkach upływu tego okresu. Poinformowanie, o którym mowa w poprzednim zdaniu, bank dokonuje jednokrotnie, na ostatni podany przez posiadacza rachunku adres.”</i></p>
<p>Art. 92ba (art. 1 pkt 4 Projektu)</p>	<p>Art. 92ba. 1. Posiadacz rachunku bankowego oraz osoba, która uzyskała prawomocne stwierdzenie nabycia spadku albo poświadczenie dziedziczenia, z których wynika, że osoba ta jest spadkobiercą albo zapisobiercą posiadacza rachunku, są uprawnieni do uzyskania w dowolnym banku albo spółdzielczej kasie oszczędnościowo-</p>	<p>Ad. ust. 1</p> <p>1) Przewidywana w ust. 1 (część wstępna przepisu) koncepcja możliwości uzyskania informacji zbiorczej w dowolnym banku nie jest trafna. Nie odpowiada ona aktualnie funkcjonującym w praktyce standardom udzielania informacji z międzybankowych baz danych. Uzyskanie z nich informacji jest bowiem oparte o działanie biur obsługi klienta międzybankowych baz danych, a informacja jest udzielana drogą korespondencyjną, ale też osobiście lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.</p>

kredytowej zbiorczej informacji o:

1) zawartych przez posiadacza umowach rachunku bankowego, o którym mowa w art. 49 ust. 1 pkt 2 lub 3, w tym umowach rozwiązanych z przyczyn, o których mowa w art. 60a ust. 1;

2) zawartych przez posiadacza umowach rachunku prowadzonego w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, w tym umowach rozwiązanych z przyczyn, o których mowa w art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1450);

3) przekazaniu albo nieprzekazaniu do Banku Gospodarstwa Krajowego środków pieniężnych zgromadzonych na należących do posiadacza rachunkach bankowych oraz rachunkach prowadzonych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych.

2. W zbiorczej informacji w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, wskazuje się podmiot, który prowadzi albo prowadził rachunek, numer rachunku oraz informację, czy rachunek jest nadal prowadzony, a w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 – w przypadku przekazania środków pieniężnych do

2) W Projekcie pomija się aspekt konieczności zapewnienia odpowiednich warunków bezpieczeństwa w każdym banku i zapewnienia odpowiedniej logistyki systemów obsługujących wnioski dotyczące zbiorczej informacji. Projektowane rozwiązanie napotykać będzie w tym względzie poważne trudności we wdrożeniu (a także znaczne koszty).

3) Z powyższych przyczyn, **projektowane rozwiązanie składania wniosków do dowolnego banku, winno ustąpić miejsca na rzecz możliwości złożenia przez uprawnionego jednego wniosku za pośrednictwem centralnej informacji o rachunkach**. Warto przy tym zwrócić uwagę, iż przykładowo - droga elektroniczna jest jednym z podstawowych kanałów komunikacji konsumentów w zakresie usług świadczonych przez Biuro Informacji Kredytowej.

4) Wymaga wyjaśnienia, czy Projektodawcy wskazując jako jedną z osób uprawnionych do uzyskania zbiorczej informacji – **zapisobiercę, mieli na myśli jedynie zapisobiercę windykacyjnego?** Zgodnie z art. 677 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego: *W postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku sąd stwierdza także nabycie przedmiotu zapisu windykacyjnego, wymieniając osobę, dla której spadkodawca uczynił zapis windykacyjny, oraz przedmiot tego zapisu*. Podobnie rzecz się ma w przypadku treści aktu poświadczenia dziedziczenia (art. 95f § 1 pkt 7a) Prawa o notariacie). Innymi słowy, osoba na rzecz której dokonano zapisu zwykłego nie jest wymieniana w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku oraz poświadczonym akcie dziedziczenia.

5) Prócz wskazanych w punkcie wyżej wątpliwości odnośnie wykazania tytułu, z którego wynika legitymacja zapisobiercy zwykłego do otrzymania informacji z Centralnej informacji, **konieczne jest dokonanie przez Projektodawców powtórnej weryfikacji odnośnie w ogóle zasadności przyznania uprawnienia zapisobiercy do żądania zbiorczej informacji z Centralnej informacji**. Zapisobierca nie wstępuje bowiem w ogół praw i obowiązków majątkowych zmarłego, jak spadkobierca.

	<p>Banku Gospodarstwa Krajowego –numer rachunku, z którego środki przekazano.</p>	<p>W przypadku zapisu zwykłego, zapis tworzy jedynie stosunek zobowiązaniowy, który powstaje z chwilą otwarcia spadku. Innymi słowy, zapisobiercy zwyktemu przysługuje jedynie roszczenie o wykonanie zapisu względem obciążonego zapisem spadkobiercy lub zapisobiercy. W związku z tym, nie jest uzasadnionym, by zapisobierca zwykły dysponował uprawnieniem do żądania informacji objętych tajemnicą bankową, legitymując się jedynie roszczeniem względem spadkobiercy lub zapisobiercy o wykonanie zapisu.</p> <p>Z kolei zapis windykacyjny prowadzi wprost do nabycia przez zapisobiercę przedmiotu zapisu z chwilą otwarcia spadku (art. 981¹ §1 KC). Jednakże w art. 981¹ § 2 KC ustawodawca zawarł katalog zamknięty przedmiotów, które mogą być objęte zapisem windykacyjnym.</p> <p>W piśmiennictwie (E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz do art. 981¹. Wyd. 6, Warszawa 2014, Legalis/wyd. elektr) zauważa się, że <i>pieniądze (określona kwota) - jako rzeczy oznaczone co do gatunku - nie mogą być przedmiotem zapisu windykacyjnego (zob. E. Skowrońska-Bocian, Komentarz, s. 185), takiemu bowiem rozrządzeniu służy zapis zwykły. Nie kwestionując przywołanej tezy, można jedynie dodać, że w literaturze wskazuje się przypadki takiej konkretyzacji "pieniędzy", która umożliwi objęcie ich zapisem windykacyjnym. Dotyczy to np.: pieniędzy złożonych w sejfie lub skrytce bankowej (P. Księżak, Zapis windykacyjny, s. 99; P. Zakrzewski, Zapis windykacyjny, PS 2012, Nr 2, s. 12); zdematerializowanych środków pieniężnych zapisanych na rachunkach bankowych (jako wierzytelności wobec banków) (P. Księżak, Zapis windykacyjny, s. 99); środków pieniężnych, które w chwili otwarcia spadku będą się znajdować na oznaczonym rachunku bankowym, a więc będą skonkretyzowane (P. Księżak, tamże; J. Turłukowski, Zapis windykacyjny, s. 30; E. Niezbecka, [w:] A. Kidyba (red.), KC. Komentarz, LEX/el. 2012, komentarz do art. 981¹, pkt 13; K. Osajda, Przedmiot zapisu windykacyjnego, s. 127) (...).</i></p> <p>Powyższe wskazuje, że zagadnienie możliwości objęcia środków pieniężnych</p>
--	---	--

		<p>zapisem windykacyjnym nie jest jednoznaczne. Projekt, jako regulujący kwestię dostępu do informacji o rachunkach bankowych zmarłych posiadaczy, nie powinien pośrednio wyprzedzać (niejako przesądzać o dopuszczalności objęcia zapisem windykacyjnym środków pieniężnych) wypowiedzenia się ustawodawcy, czy też Sądu Najwyższego w wydawanych orzeczeniach, odnośnie możliwości obejmowania środków pieniężnych zapisem windykacyjnym.</p> <p>Z powyższych względów postuluje się wykreślenie z całego Projektu zapisobiercy, jako osoby uprawnionej do żądania informacji za pośrednictwem Centralnej informacji, jako rozwiązania które będzie powodować zbyteczne wątpliwości.</p> <p>6) Co więcej, za usunięciem zapisobiercy przemawia także niedopuszczalne zrównanie pozycji (uprawnień) spadkobiercy z pozycją (uprawnieniami) zapisobiercy pod względem otrzymywanych informacji, co nie znajduje uzasadnienia. Zapisobierca zwykły, jak zostało wskazane powyżej, nabywa jedynie roszczenie względem spadkobiercy/zapisobiercy, zaś zapisobierca windykacyjny jest jedynie następcą syngularnym (w zakresie przedmiotu zapisu). Dlatego też brak podstaw, by zapisobiercy legitymowali się uprawnieniem do żądania tak szerokiego zakresu informacji, jak spadkobiercy, a wskazanego w art. 92ba ust. 1 pkt 1-3.</p> <p>7) Nie wskazuje się ponadto, że w zbiorczej informacji należy podać również, czy chodzi o rachunek indywidualny, czy też rachunek wspólny. Celem uniknięcia nieporozumień, taka informacja winna się znaleźć w zbiorczej informacji z zastrzeżeniem, że nie ujawnia się danych współposiadacza.</p> <p>Ad. ust. 1 pkt 3</p> <p>1) W projekcie w kontekście środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych rozwiązanych na podstawie art. 60a ust. 1 Prawa bankowego jest mowa o „przekazaniu” tych środków do BGK (art. 92ba pkt 3, art. 111c, art. 111d), „waloryzowaniu” tych środków przez BGK (art. 111e ust. 2),</p>
--	--	--

	<p>„wypłaceniu” środków przez BGK osobom, które udokumentują swój tytuł prawny do tych środków (art. 111e ust. 1).</p> <p>2) Z brzmienia projektowanych przepisów nie wynika:</p> <p>a) jakie ma być przeznaczenie środków przekazywanych do BGK;</p> <p>b) czy środki będą przez BGK wykorzystywane i w jakim celu, czy tylko przechowywane;</p> <p>c) czy środki przekazywane są „wieczyste”, w przypadku nie wypłacenia ich osobom posiadającym tytuł prawny;</p> <p>d) czym pod względem prawnym jest „przekazanie” wskazywane w Projekcie. Projekt na chwilę obecną nie przewiduje dokonania zmian w ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz.U.2014.510 j.t ze zm., „ustawa o BGK”). Jednakże, skonkretyzowanie zadań BGK związanych z przekazywanymi środkami pieniężnymi z umów rachunków bankowych rozwiązanych na podstawie art. 60a ust. 1 Prawa bankowego nie wymusza wprost zmiany ustawy o BGK, jak wynika z art. 5 ust. 1 tej ustawy (<i>Do zadań BGK należy: obsługa funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych BGK na podstawie odrębnych ustaw</i>) oraz art. 6 ust. 1 (<i>Zakres działania BGK może obejmować również: inne czynności określone odrębnymi ustawami</i>);).</p> <p>3) Brak skonkretyzowania w projektowanych przepisach przeznaczenia przekazywanych BGK środków pieniężnych i utworzenia wyodrębnionego z nich funduszu w BGK tym bardziej budzi sprzeciw, jako niezgodny z zakładanymi przez ustawodawcę celami wzorowanymi na m.in. prawodawstwie Wielkiej Brytanii. Co więcej, w uzasadnieniu do Projektu (s. 10 i 11) znajdują się odwołania do przeprowadzonych analiz modelu zarządzania środkami w innych państwach tj. przekazywaniu tych zadań specjalnym funduszom depozytowym (kasom depozytowym, specjalnym dyrekcjom resortowym, spółkom i funduszom celowym, np. „Big Lottery Fund”). W uzasadnieniu do Projektu ponadto wskazano (s.11): (...) <i>obrót środkami będzie prowadzony dla celów ogólnospołecznych. Przeznaczenie środków, nie wynika z Projektu. Uzasadnienie do Projektu rozmija się z zakresem regulowanym</i></p>
--	---

		<p>projektowanymi przepisami.</p> <p>Ad. ust. 2</p> <p>1)W Projekcie przewiduje się, że zbiorcza informacja będzie obejmować również wskazanie podmiotów, które prowadziły umowy rachunku bankowego – w związku z tym doprecyzowania wymaga, w kontekście danych historycznych <u>za jaki okres wstecz zbiorcza informacja ma być udzielana, innymi słowy jaki okres wstecz będzie mógł być objęty pytaniem wnioskodawcy</u>. Wydaje się, że gdy chodzi o umowy rachunku bankowego, które uległy rozwiązaniu przed śmiercią posiadacza rachunku, informacja zbiorcza powinna obejmować wyłącznie dane o rachunkach uśpionych.</p> <p>2) Wykonanie obowiązku przekazania informacji w części historycznej będzie w znacznej mierze niemożliwe do wykonania. Banki bowiem nie przechowują takich danych poza okres wymagany przepisami (np. 5 lat z ustawy o rachunkowości).</p>
<p>Art. 92bb (art. 1 pkt 4 Projektu)</p>	<p>Art. 92bb. 1. Zbiorczą informację bank jest obowiązany pozyskać z centralnej informacji o rachunkach, zwanej dalej „Centralną informacją” niezwłocznie po otrzymaniu pisemnego żądania od osoby, o której mowa w art. 92ba. Zbiorczą informację bank jest obowiązany niezwłocznie dostarczyć osobie, która wystąpiła z żądaniem.</p> <p>2. Zbiorcza informacja może być dostarczona odpłatnie, przy czym opłata nie może być wyższa niż koszt wygenerowania informacji i nie wyższa niż 50 zł.</p>	<p>Ad. ust. 1 – Centralna informacja</p> <p>1) W Projekcie brak jakiegokolwiek odniesienia do kwestii ponoszenia kosztów stworzenia i utrzymania Centralnej informacji.</p> <p>W przypadku braku przeznaczenia przez ustawodawcę środków na budowę i utrzymanie centralnej informacji – powodować to będzie niedopuszczalne przenoszenie przez Państwo kosztów wdrożenia ustawy na banki/skoki.</p> <p>2) Ponadto wymaga podkreślenia, że o efektywnym funkcjonowaniu Centralnej informacji, przesądzi powszechne przystąpienie (zawarcie umów z podmiotem – izbą rozliczeniową - prowadzącym Centralną informację) do niej przez banki i skoki.</p> <p>Ad. ust. 2 – odpłatność dostarczenia informacji z Centralnej informacji o rachunkach</p>

- 1) Postuluje się **wykreślenie ust. 2.**
- 2) Centralna informacja, zgodnie z intencją Projektodawców, nie będzie prowadzona przez podmiot administracji publicznej, dlatego ingerencja ustawodawcy w postaci określenia wysokości opłaty za dostarczenie zbiorczej informacji (a w niektórych przypadkach jej całkowitego braku) jest **niedopuszczalna, jako godząca w zasadę swobody prowadzenia działalności gospodarczej. Ustawodawca nakłada przepisem prawa dodatkowe obowiązki na przedsiębiorców i to obowiązki, które realizują zakładane przez ustawodawcę cele publiczne (społeczne), co więcej czyni to bez przeprowadzenia jakiegokolwiek rzetelnej analizy kosztów ich wdrożenia i dalszego wykonywania, a zarazem nakłada rami dopuszczalnej odpłatności ich wykonywania przez przedsiębiorców.**
- 3) Określanie sztywnej, maksymalnej opłaty (ceny), bez odniesienia jej do realnych kosztów, jest niespotykane w gospodarce rynkowej, a zdecydowanie bliższe gospodarce nakazowo - rozdzielczej.
- 4) W przypadku, gdyby okazało się, że koszt wygenerowania (uwzględniając nakłady na budowę Centralnej informacji, dostosowanie systemów informatycznych banków, zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa przesyłanych danych) zbiorczej informacji jest wyższy niż 50 zł, Projektodawcy w sposób niedopuszczalny w gospodarce rynkowej przewidywaliby tym samym pokrywanie przedmiotowych kosztów w części przewyższającej 50 zł przez banki/skoki/izbę rozliczeniową/spółkę handlową prowadzącą Centralną informację.
- 5) Mając na względzie powyższe argumenty, podmioty uczestniczące w budowie Centralnej informacji i udzielaniu zbiorczej informacji, jako przedsiębiorcy winni samodzielnie ustalać wysokość opłat za przedmiotową usługę. W szczególności mając na względzie, że usługa ta stanowi w istocie wykonywanie (przynajmniej na chwilę obecną) zadań w zastępstwie Państwa, polegających na prowadzeniu centralnej bazy o rachunkach bankowych.

		6) Na marginesie należy wskazać, że nie znajduje uzasadnienia także z legislacyjnego punktu widzenia określanie w ustawie Prawo bankowe wysokości opłaty za przekazanie zbiorczej informacji – każda zmiana wysokości opłaty wymagałaby zmiany ustawy.
Art. 92bd (art. 1 pkt 4 Projektu)	Art. 92bd. W celu prowadzenia Centralnej informacji przekazującej zbiorcze informacje banki i spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe mogą utworzyć spółkę handlową. 5. Centralną informację może prowadzić izba rozliczeniowa utworzona na podstawie art. 67.	Postuluje się nadanie projektowanemu przepisowi brzmienia: <i>„Art. 92bd Centralną informację może prowadzić izba rozliczeniowa utworzona na podstawie art. 67.”.</i> Proponowane brzmienie dąży do wyeliminowania niepotrzebnych wątpliwości co do możliwości prowadzenia więcej niż jednej centralnej informacji np. przez spółkę handlową i przez izbę rozliczeniową, utworzoną na podstawie art. 67. Ponadto, w przypadku prowadzenia Centralnej informacji przez izbę rozliczeniową utworzoną na podstawie art. 67 Prawa bankowego, podmiot korzystałby z doświadczenia i wypracowanych dotychczas narzędzi informatycznych w przedmiocie budowy systemów, zestawień bezpiecznych połączeń.
Art. 105b (art. 1 pkt 6 Projektu)	Art.105b. 1. Podmioty, o których mowa w art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. a–h, k–l, p oraz s–t, w granicach wynikających z tych przepisów uprawnień, są uprawnione do uzyskania zbiorczej informacji, o której mowa w art. 92ba, w dowolnym banku. 2. Od podmiotów, o których mowa w ust. 1, za dostarczenie zbiorczej informacji nie	Uwaga ogólna Obok deklarowanego głównego celu nowelizacji, którym jest uregulowanie problematyki tzw. „rachunków uspionych” i ograniczenie problemów następców prawnych posiadaczy rachunków bankowych w zakresie wypłaty środków pieniężnych, Projektodawcy zamierzają umożliwić korzystanie z wprowadzanego trybu uzyskiwania informacji, także podmiotom innym niż posiadacze rachunków i ich spadkobiercy. Ma to być większość podmiotów, o których mowa w art. 105 ust. 1 punkt 2 ustawy – Prawo bankowe (projektowany art. 105 b) tej ustawy). W ten

	<p>pobiera się opłaty, o której mowa w art. 92bb ust. 2.</p>	<p>sposób nie tylko obciąża się banki obowiązkami nieodpłatnymi, nie wynikającymi z treści zawartych umów cywilnoprawnych, lecz zdejmuje się obowiązki z innych podmiotów (dotyczy to np. przedstawienia dowodów w sądowym postępowaniu o podział majątku między małżonkami), a celem nadrzędnym według Projektu jest „przyspieszenie i obniżenie kosztu tych postępowań”.</p> <p>Ad. ust. 1</p> <p>1) Przewidywana w ust. 1 koncepcja możliwości uzyskania informacji zbiorczej w dowolnym banku nie jest trafna. Nie odpowiada ona aktualnie funkcjonującym w praktyce standardom udzielania informacji z międzybankowych baz danych. Uzyskanie z nich informacji jest bowiem oparte o działanie biur obsługi klienta, a informacja jest udzielana drogą korespondencyjną, ale też osobiście lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.</p> <p>2) W ww. zakresie uzyskiwania informacji w dowolnym banku podtrzymać należy wszystkie argumenty podniesione przy uwagach do art. 92 ba ust. 1</p> <p>Ad. ust. 2 – postulat wykreślenia ust. 2</p> <p>1) Centralna informacja, zgodnie z intencją Projektodawców, nie będzie prowadzona przez podmiot administracji publicznej, dlatego <u>ingerencja ustawodawcy w postaci przesądzenia o niepobieraniu jakiegokolwiek opłaty od wskazanych w tym przepisie kategorii wnioskodawców za dostarczenie zbiorczej informacji jest niedopuszczalna, jako godząca w zasadę swobody prowadzenia działalności gospodarczej</u>. Ustawodawca nakłada przepisem prawa dodatkowe obowiązki na przedsiębiorców i to obowiązki, które realizują zakładane przez ustawodawcę cele publiczne (społeczne), co więcej czyni to bez przeprowadzenia jakiegokolwiek rzetelnej analizy kosztów ich wdrożenia i dalszego wykonywania, a zarazem nakłada ramy dopuszczalnej odpłatności ich wykonywania przez przedsiębiorców.</p> <p>2) Wyłączenie od pobierania opłat podmiotów wymienionych w ust. 1 w zakresie wykonywania przez te podmioty uprawnień przewidzianych przepisem prawa, w</p>
--	--	--

		<p>istocie stanowi niedopuszczalne przeniesienie kosztu działalności tych podmiotów na Centralną informację w zakresie wygenerowania i dostarczenia zbiorczej informacji (a w związku z tym na podmioty, które mają ją zbudować i utrzymywać, czyli banki). Koszty działania organów Państwa nie powinny być w żadnej mierze przenoszone na podmioty prywatne, mając na względzie, że podmioty te w kosztach działania Państwa partycypują poprzez m.in. ponoszenie ciężarów podatkowych.</p> <p>3) W przypadku podtrzymania woli wyłączenia określonych kategorii podmiotów spod obowiązku ponoszenia uzasadnionej odpłatności za pozyskanie zbiorczej informacji od przedsiębiorców, koniecznym jest zakreślenie ram tego wyłączenia do podmiotów wymienionych w art. 110 Prawa bankowego. Nie można bowiem tracić z pola widzenia, że świadczenia (usługi) instytucji bankowych są co do zasady odpłatne, co wynika z charakteru działalności tych podmiotów i tym samym brak jest podstaw do mnożenia wyłączeń, różnicowania ich zakresów.</p>
<p>Art. 111c do art. 111f</p> <p>(art. 1 pkt 7 Projektu)</p>	<p>Art. 111c. 1. W przypadku rozwiązania umowy rachunku bankowego z przyczyn określonych w art. 60a ust. 1, bank przekazuje środki pieniężne zgromadzone na tym rachunku do Banku Gospodarstwa Krajowego. Przekazanie środków następuje w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania umowy rachunku bankowego.</p> <p>2. Jeżeli w umowie rachunku bankowego dokonano dyspozycji wkładem na wypadek śmierci, bank przekazuje środki pieniężne zgromadzone na rachunku do</p>	<p>1) Projektowane przepisy art. 111c do art. 111f, dotyczące obowiązku przekazywania przez bank środków z rachunków uśpionych do BGK, budzą <u>poważne wątpliwości co do zasad, przesłanek przekazywania, roli tego banku (statusu w relacji ze zmarłym posiadaczem, jego spadkobiercami - w jakiej roli występuje ten bank) i celu tego przekazywania.</u></p> <p>2) Aktualne w tym miejscu pozostają uwagi poczynione przy art. 92ba ust. 1 pkt 3 (powyżej w tabeli).</p> <p>3) Ponadto należy zwrócić uwagę że projektowane przepisy nie odnoszą się do kwestii przedawnienia roszczenia o zwrot depozytów (środków pieniężnych) przekazanych do BGK. Brak w Projekcie wskazania, czy przekazane środki będą zwracane przez BGK w każdym czasie, także np. ujawnionym następcom prawnym spadkobiercy po zmarłym posiadaczu? Uzasadnione jest w związku z</p>

<p>Banku Gospodarstwa Krajowego, w terminie 3 miesiące od dnia zawiadomienia, o którym mowa w art. 56a ust. 2.</p> <p>Art. 111d. W przypadku, o którym mowa w art. 111c ust. 2, lub w przypadku wypłaty środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku bankowym z tytułu spadku lub zapisu, bank przekazuje do Banku Gospodarstwa Krajowego środki pieniężne pomniejszone o kwotę dokonanych wypłat z tytułu dyspozycji wkładem na wypadek śmierci, spadku lub zapisu. Przekazywane środki pieniężne pomniejsza się również o wypłaty przez bank kwot, o których mowa w art. 55 ust. 1.</p> <p>Art. 111e. 1. Bank Gospodarstwa Krajowego wypłaca środki pieniężne przekazane mu na podstawie art. 111c, podmiotom, które udokumentują swój tytuł prawny do tych środków.</p> <p>2. Bank Gospodarstwa Krajowego corocznie waloryzuje środki pieniężne przekazane mu na podstawie art. 111c, o prognozowany w ustawie budżetowej na</p>	<p>tym uzyskanie jednoznacznej odpowiedzi, czy zamierzeniem Projektodawców jest stosowanie ogólnych terminów przedawnienia z Kodeksu cywilnego względem przechowywanych przez BGK środków pieniężnych zmarłych posiadaczy oraz początku biegu przedawnienia. Przy zachowaniu bowiem obecnego brzmienia Projektu kwestia przedawnienia roszczenia o zwrot środków z rachunku będzie bardzo problematyczna. Biorąc pod uwagę, że przekazanie do BGK ma nastąpić m.in. po upadku umowy wskutek 10-letniego braku obrotów, zaś osoba „która udokumentuje swój tytuł prawny do tych środków” ma mieć możliwość domagania się ich wypłaty od BGK (który ma nadto je corocznie waloryzować, bez ograniczenia tego jakimkolwiek terminem końcowym), to zasadnie pojawia się pytanie o termin przedawnienia takiego roszczenia, a nawet pytanie o to, czy takie roszczenie w ogóle – wedle intencji ustawodawcy – będzie ulegać przedawnieniu (czy też będzie jednym z tych wyjątków, o którym mowa w art. 117 § 1 KC, choć niewyartykułowanym <i>expressis verbis</i>).</p> <p>4) Projekt nie reguluje – wbrew powszechnie deklarowanym zapowiedziom - kwestii utworzenia funduszu społecznego w BGK z przekazanych środków, z którego to funduszu miałyby być realizowane cele społeczne, co powoduje, że w tym zakresie następuje rozdźwięk między projektowanymi przepisami a uzasadnieniem do Projektu.</p> <p>5) Projekt nie reguluje także przejęcia przez Bank Gospodarstwa Krajowego roszczeń związanych z rozwiązaniem umowami rachunku bankowego w zakresie wypłaty przekazanych przez Bank środków. Niezbędnym jest wyraźne postanowienie w tym zakresie, ponieważ jego brak prowadzi do konkluzji, że pomimo przekazania środków pieniężnych, osoba uprawniona do środków zgromadzonych na rachunku będzie mogła kierować swoje roszczenia do banku prowadzącego rachunek, a bank regresowo do BGK.</p> <p>6) W Projekcie brak jakichkolwiek rozwiązań co do skutków materialnoprawnych i procesowych na linii bank-posiadacz (spadkobierca posiadacza) oraz bank-</p>
--	--

<p>dany rok średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem. Waloryzacji dokonuje się na ostatni dzień roku kalendarzowego.</p> <p>Art. 111f. 1. W przypadku nieprzekazania Bankowi Gospodarstwa Krajowego środków pieniężnych na podstawie art. 111c, w terminie, bank jest obowiązany do dopisywania do nieprzekazanych środków pieniężnych odsetek ustawowych za każdy dzień zwłoki w przekazaniu środków.</p> <p>2. Wypłacając środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym, którego umowa została rozwiązana z przyczyn określonych w art. 60a ust. 1, albo przekazując te środki do Banku Gospodarstwa Krajowego, bank jest obowiązany poinformować odpowiednio wypłacającego albo Bank Gospodarstwa Krajowego o dacie:</p> <p>1) powzięcia przez bank informacji o śmierci posiadacza rachunku bankowego;</p> <p>2) dokonania ostatniego obrotu na rachunku bankowym, poza dopisywaniem odsetek, lub wykonania przez bank ostatniej dyspozycji posiadacza rachunku bankowego</p>	<p>posiadacz-BGK, łączących się z przekazaniem środków na rzecz BGK (nie wiadomo, czy przekazanie takie prowadzi do umorzenia zobowiązania na linii bank-posiadacz, jak np. przy złożeniu świadczenia do depozytu sądowego, czy nie; trudno na tle Projektu przesądzić także, jak to wpływa na legitymację bierną w razie ewentualnego sporu sądowego itp.). Brak też regulacji, która przesądzałaby, czy z kolei sam BGK uzyskuje jakiegokolwiek (zaskarżalne) roszczenie wobec banku o przekazanie środków wobec upadku umowy w trybie projektowanego art. 60a (żadnych pewnych odpowiedzi nie dostarcza tutaj bynajmniej art. 111f).</p> <p>7) Dodatkowo, wymaga doprecyzowania, jeśli projektowane przepisy mają spełniać swą rolę następujących zagadnień:</p> <p>a) wypłata środków z BGK - winna być uregulowana bardziej szczegółowo (choćby przepisami rozporządzenia wykonawczego), aby potencjalnie uprawnieni do wypłat mogli w łatwy sposób pozyskać wiedzę na temat tego, gdzie i w jaki sposób mogą tych wypłat dokonać i jak udokumentować swoją legitymację do środków.</p> <p>Zgodnie z uzasadnieniem do Projektu, zmiana przepisów ma służyć ograniczeniu problemów następcom prawnym z wypłatą należnych im z tytułu spadkobrania środków pieniężnych (s. 1 uzasadnienia). Tymczasem należałoby rozważyć czy proponowany sposób wypłaty środków w BGK, a nie w banku macierzystym (prowadzącym rachunek) nie będzie w praktyce poważnym utrudnieniem dla spadkobierców. Należy rozważyć, czy z punktu widzenia spadkobierców, nie będzie dogodniejszym zaniechanie przekazywania środków do BGK i ich wypłata w banku macierzystym. Spadkobierca zamiast po otrzymaniu zbiorczej informacji udawać się do BGK, mógłby zrealizować wypłatę w banku macierzystym w zakresie, w jakim środki spadkodawcy w nim by były przechowywane. Również z uwagi na okres niezbędny dla uzyskania prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, zazwyczaj znacznie przekraczający okres 3 miesiące, spadkobiercy winni mieć możliwość wypłaty środków bezpośrednio z banku, który prowadził rachunek</p>
---	---

<p>dotyczącej tego rachunku.</p>	<p>osoby zmarłej.</p> <p>b) wykonywanie art. 111c ust. 2 oraz art. 111d – środki przekazywane przez bank do BGK będą pomniejszane o kwotę dokonanych wypłat z tytułu dyspozycji wkładem na wypadek śmierci, spadku lub zapisu – na tym tle powstaje pytanie, czy zamierzeniem Projektodawców było, aby BGK dysponował informacją o pomniejszeniu przekazywanych środków i z jakiego tytułu – jeśli tak to wyjaśnienia wymaga w jaki sposób będą przekazywane dane beneficjentów wkładem na wypadek śmierci (w treści przelewu, zestawienia zbiorcze – kwestia formatu, formy: list, droga elektroniczna). Dyspozycja wkładem może być wydana do konkretnych rachunków, w różnych proporcjach dla różnych beneficjentów – czy i w jaki sposób dane te będą podlegały przekazaniu do BGK. Ponadto, kontakt z osobami wskazanymi w dyspozycji wkładem na wypadek śmierci w wielu przypadkach zajmie więcej czasu niż 3 miesiące, a w otrzymanej z banku korespondencji osoby te powinny jednoznacznie dowiedzieć się, gdzie mogą się zgłosić po środki.</p> <p>c) sposób zwrotu środków nienależnych do ZUS (art. 55 ust 1 pkt 2 Prawa bankowego) - organy wypłacające świadczenia wzywają do zwrotu środków nienależnie wypłaconych często z kilkumiesięcznym opóźnieniem. Jak będą regulowane sytuacje, w których na podstawie art. 55 ust. 1 pkt 2 nakazywany jest zwrot środków, a bank zgodnie z projektowanym art. 111c przekazał do BGK. Wskazanie w art. 111d, iż przekazywane środki pieniężne pomniejsza się o wypłaty przez bank kwot, o których mowa w art. 55 ust. 1 z uwagi na podany przykład będzie niewystarczające.</p> <p>d) zwrot kosztów pogrzebu (art. 55 ust. 1 pkt 1 Prawa bankowego);</p> <p>Mając na względzie powyższe argumenty, proponuje się wydłużenie do 12 miesięcy terminu wskazanego w art. 111c Prawo bankowe.</p>
----------------------------------	--

<p>Art. 133 ust. 2 pkt 8)</p> <p>(Art. 1 pkt 8 Projektu)</p>	<p>8) badaniu wykonywania przez banki obowiązków, o których mowa w art. 92ba–92bc oraz art. 111c–111f.</p>	<p>Zadania z zakresu udzielania przez banki informacji zbiorczej będą podlegać nadzorowi bankowemu sprawowanemu przez KNF.</p> <p>Okoliczność ta w sposób dobitny ukazuje zachwianie zasady proporcjonalności – ustawodawca nakłada na banki dodatkowe obowiązki, poddaje ich wykonanie nadzorowi Komisji, natomiast nie wskazuje chociażby źródeł sfinansowania stworzenia narzędzia służącego wykonywaniu tych obowiązków tj. centralnej informacji, nie uzasadnia, że wprowadzając przedmiotowe obowiązki dokonał analizy proporcjonalności dobieranych środków do realizacji zamierzonego celu.</p>
--	--	---

Ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności

<p>Art. 46a</p> <p>(art. 3 pkt 1 Projektu)</p>	<p>Art. 46a. Dane z rejestru PESEL udostępnia się w zakresie określonym:</p> <p>1) w art. 60a ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U.</p>	<p>1) W rejestrze PESEL gromadzone są w określonym zakresie dane także cudzoziemców i członków rodziny cudzoziemców oraz w zakresie określonym w przepisach nadawany jest numer PESEL (art. 7 ust. 1 pkt 3 i pkt 4, art. 15 ust. 1, art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności o ewidencji ludności – wejście w życie 1.03.2015 r.¹⁾).</p>
--	--	--

¹ Art. 7 ust. 1. pkt 3 i 4 ustawy o ewidencji ludności;

W rejestrze PESEL gromadzone są dane:

3) cudzoziemców zamieszkujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z:

a) uzyskaniem prawa stałego pobytu przez obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej, obywatela państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony [umowy](#) o Europejskim Obszarze Gospodarczym i obywatela Konfederacji Szwajcarskiej,

<p>z 2012 r. poz. 1376, z późn. zm.3)) – bankom;</p> <p>2) w art. 13a ust. 2 ustawy z dnia 5</p>	<p>2) Wedle obecnego stanu prawnego (do 1.03.2015 r.) w określonych w ustawie z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych, Dz.U.2006 r., Nr 139, poz. 993 j.t. ze zm.², numer PESEL mogą posiadać także cudzoziemcy.</p>
--	---

- b) uzyskaniem prawa stałego pobytu przez członka rodziny obywatela państwa członkowskiego Unii Europejskiej, obywatela państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony ~~umowy~~ o Europejskim Obszarze Gospodarczym i obywatela Konfederacji Szwajcarskiej,
- c) udzieleniem zezwolenia na osiedlenie się pobyt stały,
- d) udzieleniem zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej,
- e) uzyskaniem statusu uchodźcy,
- f) uzyskaniem ochrony uzupełniającej,
- g) uzyskaniem azylu,
- h) uzyskaniem zgody na pobyt tolerowany,
- i) uzyskaniem ochrony czasowej;
- j) uzyskaniem zgody na pobyt ze względów humanitarnych;"

4) członków rodziny cudzoziemców zamieszkujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w pkt 3 lit. e i f.

Art. 15 ust. 1 ustawy o ewidencji ludności: Osobie, której dane są gromadzone w rejestrze PESEL i rejestrze mieszkańców, nadaje się numer identyfikacyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności, zwany dalej "numerem PESEL".

Art. 17 ust. 1 ustawy o ewidencji ludności: O nadanie numeru PESEL z urzędu występują odpowiednio:

- 1) kierownik urzędu stanu cywilnego sporządzający akt urodzenia - w stosunku do dzieci osób, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1 i 3, urodzonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) organ gminy właściwy do zameldowania na pobyt stały albo pobyt czasowy - w stosunku do osób, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 3 i 4, z wyjątkiem dzieci, o których mowa w pkt 1;
- 3) organ wydający polski dokument tożsamości - w stosunku do osób, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 2;
- 4) organ gminy właściwy dla dzielnicy Śródmieście miasta stołecznego Warszawy - w stosunku do osób, dla których nie można ustalić organu właściwego w sposób wskazany w pkt 1-3.

² Art. 31a ust. 3 i ust. 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych, Dz.U.2006.139.993 j.t. ze zm..

3. Numer PESEL nadaje się:

- 1) obywatelom polskim zameldowanym na pobyt stały lub czasowy trwający ponad 3 miesiące, a także osobom ubiegającym się o wydanie dowodu osobistego;
- 2) cudzoziemcom zameldowanym na pobyt stały lub czasowy trwający ponad 3 miesiące na podstawie art. 26 ustawy;
- 3) obywatelom polskim i cudzoziemcom, którzy podlegają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ubezpieczeniu społecznym lub ubezpieczeniu zdrowotnemu, z wyłączeniem osób, którym nadano ten numer na podstawie pkt 1 i 2;
- 4) obywatelom polskim zamieszkałym za granicą, ubiegającym się o wydanie paszportu.

4. Nadanie numeru PESEL następuje, w przypadku osób:

	<p>listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1450):</p> <p>a) spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym; albo</p> <p>b) Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej – w przypadku gdy obowiązek, o którym mowa w art. 13a ust. 2 ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa realizuje za pośrednictwem Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej.</p>	<p>3) Mając na względzie powyższe, w przypadku posiadania przez obcokrajowca jednego z rachunków wymienionych w art. 60a ust. 1, regulacja dotycząca obowiązku skierowania przez bank zapytania do PESEL, o którym mowa w art. 60a ust. 2 może objąć również cudzoziemców i w konsekwencji - art. 111c tj. przekazaniu środków do BGK. Zasadnym byłoby objaśnienie przez Projektodawcę, czy zagadnienie to było przedmiotem analizy.</p> <p>4) Natomiast w przypadku, gdy klienci zagraniczni (cudzoziemcy) nie posiadają numeru PESEL, weryfikacja ich statusu nie będzie możliwa – koniecznym jest wyjaśnienie tej kwestii w toku dalszych prac. Innymi słowy, czy przepisy dotyczyć będą wyłącznie osób posiadających nry PESEL?</p>
<p>Art. 47 ust. 3 (art. 3 pkt 2 lit. b) Projektu)</p>	<p>3. Organ rozpatrujący wniosek, o którym mowa w ust. 1, odmawia w drodze decyzji administracyjnej udostępnienia danych jednostkowych, jeżeli nie zostały spełnione warunki określone w art. 46 i art. 46a.</p>	<p>Zgodnie z tym przepisem organ rozpatrujący wniosek banku o ujawnienie informacji z bazy PESEL odmawia w drodze decyzji administracyjnej udostępnienia danych jednostkowych, jeżeli nie zostały spełnione warunki określone w art. 46 i art. 46a. W myśl tego przepisu bank powinien wykazać spełnienie przesłanek z art. 60a Prawa bankowego, aby jego wniosek został uwzględniony. Zachodzi wątpliwość, jak bank powinien wykazać spełnienie tych przesłanek: czy wystarczającym będzie oświadczenie banku, czy też konieczne będzie przedkładanie dowodów, a jeśli tak to jakich. Dane o rachunkach klientów banku są chronione tajemnicą i ich nieadekwatne ujawnianie może godzić w interesy klientów.</p>

1) o których mowa w ust. 3 pkt 1 i 2 - na wniosek właściwego organu gminy;

2) o których mowa w ust. 3 pkt 3 - na wniosek płatnika składek ubezpieczeniowych;

3) o których mowa w ust. 3 pkt 4 - na wniosek polskiego konsula.

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 4	<p>Art. 4. 1. Bank jest obowiązany poinformować posiadaczy rachunków bankowych otwartych przed dniem wejścia w życie ustawy, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, o możliwości wydania przez nich dyspozycji wkładem na wypadek śmierci oraz o skutkach niewydania takiej dyspozycji. Przepisu nie stosuje się do rachunku, o którym mowa w art. 51 ustawy zmienianej w art. 1.</p> <p>2. Do spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, zwanej dalej „kasą”, ust. 1 stosuje się odpowiednio.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Przepis przewiduje nałożenie na banki dodatkowego obowiązku, którego koszty wykonania mogą być znaczne, a który stoi w sprzeczności zwłaszcza z zasadą niedziałania prawa wstecz (<i>lex retro non agit</i>) 2) Przepis narusza zasadę <i>lex retro non agit</i>, skoro bowiem w dacie zawierania umowy rachunku nie był przewidywany określony obowiązek informacyjny, to brak podstaw - poprzez przepis końcowy Projektu – art. 4 – rozszerzania skutku działania wprowadzanego art. 56a Prawa bankowego (w przypadku jego uchwalenia) – na umowy zawarte przed dniem wejścia w życie zmian objętych Projektem. Trybunał Konstytucyjny m.in. na tle dyrektywy <i>lex retro non agit</i> wskazuje: „Przepisy działające wstecz można wyjątkowo uznać za zgodne z zasadą demokratycznego państwa prawnego, jeżeli m.in. nie powodują one ograniczenia praw lub zwiększenia zobowiązań adresatów norm prawnych, a przeciwnie – poprawiają sytuację prawną niektórych adresatów danej normy prawnej (ale nie kosztem pozostałych adresatów tej normy);”. 3) Dodatkowo wyjaśnienia wymagałoby, czy obowiązek informacyjny przewidziany w art. 4 Projektu byłby uznany za wypełniony w przypadkach, gdy w stosowanych przez banki regulaminach informacja o możliwości złożenia dyspozycji wkładem na wypadek śmierci była zawarta. Przykład z Regulaminu konta dla ludności stosowanego przez jeden z banków (od 1.02.2014 r.): § 38 1. Posiadacz może zadysponować środkami zgromadzonymi na rachunku na wypadek swojej śmierci, zgodnie z przepisami Prawa bankowego. 4) Przepis powinien zawierać wyłączenie dla rachunków, przy których już została wydana dyspozycja na wypadek śmierci oraz rachunków zmarłych klientów, czyli określonych w propozycji zapisów art. 60a ust. 1 Prawa bankowego. 5) W przypadku utrzymania przedmiotowego przepisu, koniecznym jest jednoznaczne dopuszczenie wykonania przedmiotowego obowiązku przez banki
--------	---	---

	poprzez zmianę treści umowy /umowy ramowej łączącej bank i Klientów i dokonanie zawiadomienia w trybie przewidzianym dla tego rodzaju czynności.
<p>Art. 5 Art. 6</p> <p>Art. 5. 1. Przepisy art. 60a ustawy zmienianej w art. 1 albo art. 13a ustawy zmienianej w art. 2 stosuje się odpowiednio do zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy umów rachunku bankowego oraz umów imiennego rachunku członka spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, zwanych dalej „umową rachunku”, z tym że:</p> <p>1) w przypadku posiadania przez bank albo kasę informacji o śmierci odpowiednio posiadacza rachunku albo członka kasy przed dniem wejścia w życie ustawy, umowa rachunku ulega rozwiązaniu z dniem wejścia w życie ustawy;</p> <p>2) jeżeli ostatni obrót na rachunku, poza dopisywaniem odsetek, lub wykonanie przez bank albo kasę jakiegokolwiek dyspozycji odpowiednio posiadacza rachunku albo członka kasy dotyczącej tego rachunku nastąpiły wcześniej niż dziesięć lat przed dniem wejścia w życie ustawy, umowa rachunku ulega rozwiązaniu z upływem 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, chyba że w</p>	<p>Projektowane przepisy winny w pełni odzwierciedlać zasadę bezpośredniego stosowania ustawy nowej. W art. 5 i art. 6 Projektu dokonywana jest w tym względzie modyfikacja ww. zasady, polegająca na stosowaniu odmiennych zasad wobec stosunków prawnych, które będą trwać w dacie wejścia w życie ustawy niż wobec nowo zawieranych umów, co będzie skutkowało niedopuszczalnym, odmiennym regulowaniem stosunków umownych zawartych przed datą wejścia w życie projektowanych przepisów.</p>

	<p>terminie tym posiadacz albo członek kasy dokona obrotu na rachunku lub złoży jakąkolwiek dyspozycję dotyczącą tego rachunku;</p> <p>3) jeżeli ostatni obrót na rachunku, poza dopisywaniem odsetek, lub wykonanie przez bank albo kasę jakiegokolwiek dyspozycji odpowiednio posiadacza rachunku albo członka kasy dotyczącej tego rachunku nastąpiły wcześniej niż pięć lat przed dniem wejścia w życie ustawy, ale nie wcześniej niż dziesięć lat, odpowiednio bank albo kasa są obowiązane wystąpić do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o udostępnienie danych z rejestru PESEL umożliwiających ustalenie czy posiadacz rachunku żyje; bank albo kasa nie występuje o udostępnienie danych, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy do upływu okresu, o którym mowa w art. 60a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 albo w art. 13a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 2, pozostało mniej niż 6 miesięcy.</p> <p>2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, bank albo kasa są obowiązane, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, poinformować</p>	
--	---	--

odpowiednio posiadacza rachunku albo członka kasy o skutkach niedokonania obrotu na rachunku lub niezłożenia dyspozycji dotyczącej tego rachunku.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, umowa rachunku ulega rozwiązaniu z dniem:

1) powzięcia przez bank albo kasę informacji o śmierci odpowiednio posiadacza rachunku lub członka kasy;

2) upływu okresu, o którym mowa odpowiednio w art. 60a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 albo w art. 13a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 2, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy do upływu tego okresu pozostało więcej niż 6 miesięcy; przepisy art. 60a ust. 3 ustawy zmienianej w art. 1 i art. 13a ust. 3 ustawy zmienianej w art. 2 stosuje się;

3) z upływem 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, chyba że w terminie tym posiadacz dokona obrotu na rachunku lub złoży jakąkolwiek dyspozycję dotyczącą tego rachunku, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy do upływu okresu, o którym mowa odpowiednio w art. 60a ust. 1 ustawy zmienianej w ust. 1 albo w art. 13a ust. 1 ustawy zmienianej

w art. 2, pozostało mniej niż 6 miesięcy;
przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 6. W przypadku rozwiązania umowy rachunku na podstawie art. 5, z przyczyn określonych w art. 60a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 albo w art. 13a ust. 1 ustawy zmienianej w art. 2, do przekazywania Bankowi Gospodarstwa Krajowego środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku oraz skutków nieprzekazania tych środków w terminie, stosuje się odpowiednio art. 111c i art. 111f ustawy zmienianej w art. 1.

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Przewodniczący
Andrzej Jakubiak

Warszawa, dnia 13 stycznia 2015 r.

DPP/WOPI/024/58/14/AO

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szymon Piotr Przeważny

odpowiadając na pismo w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (sygn. BPS/KU-034/785/14/14) Urząd Komisji Nadzoru Finansowego popierając inicjatywę rozwiązania problemów związanych z tzw. rachunkami uspiionymi oraz inicjatywę utworzenia centralnej informacji o rachunkach zgłasza następujące uwagi.

Art. 1 pkt 3.

Dodany do ustawy Prawo bankowe art. 60a zakłada odrębne przesłanki rozwiązania umowy rachunku bankowego dla rachunków lokat terminowych, rachunków oszczędnościowych, rachunków oszczędnościowo – rozliczeniowych oraz rachunków terminowych lokat oszczędnościowych (art. 49 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy Prawo bankowe). Analogiczne przepisy przewidziano dla imiennych rachunków członków kasy, proponując dodanie art. 13a w ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. Należy jednak podkreślić, że dla pozostałych umów rachunku bankowego w tym m.in. umów rachunków rozliczeniowych obowiązywać będą odmienne, dotychczas oceniane negatywnie rozwiązania. W konsekwencji rozwiązania dotyczące rachunków uspiionych nie będą jednolite. Ponadto należy podkreślić, iż zawarte w art. 49 Prawa bankowego wyliczenie typów rachunków nie ma charakteru zamkniętego lecz tylko przykładowy. I tak kwalifikacja nazwy rachunku w danej umowie w inny sposób może skutkować niestosowaniem nowych przepisów prawa.

Ponadto pragniemy zauważyć, iż projekt nie reguluje sytuacji zamknięcia rachunków, na których nie ma środków lub zgromadzone są niewielkie środki, niewystarczające nawet na pokrycie opłat bankowych w dłuższym okresie czasu. Sytuacja taka skutkuje jedynie systematycznym narastaniem zobowiązania posiadacza rachunku względem banku. Obecnie sytuację taką reguluje art. 60 Prawa bankowego.

Art. 1 pkt 4. Utworzenie centralnej informacji.

Z informacji posiadanych przez UKNF wynika, że trwają prace nad projektem ustawy o centralnej bazie rachunków. Założenia do takiego projektu były opiniowane przez UKNF. Cel powstania obu instytucji wydaje się jednakowy, a różnica polega na formie prowadzenia działalności czy też jednostce odpowiedzialnej za prowadzenie tejże działalności. Prace nad powyższymi przepisami powinny być synchronizowane.

Art. 1 pkt 7. Przekazywanie środków do BFG w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania umowy (art. 111 e ust. 1 Prawa bankowego). Zgodnie z przyjętym rozwiązaniem odsetki od środków zgromadzonych na rachunku naliczane są do momentu rozwiązania umowy. Moment ten wskazywany jest albo przez datę powzięcia przez bank/skok informacji o śmierci posiadacza rachunku, albo przez datę upływu terminu 10 lat od dnia dokonania na rachunku ostatniego obrotu (poza dopisaniem odsetek) lub dnia wykonania przez bank jakiegokolwiek dyspozycji posiadacza rachunku dotyczącej tego rachunku. Powyższe rozwiązanie oznacza, iż przez 3 miesiące bank czy skok będzie mógł w sposób nieodpłatny korzystać z tych środków (po rozwiązaniu umowy odsetki nie będą naliczane). Okres ten zdaniem UKNF jest okresem zbyt długim. Proponujemy jego skrócenie do 1 miesiąca.

Art. 1 pkt 7. Obowiązek poinformowania wypłacającego lub BGK o dacie powzięcia informacji o śmierci posiadacza rachunku lub dacie dokonania ostatniego obrotu na rachunku (art. 111 f ust. 2). W związku z przyjętą konstrukcją rozwiązania umowy po powzięciu przez bank informacji o śmierci posiadacza rachunku lub po upływie 10 lat od dokonania ostatniego obrotu oraz obowiązkiem naliczania odsetek do tego momentu, zdaniem UKNF istotny jest nie tylko obowiązek poinformowania BGK lub wypłacającego środki o powyższych datach ale również obowiązek wykazania (udowodnienia) przez bank/skok, iż daty te zostały ustalone w sposób nie budzący zastrzeżeń.

Art. 1 pkt 7. Waloryzacja środków przez BGK (art. 111 e ust. 2). Przewidywana w tym artykule zasada waloryzacji przez BGK środków pieniężnych, otrzymanych na podstawie art. 111 c ustawy Prawo bankowe, o prognozowany w budżetowej na dany rok wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych budzi zastrzeżenia. Waloryzacja ta ma być przeprowadzana w oparciu o arbitralnie ustaloną w ustawie budżetowej prognozę zmian cen towarów i usług konsumpcyjnych. Ponadto treść przytoczonego przepisu sugeruje, iż waloryzacja może być przeprowadzona w oparciu o ujemny wskaźnik w przypadku prognozowanej deflacji. Obecnie obowiązujące umowy rachunku bankowego z zasady nie przewidują ujemnego oprocentowania środków zgromadzonych na rachunku bankowym. Przyjęte rozwiązanie oznacza zatem możliwość pogorszenia sytuacji osób uprawnionych.

Ponadto zdaniem UKNF istotne jest uregulowanie innych kwestii związanych z deponowaniem środków w BGK, to jest kwestii ewentualnej gwarancji wypłaty środków, kwestii przedawnienia roszczeń wobec BGK, kwestii losów środków zdeponowanych w BGK w sytuacji niepodjęcia ich w określonym czasie.

Art. 1 pkt 8. Uprawnienia nadzorcze Komisji. W związku z nadaniem uprawnienia wskazanego postanowieniami art. 133 ust. 2 pkt 8 dla przejrzystości zapisu można rozważyć zapisanie wprost w art. 138 uprawnienia do wydania zalecenia w zakresie przestrzegania art.

92ba 92 bc oraz art. 111c –111f i symetrycznie zapisanie tego uprawnienia w art. 71 ustawy o skok.

Art. 1 pkt 8 oraz art. 2 pkt 5. Uprawnienia nadzorcze Komisji.

Należy podkreślić, iż uprawnienia nadzorcze KNF zostały określone w sposób odmienny w odniesieniu do banków oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych. I tak w odniesieniu do banków nie wskazano m.in. na uprawnienie UKNF do badania wywiązywania się przez banki z obowiązku informowania klientów o możliwości złożenia dyspozycji na wypadek śmierci. Prosimy o ujednoczenie zakresu uprawnień w stosunków do obu grup podmiotów i przyjęcie rozwiązania, zgodnie z którym UKNF ma prawo badać wywiązywanie się przez baki/skoki z wypełniania wszystkich nałożonych na nie w nowelizacji obowiązków.

Ponadto zdaniem UKNF należy dokonać korekty odwołań w następującym zakresie:

- w art. 2 pkt 2 projektowanej ustawy, założono dodanie art. 9h po art. 9f, przy czym w akcie obowiązującym istnieje już art. 9g i art. 9h, należy zatem skorygować numerację dodawanego artykułu;
- w art. 2 pkt 3 projektowanej ustawy przepis art. 13e omyłkowo został oznaczony jako 13d.
- w art. 2 pkt 5 ustawy odwołano się do art. 13a-13d. Odwołanie powinno dotyczyć 13a-13e (konsekwencja uwzględnienia uwagi sformułowanej powyżej).

Z poważaniem,

PRZEWODNICZĄCY
KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Andrzej Jakubiak

KM 16/15

Warszawa, dnia 13 stycznia 2015 r.

**RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI**

DPfC-III-433-46/14 | 5
150112 - 01 312

Pan

Piotr Zientarski

Przewodniczący Komisji Ustawodawczej

Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Granowemu Panu Przewodniczącemu

W nawiązaniu do pisma Nr BPS/KU-034/785/1/14 z dnia 9 grudnia 2014 r., dotyczącego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk senacki nr 785), uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Przygotowany przez Komisję Ustawodawczą Senatu projekt nowelizacji ustawy - Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności ma służyć uregulowaniu problematyki nieaktywnych rachunków bankowych - tzw. „rachunków uspionych”, w tym określeniu wpływu śmierci posiadacza rachunku bankowego na zawartą umowę rachunku bankowego, ułatwieniu dostępu do informacji o rachunkach spadkobiercom i zapisobiercom ich posiadacza, a w konsekwencji – ograniczeniu problemów następców prawnych z wypłatą należnych im z tytułu spadkobrania środków pieniężnych zgromadzonych na tych rachunkach.

Projekt ustawy przewiduje m. in. dwa nowe rozwiązania o zasadniczym znaczeniu dla sprawnego przekazywania środków zgromadzonych na rachunkach osobom uprawnionym po śmierci posiadacza rachunku, a mianowicie wprowadzenie obowiązku banku i SKOK informowania przy zawieraniu umowy rachunku o możliwości wydania dyspozycji na wypadek śmierci, a więc wskazania osób uprawnionych do otrzymania środków zgromadzonych na rachunku w przypadku

śmierci jego posiadacza, oraz ustanowienie Centralnej informacji o rachunkach, dzięki której osoba posiadająca stosowny tytuł prawny (posiadacz czy jego spadkobierca/zapisobiorca) będzie mogła uzyskać w dowolnym banku oraz SKOK informację dotyczącą wszystkich rachunków (posiadacza lub spadkodawcy/zapisobiorcy) w bankach lub SKOK.

Proponowaną nowelizację prawa bankowego, ustawy o SKOK-ach oraz ustawy o ewidencji ludności, która ma na celu rozwiązać problem tzw. uśpionych rachunków bankowych należy zdaniem Ministrowstwa Sprawiedliwości ocenić pozytywnie.

Obecna szcążkowa regulacja tzw. uśpionych rachunków bankowych, zawarta w art. 60 ustawy – Prawo bankowe, zgodnie z którym „jeżeli umowa rachunku bankowego nie stanowi inaczej, ulega ona rozwiązaniu, gdy w ciągu dwóch lat nie dokonano na rachunku żadnych obrotów, poza dopisywaniem odsetek, a stan środków pieniężnych na tym rachunku nie przekracza kwoty minimalnej określonej w tej umowie” (po tym okresie środki pieniężne znajdujące się na takim rachunku stają się nieoprocentowanym depozytem bankowym, który przechowywany jest bezterminowo, jako że potencjalne roszczenia deponentów z tego tytułu nie ulegają przedawnieniu), jest z całą pewnością niewystraszająca.

W aktualnym stanie prawnym spadkobiercy/zapisobiorcy, jeśli nie mają wiedzy na temat posiadanych przez spadkodawcę rachunków ze zgromadzonymi środkami pieniężnymi w bankach czy SKOK-ach, zgromadzone na tych rachunkach środki w praktyce pozostają w tych instytucjach, a tym samym nie trafiają do osób uprawnionych.

Trudności w pozyskiwaniu przez uprawnione osoby (w szczególności spadkobierców czy osoby uprawnione z tytułu dyspozycji wkładem na wypadek śmierci) informacji o zawartych uprzednio przez zmarłego umowach z bankami lub innymi instytucjami finansowymi wynikają również z liczby instytucji finansowych, do których należałoby zwrócić się o przekazanie stosownych informacji. Istotną przeszkodą w pozyskaniu potrzebnych danych jest wreszcie ochrona takich informacji poprzez wprowadzenie w ustawach sektorowych przepisów o tajemnicy zawodowej.

Tym problemom ma właśnie zapobiegać przedłożony projekt nowelizacji ww. ustaw,

Za uzasadnioną należy uznać propozycję wprowadzenia obowiązku

informowania klienta przez instytucje finansowe o możliwości złożenia przez niego dyspozycji dotyczącej zgromadzonych na rachunku środkach na wypadek jego śmierci. Obowiązujące przepisy nie obligują banku ani SKOK do informowania klientów o takiej możliwości, co powoduje, że instytucja tego "rozrządzenia" majątkowego na wypadek jego śmierci, wykazująca daleko idące podobieństwa do testamentu, nie jest powszechnie znana zarówno posiadaczom rachunków bankowych jak i osobom im bliskim. Proponowane rozwiązanie powinno zwiększyć rolę tzw. zapisu bankowego.

Pozytywnie należy także ocenić proponowane w projekcie nałożenie na banki i inne instytucje finansowe innych obowiązków informacyjnych wobec posiadaczy rachunków i innych osób uprawnionych. Zgodnie z proponowanymi rozwiązaniami, bank lub SKOK rejestrując brak jakichkolwiek operacji na danym rachunku bankowym, tj. żadnych wpłat ani wypłat, ani wykonanych przelewów w ciągu 10 lat, byłby zobowiązany na co najmniej 6 miesięcy przed upływem dziesięcioletniego okresu nieaktywności, informować właściciela rachunku o skutkach upływu tego okresu, a już po 5 latach braku aktywności na danym rachunku zobowiązany byłby występować do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych o udostępnienie danych z rejestru PESEL umożliwiających ustalenie, czy posiadacz rachunku żyje.

Z aprobatą należy również odnieść się do propozycji, aby środki zgromadzone na rachunkach uspionych i rachunkach osób zmarłych były przekazywane przez banki do Banku Gospodarstwa Krajowego, który zarządzałby nimi do czasu wypłacenia ich osobom uprawnionym. Powinno to zagwarantować, że środki te będą utrzymywały realną wartość do czasu ich wypłaty uprawnionym oraz że do tego czasu będą wykorzystane dla celów ogólnospołecznych.

Za szczególnie pożądaną należy uznać także propozycję utworzenia centralnej informacji o rachunkach, która ułatwiłaby osobom uprawnionym z tytułu spadku albo też zapisu, a które chcą skorzystać ze swego prawa do środków finansowych zgromadzonych na rachunku zmarłego klienta, w lokalizowaniu właściwych rachunków bankowych. Umożliwienie uprawnionemu uzyskania zbiorczej informacji w dowolnym banku lub SKOK-u co do rachunków spadkodawcy powinno usunąć jedną z najistotniejszych przeszkód, jaką obecnie napotykają osoby uprawnione.

Reasumując, zaproponowany przez Komisję Ustawodawczą Senatu RP projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk senacki nr 785) należy zdaniem Ministerstwa Sprawiedliwości ocenić pozytywnie. Dla porządku należy przy tym zastrzec, że materia tego projektu należy przede wszystkim do właściwości Ministerstwa Finansów.

2
Monika Zbrojevska
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
Monika Zbrojevska
dr hab. Monika Zbrojevska
PODSEKRETARZ STANU

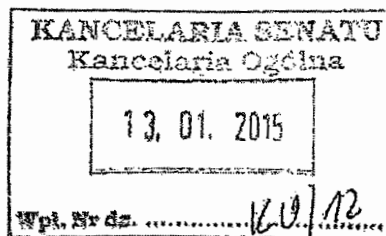

KU 12/15

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

Warszawa, dnia 12 stycznia 2015 r.

FN1/701/5447/MPL/2014

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący!

Odpowiadając na pismo Pana Przewodniczącego z dnia 9 grudnia 2014 r. znak: BPS/KU-034/785/3/14 w sprawie sporządzenia opinii w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk senacki nr 785) w związku z rozpoczęciem przez Komisję Ustawodawczą Senatu RP prac nad inicjatywą ustawodawczą dotycząca ww. projektu, uprzejmie przedstawiam następującą opinię w zakresie właściwości Ministra Finansów.

W uzasadnieniu projektu wskazano, że jego przygotowanie poprzedzone było analizą rzeczywistego stanu rzeczy w dziedzinie, której dotyczy nowelizacja. Na szczególną uwagę zasługują dwa opracowania przygotowane przez senackie Biuro Analiz i Dokumentacji dotyczące regulowanej problematyki. W pierwszym opracowaniu „Gwarancje odzyskania przez rodzinę (spadkobierców) środków finansowych ulokowanych w instytucjach finansowych przez klientów, którzy następnie zmarli” dokonano analizy, m. in. stanu prawnego w zakresie prywatnoprawnych gwarancji dostępu członków rodziny do środków pieniężnych zmarłego klienta instytucji finansowej oraz doświadczeń wybranych państw europejskich w uregulowaniu gwarancji odzyskania przez rodzinę (spadkobierców) środków finansowych ulokowanych w bankach i innych instytucjach finansowych po śmierci ich klientów. Zaproponowano także zmiany legislacyjne w przedmiotowym zakresie.

W drugim opracowaniu „Sposób dysponowania przez instytucje finansowe środkami pieniężnymi pozostałymi po zmarłych klientach” dokonano przeglądu rozwiązań 25 państw w zakresie problematyki dysponowania przez instytucje finansowe środkami pieniężnymi pozostałymi po zmarłych klientach.

Wyżej wymienione ekspertyzy stanowiły materiał pomocniczy do wypracowania przez zespół roboczy koncepcji wprowadzenia do obowiązującego systemu prawnego regulacji umożliwiających realizację podstawowych celów spadkobierców i zapisobierców zmarłego posiadacza rachunku. Istotne zatem stało się uregulowanie problematyki rachunków nieaktywnych – tzw. „rachunków uspiionych”, określenie wpływu śmierci posiadacza rachunku bankowego na zawartą umowę rachunku bankowego, ułatwienie dostępu do informacji

o rachunkach spadkobiercom i zapisobiercom ich posiadacza, ograniczenie problemów następców prawnych z wypłatą należnych im z tytułu spadkobrania środków pieniężnych oraz wprowadzenie stosownych narzędzi prawnych w tym zakresie.

Proponowane w projekcie senackim rozwiązania przewidują nowe instytucje o dużym znaczeniu dla osób uprawnionych po śmierci posiadacza rachunku. Bank i spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa (SKOK) będą miały obowiązek informowania przy zawieraniu umowy rachunku o możliwości wydania dyspozycji wkładem na wypadek śmierci, co oznacza wskazanie osób uprawnionych do otrzymania środków zgromadzonych na rachunku w przypadku śmierci jego posiadacza. Regulują również problem postępowania banków ze środkami po zmarłych posiadaczach rachunków. Istniejąca obecnie praktyka zamykania przez banki i SKOK indywidualnego rachunku po śmierci jego posiadacza sprawia, że środki powierzone instytucjom finansowym traktowane są przez te instytucje jako depozyt nieprawidłowy, ewidencjonowany na odrębnym koncie. Koncepcja administrowania środkami i dbania o utrzymywanie ich należytej wartości realizowana przez BGK, do którego środki te byłyby przekazywane przez banki i SKOK wychodzi naprzeciw postulatom ekspertów, zajmujących się problematyką rachunków nieaktywnych, przeniesienia takich środków z komercyjnego sektora bankowego. W innych państwach zarządzanie środkami przejmują często banki wspierane przez rząd inwestujące w projekty charytatywne i społeczne do czasu wypłaty środków uprawnionym.

Niemniej, sygnalizujemy potrzebę docelowego ustalenia (wyjaśnienia) kwestii zarządzania przez Bank Gospodarstwa Krajowego środkami przekazanymi z tzw. rachunków uśpionych i ich waloryzacji dokonywanej przez BGK. Z przedstawionego projektu wynika, że BGK będzie administrował tymi środkami nieodpłatnie, tj. będzie pokrywał związane z tym koszty ze środków (funduszy) własnych. Waloryzacja ma być dokonywana corocznie o prognozowany w ustawie budżetowej na dany rok średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem (proponowany art. 111e ust. 2 Prawa bankowego), także ze środków (funduszy) własnych BGK. Status BGK jako banku państwowego został zasadnie podkreślony na str. 11 uzasadnienia. Niemniej, zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. z 2014 r. poz. 510 i 1146), minister właściwy do spraw finansów publicznych zapewnia BGK fundusze własne na poziomie gwarantującym realizację zadań BGK oraz środki na utrzymanie norm płynności płatniczej, o której mowa w przepisach ustawy – Prawo bankowe.

W uzasadnieniu projektu (str. 15) wskazano, że projektowana regulacja jest neutralna dla budżetu państwa (budżetów jst) i nie skutkuje żadnymi dodatkowymi obciążeniami dla budżetu państwa (budżetów jst). Wejście w życie omawianych przepisów spowoduje jednak rozszerzenie zakresu zadań BGK, co – jak się wydaje – może się wiązać z koniecznością dofinansowania BGK. Zasadnie jest dokonanie przez projektodawców pogłębionej analizy skutków regulacji.

Przedłożony projekt zakłada, że środki przekazane przez Banki lub SKOKi z tzw. „rachunków uśpionych” do BGK będą podlegały waloryzacji corocznie, na ostatni dzień roku kalendarzowego o średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem (dodane art. 111e ust. 2 Prawa bankowego i art. 13 ust. 4 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych). Powstaje zatem przyrost zgromadzonych na rachunku środków. Analogicznie przyrost środków zgromadzonych na rachunku powstaje w sytuacji obowiązku dopisania przez bank lub SKOK do kwot przekazanych BGK odsetek ustawowych, z tytułu nieterminowego przekazania ich (dodane art. 111f Prawa bankowego oraz art. 13b ust. 2 ustawy

o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w zw. z art. 111f Prawa bankowego). Powstają zatem wątpliwości, czy z punktu widzenia prawa podatkowego środki doliczone do rachunku będą stanowiły przychód do opodatkowania oraz na kim i w jakich przypadkach ciążyłoby zobowiązanie podatkowe z tego tytułu. Dlatego też zasadne jest aby w projekcie zmian legislacyjnych zawarte zostały zapisy jednoznacznie regulujące sprawę skutków podatkowych waloryzacji i odsetek ustawowych dopisanych do rachunku w BGK, zgodnie z ratio legis wprowadzanych norm.

Zaproponowane w projekcie mechanizmy umożliwiające wydanie dyspozycji wkładem na wypadek śmierci oraz przekazywanie środków, przy jednoczesnym zapewnieniu, że zarządzane środki będą utrzymywały realną wartość do czasu ich wypłaty uprawnionym, a obrót tymi środkami będzie prowadzony dla celów ogólnospołecznych, zasługują w opinii MF na poparcie.

Idea powstania mechanizmu pozyskiwania przez spadkobierców informacji o rachunkach w bankach i SKOK-ach również zawiera elementy, które zasługują na poparcie. Obowiązujące przepisy istotnie nie zawierają regulacji umożliwiających osobom uprawnionym uzyskanie odpowiednich informacji. Sygnały wpływające od obywateli do Ministerstwa Finansów w tym zakresie potwierdzają istnienie luki prawnej, którą można usunąć jedynie w drodze nowelizacji obowiązujących przepisów. Tym niemniej należy wskazać, że oprócz rachunków bankowych i rachunków w SKOK-ach istnieje cały zestaw produktów rynku finansowego, których funkcjonowanie ma podobny charakter z punktu widzenia zagadnienia „uśpionych rachunków” oraz trudności w realizacji praw spadkobierców. Są to na przykład produkty umożliwiające gromadzenie środków w funduszach emerytalnych, OFE, w funduszach inwestycyjnych, rachunki maklerskie, polisy ubezpieczeniowe etc. Biorąc to pod uwagę, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Ministerstwo Finansów oraz Prokuratura Generalna podjęły w ubiegłym roku próbę kompleksowego uregulowania tego obszaru, czego wyrazem jest powstały i przekazany do Zespołu Projektowania Prac Rządu w KPRM w połowie 2014 roku projekt założeń do ustawy o Centralnej Bazie Rachunków, która regulowałaby zasady gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji o otwartych i zlikwidowanych rachunkach, obowiązujących i wygasłych umowach ubezpieczeń z elementami inwestycyjnymi, a także innych produktach służących gromadzeniu, przechowywaniu lub inwestowaniu środków finansowych. Jak wskazano w uzasadnieniu projektu ustawy o CBR - i w zgodzie z oceną zawartą w senackim projekcie zmian w prawie bankowym - w obecnym stanie prawnym nie istnieją przepisy przewidujące istnienie systemu pozyskiwania takich danych. Ta sytuacja powoduje, że - podobnie jak spadkobiercy - również organy publiczne i podmioty gospodarcze w celu pozyskania pełnej informacji na powyższy temat zmuszone są do prowadzenia czasochłonnych i kosztownych działań, w tym korespondencji z licznymi instytucjami funkcjonującymi na rynku finansowym, co przekłada się na koszty i nakłady biurowe, które muszą ponieść zarówno podmioty uprawnione do składania przedmiotowych zapytań, jak i podmioty przekazujące informacje zwrotne. Dlatego też opracowany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Ministerstwo Finansów oraz Prokuraturę Generalną projekt założeń do ustawy o Centralnej Bazie Rachunków ma za zadanie kompleksowo zwiększyć przejrzystość i bezpieczeństwa funkcjonowania rynku finansowego poprzez, m. in.:

- skonsolidowanie informacji zbieranych przez organy publiczne z baz danych, które funkcjonują niezależnie od siebie;

- zmniejszenie kosztów funkcjonowania oraz obciążeń biurowatycznych podmiotów rynku finansowego;
- **umożliwienie osobom fizycznym uzyskanie informacji na temat lokalizacji rachunków bankowych i innych produktów należących do spadkodawców;**
- uwiarygodnienie uzyskanych informacji w oparciu o jeden kompleksowy system;
- usprawnienie działań organów kontroli skarbowej, organów podatkowych, organów celnych, organów egzekucyjnych prowadzących egzekucję administracyjną należności pieniężnych i podmiotów publicznoprawnych uprawnionych do żądania wykonania obowiązków o charakterze pieniężnym w drodze egzekucji administracyjnej, organów informacji finansowej, KNF, komorników sądowych;

Reasumując, MF pozytywnie ocenia inicjatywę Senatorów, w zakresie, w którym projekt ma uregulować następujące obszary:

- problematykę rachunków nieaktywnych (uśpionych),
- określenie wpływu śmierci posiadacza rachunku bankowego na zawartą umowę rachunku bankowego,
- ograniczenie problemów następców prawnych z wypłatą należnych im z tytułu spadkobrania środków pieniężnych,
- problematykę zarządzania środkami pieniężnymi po zmarłych klientach banków oraz SKOK.

Jednak w przedmiocie ułatwienia dostępu spadkobierców do informacji (tj. w zakresie projektowanych artykułów 92ba, 92bb, 92bc, 92bd *Prawa bankowego* i pozostałych częściach projektu odwołujących się do wymienionych nowych artykułów) przedmiotowa inicjatywa ustawodawcza nie jest kompleksowa, ograniczając zakres dostępu do informacji wyłącznie do informacji o środkach na rachunkach w bankach i SKOK, a poza regulacją pozostawiając środki pieniężne ulokowane w innych instrumentach rynku finansowego. W związku z tym MF uważa za zasadne – równoległe do rozpatrywania projektu senackiego - procedowanie projektu opracowanego przez MSW, MF oraz PG.

Jednocześnie uprzejmie informuję Pana Przewodniczącego, że przedstawiona przez Ministra Finansów opinia ma charakter ogólny i na obecnym etapie nie uwzględnia jeszcze ewentualnych uwag innych organów, które mogą być przedstawione w toku uzgadniania stanowiska Rządu. Ewentualne uwagi organów właściwych ze względu na zakres ustawy projektowanych przepisów mogą mieć wpływ na ostateczny kształt stanowiska Rządu.

Izabela Leszczyna
 Z upoważnienia Ministra Finansów
 SEKRETARZ STANU
Izabela Leszczyna
 Izabela Leszczyna

Jerzy Pruski
Prezes Zarządu

Warszawa, 13 stycznia 2015 r.

DP-400-1/2015

Pan Piotr Zientarski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na pismo z dnia 9 grudnia 2014 r. (sygn. BPS/KU-034/785/20/14), dotyczące projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk senacki nr 785) („projekt ustawy”), pragnę podziękować za zaproszenie do udziału w konsultacjach oraz poinformować, że w ocenie Bankowego Funduszu Gwarancyjnego inicjatywa legislacyjna w zakresie zgłoszonego projektu zasługuje na poparcie.

Jednocześnie Bankowy Fundusz Gwarancyjny pragnie zwrócić uwagę na potrzebę jednoznacznego rozstrzygnięcia czy środki zgromadzone w banku lub spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej po rozwiązaniu umowy rachunku oraz przekazane przez dany podmiot do Banku Gospodarstwa Krajowego będą nadal posiadały status środków gwarantowanych w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (j.t. Dz. U. z 2014, poz.1886). Pozostawienie zapisów projektu ustawy bez ww. rozstrzygnięć może powodować wątpliwości interpretacyjne w tym zakresie przy stosowaniu ustawy.

Z wyrazami szacunku

Jerzy Pruski

**PRZEWODNICZĄCY
KOMISJI KODYFIKACYJNEJ
PRAWA CYWILNEGO**
działającej przy Ministrze Sprawiedliwości

Warszawa, dnia 13 stycznia 2015 r.

KKPC 247/OP-343/2014
EOD: KKPC-433-4/14

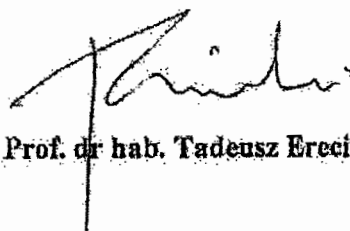
Dot. BPS/KU-034/785/2/14

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senat RP

Odpowiadając na pismo Pana Przewodniczącego z dnia 9 grudnia 2014 r., w załączeniu przedstawiam opinię prof. dr hab. Andrzeja Jakubeckiego – Członka Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego o *projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności* (druk senacki nr 785).

Jednocześnie uprzejmie informuję, że prof. A. Jakubecki nie będzie mógł wziąć udziału w posiedzeniu Komisji Ustawodawczej w dniu 15 stycznia 2015 r.

Z wyrazami szacunku

Prof. dr hab. Tadeusz Ereciński

Lublin, dnia 12 stycznia 2015 r.

Prof. dr hab. Andrzej Jakubecki

Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego

Opinia

o projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk nr 785)

Celem przedmiotowego Projektu – jak wynika z jego uzasadnienia – jest przede wszystkim rozwiązanie problemu tzw. „rachunków uspionych” oraz „określenie wpływu śmierci posiadacza rachunku bankowego” na zawartą umowę rachunku bankowego. Taka potrzeba ma wynikać z pojawiających się problemów następców prawnych z wypłatą należnych im kwot. Podobno zdarza się, że instytucje prowadzące rachunki bankowe odmawiają udzielenia informacji o rachunkach spadkodawcy oraz odmawiają wypłaty środków pieniężnych. W uzasadnieniu podnosi się także, że banki oraz SKOK nie mają instrumentu pozwalającego im uzyskać informacje o śmierci posiadacza rachunku bankowego a spadkobiercy mogą nie wiedzieć o istnieniu rachunku. W efekcie istnieją rachunki, z których środki nie znajdują się w dyspozycji uprawnionych, lecz wyłącznie w dyspozycji banków czy SKOK.

W powyższym świetle zaskakujące jest to, że receptą na zdiagnozowany problem ma się stać przekazanie środków z takich rachunków do Banku Gospodarstwa Krajowego (art. 1 pkt 7, art. 2 pkt 3 Projektu). Filozofia Projektu jest zatem taka, że w przedstawionej sytuacji niedobrze jest, jeżeli środkami zgromadzonymi na rachunku bankowym dysponuje bank albo SKOK, ale jeżeli środki te zostaną przekazane do Banku Gospodarstwa Krajowego, który będzie nimi dysponował, to taki stan już nie nasuwa zastrzeżeń. Oczywiście jest to założenie przewrotne i niczym nie usprawiedliwione.

Przed wszystkim trzeba podkreślić, że w razie śmierci posiadacza rachunku bankowego, wiarytelność wynikająca z umowy rachunku wchodzi do spadku po zmarłym i podlega dziedziczeniu. Wobec powyższego jestem przekonany, że przewidziane w Projekcie

rozwiązanie polegające na przekazaniu środków zgromadzonych na rachunkach w banku albo w SKOK jest w sensie prawnym nie do przyjęcia.

Trudno także zrozumieć, dlaczego wypłaty przez Bank Gospodarstwa Krajowego środków pieniężnych podmiotom, które udokumentują swój tytuł prawny do tych środków mają być rozwiązaniem lepszym niż wypłaty dokonane przez bank albo SKOK, w którym prowadzony jest rachunek bankowy? Uważam, że powierzenie tego zadania jednemu podmiotowi (zamiast wielu różnych banków i SKOK-ów) sprawi, że system wypłat stanie się kompletnie niewydolny, co tylko przedłuży i w rzeczywistości utrudni dochodzenie roszczeń przez uprawnionych.

Zauważyć ponadto trzeba, że przedstawione rozwiązanie nie ma nic wspólnego z problematyką „uśpionych rachunków” i w żaden sposób nie rozwiązuje tego problemu. Jak sądzę przedstawione unormowanie nie ma nic wspólnego z ochroną interesów i praw podmiotowych posiadaczy rachunków bankowych i ich następców prawnych i służy ono całkiem innym celom, które nie trudno zidentyfikować. Wyrażam zatem zdecydowane stanowisko, że regulację przewidującą przekazywania określonych w Projekcie środków pieniężnych banków i SKOK-ów do Banku Gospodarstwa Krajowego należy odrzucić.

Za dziwne uważam także unormowanie, zgodnie z którym umowa rachunku bankowego ulega rozwiązaniu z dniem „powzięcia przez bank informacji o śmierci posiadacza rachunku”. Powzięcie przez bank (SKOK) wiadomości o śmierci posiadacza rachunku jako przyczyna rozwiązania umowy rachunku bankowego wydaje się wręcz absurdalne. Prędzej zrozumiałbym unormowanie, według którego umowa rachunku bankowego rozwiązuje się z chwilą śmierci posiadacza rachunku.

Inne rozwiązania proponowane w Projekcie nie nasuwają zasadniczych zastrzeżeń z punktu widzenia prawa prywatnego (cywilnego). Proponowane unormowania mają zresztą publicznoprawny charakter. Pozytywnie ocenić należy zwłaszcza unormowanie umożliwiające spadkobiercom lub zapisobiorcom uzyskiwanie informacji o umowach rachunku bankowego spadkodawcy. Stworzenie tego typu przepisów jest ze wszech miar potrzebne i uzasadnia celowość uwzględnienia Projektu, jednakże po usunięciu z niego wskazanych na wstępie regulacji.

Andrzej Jakubecki

Pan

Piotr Zientarski

Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Maciejowy Rzecznik Prawadomowy

W odpowiedzi na pismo z dnia 9 grudnia 2014 r., sygn. BPS/KU-034/785/4./14, w którym przekazano prośbę o opinię do projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk senacki nr 785), uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Na wstępie należy wskazać, iż projekt senacki jest częściowo przedmiotowo zbieżny z pracami powołanego przez Ministra Spraw Wewnętrznych Zespołu Ekspertckiego do spraw opracowania propozycji mechanizmów efektywnego odzyskiwania, ewidencjonowania oraz zarządzania zabezpieczonym mieniem pochodzącym z przestępstwa. W ramach prac zespołu przygotowano propozycję regulacji określającej zasady gromadzenia i odstępu do informacji o rachunkach bankowych. Przedmiotowy projekt przewiduje umożliwienie dostępu Policji, a także kilku innych grup podmiotów, między innymi spadkobierców, do informacji o rachunkach bankowych, bez historii operacji, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, obsługiwane przez Ministra Finansów.

Przedłożony do zaopiniowania projekt ustawy w sposób kompleksowy reguluje problematykę rachunków nieaktywnych - tzw. „rachunków uspionych”, tj. rachunków, których posiadacz w długim okresie nie dokonuje żadnych dyspozycji z nich związanych lub zmarł. Uzasadniając potrzebę i cel wydania ustawy, projektodawca wskazuje, iż przyjęcie zaproponowanych rozwiązań w sposób zasadniczy przyczyni się do ograniczenia problemów następców prawnych związanych z wypłatą należnych im z tytułu spadkobrania środków pieniężnych.

Należy także wskazać, iż poza rachunkami bankowymi prowadzonymi w bankach oraz SKOK, istnieje cały segment produktów rynku finansowego, których funkcjonowanie wiąże się z zagadnieniem

„rachunków usplonych” oraz trudnościami w realizacji praw spadkobierców. Przykładowo można tu wymienić rachunki oszczędnościowe w funduszach emerytalnych, funduszach inwestycyjnych, rachunki maklerskie, środki zgromadzone w Otwartych Funduszach Emerytalnych, polisach ubezpieczeniowych. Pozostają one poza zakresem regulacji projektu.

W obecnym stanie prawnym banki oraz SKOK nie dysponują narzędziem pozwalającym na aktywne uzyskiwanie informacji o śmierci posiadacza rachunku. Projektodawca, z uwzględnieniem przepisu, iż po upływie pięciu lat od dnia dokonania ostatniego obrotu na rachunku bankowym czy imiennym rachunku członka SKOK, bank, bądź SKOK obowiązany będzie do wystąpienia do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o udostępnienie danych z rejestru PESEL umożliwiających ustalenie, czy posiadacz rachunku żyje, przewidział w projekcie dwie formy dostępu dla ww. instytucji do uzyskania informacji o śmierci posiadacza rachunku.

Pierwsza z nich zakłada, iż udostępnianie danych o posiadaczach rachunku będzie odbywało się na wniosek, w zależności od żądania wnioskodawcy, złożony w formie pisemnej lub elektronicznej. Druga możliwość zakłada natomiast skorzystanie przez banki, SKOK oraz ewentualnie Krajową Kasę Oszczędnościowo Kredytową, z możliwości wynikającej z postanowień art. 48 ustawy o ewidencji ludności, tj. elektronicznego udostępniania danych za pomocą urządzeń teletransmisji danych, po uprzednim złożeniu jednorazowego, uproszczonego wniosku do ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

W odniesieniu do tego rozwiązania wskazać należy, iż nowelizacja ustawy o ewidencji ludności, poprzez dodanie do jej treści art. 46a i wynikającą z tego konieczność dokonania zmian w art. 47, art. 48 oraz art. 53, stałaby w sprzeczności z przyjętą systematyką oraz założeniami całego przywołanego powyżej aktu prawnego. Za wystarczające uznać bowiem należy dotychczasowe rozwiązania, przyjęte przez ustawodawcę w art. 46, którego postanowienia w sposób generalny określają krąg podmiotów, którym udostępniane są dane osobowe z rejestrów składających się na ewidencję ludności, czyniąc przy tym podstawowe rozróżnienie na podmioty publiczne (tj. realizujące ustawowe zadania własne o charakterze publicznym) oraz podmioty prywatne, dla których przestanki udostępniania danych zostały określone w sposób odmienny. Naruszenie tej systematyki poprzez przywoływanie przepisu szczególnego tj. ustawy Prawa bankowe nie wydaje się być uzasadnione. Należy także dodać, że również bez zmiany art. 46 ustawy o ewidencji ludności banki uzyskiwałyby dane w trybie wnioskowym, celem ewentualnego potwierdzenia zgonu posiadacza rachunku. Zostałyby bowiem zaklasyfikowane jako podmioty legitymujące się stosownym interesem prawnym (por. art. 46 ust. 2 pkt 1 ustawy).

Odnosząc się do drugiego z zaproponowanych przez projektodawcę rozwiązań, zakładającego umożliwienie bankom oraz Spółdzielczym Kasom Oszczędnościowo Kredytowym pełnego dostępu do danych gromadzonych w rejestrze PESEL za pomocą urządzeń teletransmisji danych, a tym samym umożliwienia im dostępu do wszystkich danych osoby poszukiwanej, które będą gromadzone w rejestrze PESEL, wskazać należy, iż z uwagi na ciążący na ministrze właściwym do spraw wewnętrznych ustawowy obowiązek zapewnienia, aby dane gromadzone w rejestrze PESEL były przetwarzane zgodnie z prawem i wykorzystywane dla zgodnych z prawem celów oraz fakt, iż banki oraz SKOK na mocy projektowanego rozwiązania mają być zobowiązane wyłącznie do uzyskania informacji umożliwiających ustalenie, czy posiadacz rachunku żyje, do czego wystarczająca jest informacja o ewentualnej dacie zgonu, przyznanie bankom oraz SKOK pełnego dostępu do wszystkich danych z rejestru PESEL z możliwością ich samodzielnego przeszukiwania i wglądu w dane wybranych osób, byłoby rozwiązaniem nieadekwatnym i nieproporcjonalnym do zakresu realizowanego zadania, a tym samym niecelowym z punktu widzenia przepisów regulujących problematykę ochrony danych osobowych. Potwierdzeniem powyższego jest opinia Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych do projektu, wskazująca, iż zakres odpowiedzi administratora zbioru PESEL powinien być ograniczony wyłącznie do potwierdzenia faktu zgonu osoby, której dotyczy zapytanie.

Za odrębną należy uznać kwestię oceny wpływu pierwszego z opinionowanych rozwiązań tj. trybu wnioskowego, na cały proces udostępniania danych jednostkowych z rejestru PESEL. Wskazać bowiem należy, iż z uwagi na potencjalnie dużą liczbę wniosków o udzielenie informacji o dacie zgonu posiadacza konta, nie pozostawałoby ono bez wpływu na stopień obciążenia pracą jednostki udostępniającej w imieniu Ministra Spraw Wewnętrznych dane jednostkowe z rejestru PESEL tj. Centrum Personalizacji Dokumentów MSW. Uwzględniając powyższe, ponownej analizie wymaga założenie projektodawcy, wskazujące, iż udzielanie bankom oraz SKOK informacji z rejestru PESEL powinno przybrać nieodpłatną formę. W oparciu o postanowienia ww. ustawy, nieodpłatne udostępnianie danych jednostkowych znajduje zastosowanie w stosunku do podmiotów publicznych i jednostek organizacyjnych wyłącznie w zakresie realizowanych przez nie zadań publicznych. W okolicznościach przedmiotowej sprawy, gdy dane z rejestru PESEL mają być wykorzystywane wyłącznie w celu uregulowania stanu prawnego pomiędzy kontrahentami umowy rachunku bankowego tj. bankiem oraz spadkobiercami (lub innymi osobami uprawnionymi do otrzymania środków zgromadzonych na rachunku w przypadku śmierci jego posiadacza), z uwagi na brak publicznego charakteru ww. zadania, uznać należy, iż za uzyskiwane przez bank oraz SKOK dane powinna być pobierana ustawowo określona opłata za udostępnienie danych jednostkowych, wynosząca 31 zł za dane jednostkowe.

Jako alternatywę pełnego dostępu banków oraz SKOK do systemu PESEL należy wskazać możliwość opracowania usługi umożliwiającej tym podmiotom uzyskiwanie jedynie prostej częściowej weryfikacji niektórych danych, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Funkcjonalność projektowanej usługi zakładałaby, iż po wpisaniu przez wnioskodawcę niezbędnych danych pozwalających na indywidualizację osoby poszukiwanej tj. imię i nazwisko oraz numer PESEL, w odpowiedzi, system teleinformatyczny generowałby informację zwrotną – potwierdzającą bądź nie – zgon osoby, której zapytanie dotyczy. Ponadto, zauważyć należy, iż usługa weryfikacji zgonu byłaby również o wiele tańsza, aniżeli tradycyjny tryb wnioskowy. Opłata za udostępnienie danych za pomocą urządzeń teletransmisji danych, w drodze weryfikacji, wynosi bowiem 0,30 zł od jednej weryfikacji. W przypadku podjęcia ostatecznej decyzji o rozpoczęciu prac nad usługą pozwalającą na weryfikację zgonu, koniecznym będzie również dokonanie stosownych zmian w postanowieniach art. 49 ustawy o ewidencji ludności, regulującego tryb udostępniania danych z rejestru PESEL.

Mając jednakże na uwadze, że obecny system PESEL nie przewiduje tak skonfigurowanej funkcjonalności, konieczne byłoby dokonanie stosownych zmian technicznych. Wstępna analiza zagadnienia dokonana przez Centralny Ośrodek Informatyki MSW wskazuje, iż technicznie możliwe jest wprowadzenie prezentowanych rozwiązań w ramach modyfikacji istniejących usług sieciowych. Jednakże bez wskazania szczegółowych wymagań i oczekiwań odnośnie tej usługi, nie jest możliwe określenie kosztów oraz harmonogramu prac związanych z przygotowaniem nowej usługi. Dopiero w przypadku przyjęcia konkretnych rozwiązań prawnych będzie możliwe określenie odpowiadających im wymagań technicznych oraz kosztów ich wprowadzenia, związanych zarówno z potrzebą modyfikacji systemu, jak i bieżącymi kosztami związanymi z nałożeniem na Centralny Ośrodek Informatyki nowych zadań. Koszty związane z przygotowaniem nowej usługi weryfikacji danych powinny zostać oszacowane i zabezpieczone już na etapie prac parlamentarnych nad projektem

Grzegorz Karpinski
MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Grzegorz Karpinski
s. p. Grzegorz KARPINSKI
Sekretarz Stanu

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

DOLIS-033-464/14

Warszawa, dnia 14 stycznia 2015 r.

Pan
Piotr Zientarski
Senator
Rzeczypospolitej Polskiej
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
ul. Wicjska 6
00 - 902 Warszawa

w odpowiedzi na pismo z dnia 9 grudnia 2014 roku - znak: BPS/KU-034/785/15./14 - (data wpływu do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych 10 grudnia 2014 roku) uprzejmie informuję, że do projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności (druk senacki nr 785) - z punktu widzenia przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1182, z późn. zm.) - Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie zgłasza uwag.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
z up. Z-ca Generalnego Inspektora

Andrzej Lendowski

Z-ca DYREKTORA
DEPARTAMENTU OBYWATELSTWA,
LEGISLACJI I SWARCU

Weronika Kowalik

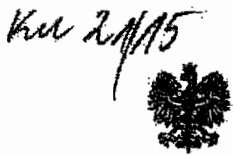
DYREKTOR
DEPARTAMENTU OBYWATELSTWA,
LEGISLACJI I SWARCU

GŁÓWNY SPECJALISTA

T. P. Giermazyk
Tomasz Głuszczyk

mandat 12.01.2015 r. 1 godz. 15:30

Weronika Kowalik

Minister Skarbu Państwa

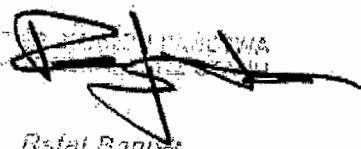
Warszawa, dnia 14 stycznia 2015 r.

DSK.020.1.2015/9636

Pan
Piotr Ziłtarski
Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

W związku z pismem Pana Przewodniczącego z dnia 9 grudnia 2014 r. znak: BPS/KU-034/785/12./14 zawierającym prośbę o sporządzenie opinii w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe, ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy o ewidencji ludności uprzejmie informuję, że Minister Skarbu Państwa nie zgłasza uwag w zakresie jego treści.

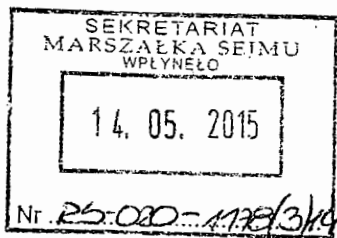
MINISTER SKARBU PAŃSTWA
z upr.

Rafał Banias

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Komisja Ustawodawcza
UST-00 - 386 /15

Warszawa, dnia 14 maja 2015 r.

Pan
Radosław SIKORSKI
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Przekazuję – przyjętą na posiedzeniu w dniu 13 maja 2015 r. – opinię Komisji Ustawodawczej:

- o senackim projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców senator Mieczysław Augustyn).

Z poważaniem

Zastępca Przewodniczącego Komisji

/Damian Raczkowski/

OPINIA nr 468
Komisji Ustawodawczej

**w sprawie senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz
niektórych innych ustaw**

przyjęta na posiedzeniu
w dniu 13 maja 2015 r.

dla Marszałka Sejmu

Komisja Ustawodawcza, na posiedzeniu w dniu 13 maja 2015 r., rozpatrzyła skierowany przez Marszałka Sejmu – w trybie art. 34 ust. 8 regulaminu Sejmu RP, celem wyrażenia opinii w świetle zgłoszonych wątpliwości w sprawie zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej – senacki projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw.

Komisja, po przedstawieniu projektu i wysłuchaniu ekspertów, przeprowadziła dyskusję. W wyniku głosowania Komisja

- **uznała ten projekt za dopuszczalny.**

Zastępca Przewodniczącego Komisji

/Damian Raczkowski/